

Bundel - Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid van 6 april 2023

Agenda bijlagen

- 1a AGENDA AB OZHZ 6 april 2023 vs01.pdf
- 1b Toezichtsregime begroting 2023.pdf
- 1c Bestuursnotitie financieel exploitatietekort.pdf
- 1d Belegnotitie stand van zaken overdracht bodemtaken maart 2023.pdf
- 1e Kamerbrief bestuurlijke-afspraken-bodem-en-ondergrond-en-verdeling-bodemsaneringsmiddelen.pdf
- 2 Conceptnotulen AB OZHZ 30 november 2022 vsdef.pdf
- 3a Belegnotitie Jaarverslag 2022 Ontwikkelaanpak.pdf
- 3b Jaarverslag 2022 Ontwikkelaanpak.pdf
- 4a Belegnotitie Jaarverslag Generiek Toezicht 2022.pdf
- 4b Jaarrapport Generiek Toezicht 2022.pdf
- 5a Belegnotitie Jaarschijf 2023 Ontwikkelaanpak.pdf
- 5b Jaarprogramma 2023 Ontwikkelaanpak.pdf
- 6a Belegnotitie LHSO.pdf
- 6b Landelijke_Handhavingsstrategie_Omgevingsrecht_LHSO.pdf
- 7a Belegnotitie doorontwikkeling ZH omgevingsdiensten.pdf
- 7b Powerpoint bestuurlijk overleg 8-2-2023.pdf
- 7c Bestuursnotitie Van Aartsen vs03 actualisering.pdf
- 8 Belegnotitie aanpassing normenkader.pdf
- 9a Belegnotitie vijfde wijziging GR OZHZ.pdf
- 9b Wijzigingsbesluit 5e wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid.pdf
- 9c GR OZHZ geconsolideerde tekst na 5e wijziging.pdf
- 9d Brief Omgevingsdienst nav wijziging WGR.pdf
- 10a Jaarrapportage Strafrechtelijke handhaving 2022-2 vsdef2.pdf
- 10b Bestuursnotitie ISO certificering jdu.pdf

Algemeen Bestuur Omgevingsdienst ZHZ

AGENDA VERGADERING d.d. 6 april 2023

9.30 tot 11.00 uur

(Stadskantoor Dordrecht, Spuiboulevard 300, vergaderkamer 1)

	ONDERWERP	BIJLAGEN
1.	Opening, mededelingen en ingekomen stukken <ul style="list-style-type: none"> - Ingekomen bericht van BZK over het financieel toezichtsregime - Kennisnemen van de stand van zaken van het incidentele exploitatietekort 2023 - Stand van zaken overdracht bodemtaken 	<ul style="list-style-type: none"> - Ingekomen bericht BZK - Bestuursnotitie inzake de stand van het incidentele exploitatietekort 2023 - Belegnotitie en Brief van de Staatssecretaris van IenW van 21 december 2022 inzake Bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond en verdeling bodemsaneringsmiddelen
2.	Notulen van de vergadering van 30 november 2022 <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen van de notulen van 30 november 2022 	<ul style="list-style-type: none"> - Concept-notulen van de vergadering van 30 november 2022
OPDRACHTGEVER		
3.	Jaarverslag 2022 over de uitvoering van de Ontwikkelaanpak <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen van het Jaarverslag 2022 	<ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - Jaarverslag Ontwikkelaanpak 2022
4.	Jaarverslag Generiek Toezicht 2022 <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen van het Jaarverslag Generiek Toezicht 2022 	<ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - Jaarverslag 2022 Generiek Toezicht
5.	Jaarprogramma's 2023 van de Ontwikkelaanpak 2022 - 2025 <ul style="list-style-type: none"> - Instemmen met de Jaarschijf 2023 Ontwikkelaanpak 	<ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - Jaarplannen 2023 - Ontwikkelaanpak OZHZ 2022-2025
6.	Landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht <ul style="list-style-type: none"> - Instemmen met het voorstel om de Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht ter vaststelling aan te bieden aan de colleges van gemeenten en provincie, met het verzoek deze van toepassing te verklaren op de VTH-taken die OZHZ voor hen uitvoert 	<ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - LHSO
7.	Doorontwikkeling VTH-stelsel <ul style="list-style-type: none"> - Kennisnemen van de voortgang van het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel, met toelichting door programmadirecteur IBP Magdeleen Sturm - Kennisnemen van de voortgang van uitwerking van de bestuurlijke opdracht aan de directeuren 	<ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - Presentatie bestuurlijke begeleidingscommissie d.d. 8 februari 2023 - Bestuursnotitie update Commissie Van Aartsen

	ONDERWERP	BIJLAGEN
OVERIG		
8.	Aanpassing normenkader accountantscontrole boekjaar 2022 - Instemmen met de aanpassing van het normenkader	- Belegnotitie
9.	Vijfde wijziging gemeenschappelijke regeling OZHZ - Vaststellen van het concept-wijzigingsbesluit	- Belegnotitie - Voorstel tot wijziging met nota van toelichting - Doorlopende integrale tekst van de gemeenschappelijke regeling na 5^e wijziging - Brief van Molenlanden
10.	Stukken ter informatie: - Jaarrapportage 2022 strafrechtelijke handhaving - Heroriëntatie op het kwaliteitsmanagementsysteem van OZHZ	- Jaarrapportage strafrechtelijke handhaving 2022 - Bestuursnotitie heroriëntatie kwaliteitsmanagement-systeem
11.	Rondvraag en sluiting	

AB 6 april 2023

Van: @minbzk.nl>

Verzonden: dinsdag 20 december 2022 08:40

Aan: @ozhz.nl>

Onderwerp: toezichtregime 2023 OZHZ

Geachte heer [naam],

U zond mij eerder overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen de jaarstukken 2021 en begroting 2023 toe van de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. U heeft daarmee voldaan aan de termijn voor vaststelling en inzending van de jaarstukken en begroting.

Ik heb geconstateerd dat uw begroting 2023 niet in evenwicht is en enkel met (per saldo kleine) onttrekkingen uit de reserves sluit. Omdat de jaren 2024-2026 van de meerjarenraming wel in evenwicht zijn en het eigen vermogen de komende vier jaar positief blijft, behoeft de begroting geen nadere analyse. Daarom kan voor 2023 worden volstaan met de repressieve toezichtvorm.

Eind juli 2021 is uw Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur geïnformeerd over een wijziging in het communicatieproces van de toezichtvorm. De jaarlijkse brief naar aanleiding van de beoordeling van de begroting en jaarrekening is vervallen, tenzij er sprake is van zwaarwegende bevindingen en/of een preventieve toezichtvorm. Indien er geen zwaarwegende bevindingen zijn en er sprake is van repressief toezicht wordt het toezichtregime ambtelijk (per mail) gecommuniceerd.

Met deze mail informeer ik u dat het laatste voor de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid van toepassing is.

Met vriendelijke groeten, [naam]

.....
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Directie Bestuur, Financiën en Regio's/afdeling Regelgeving, Toezicht en Monitoring

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | 19de verdieping Zuid-toren

Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

.....
M 06 xxxxxxxx

@minbzk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Bestuursnotitie

Datum 24 maart 2023

Onderwerp Stand van zaken incidenteel exploitatietekort 2023

0. Samenvatting

Zoals alle organisaties heeft OZHZ te maken met forse prijsstijgingen en de nieuwe CAO. De begroting 2023 en de tarieven van OZHZ voorzien hier niet afdoende in. OZHZ maakte afspraken in het algemeen bestuur en informeerde de colleges hierover in september 2022 per brief. In september 2022 verwachtte OZHZ een tekort van € 1,3 mln. over 2023.

Inmiddels beschikt OZHZ over een actueel inzicht. De CAO over 2023 valt hoger uit dan begroot. De loonstijging van OZHZ bedraagt gemiddeld 7,4%. Daarnaast ontvangt iedere medewerker een hogere thuiswerkvergoeding en een extra verlofdag. Op dit moment schat OZHZ in dat we in het tarief 5,9% tekort komen. Dit leidt tot een verwacht nadeel van € 1,5 mln. in 2023.

Inmiddels is ook het voorlopige jaarrekeningresultaat 2022 bekend. Voorbehoud is de definitieve afronding van de accountantscontrole. Het financieel resultaat 2022 bedraagt € 117.000. Daarnaast is het weerstandsvermogen groter van omvang dan nodig is om de risico's af te dekken (€ 420.000). Volgens de regionale spelregels kan OZHZ de overmaat op het weerstandsvermogen en het financiële resultaat inzetten om het negatieve resultaat van 2023 op te vangen. OZHZ zal dit voorstellen bij het vaststellen van de jaarstukken 2022. De financiële opgave 2023 bedraagt daarmee € 1,0 mln. Verdeling vindt plaats op grond van de omzetverhouding 2022. OZHZ heeft de gemeenten en provincie hierover inmiddels bericht gestuurd ('voorjaarsbrief 2024'). Uiteraard zet OZHZ alles in het werk om het tekort zoveel mogelijk te beperken. De structurele doorwerking naar 2024 en verdere jaren zal worden doorberekend in het uurtarief.

1. Algemeen

In de Begrotingsrichtlijnen 2024 besloot het AB op 30 november 2022 onder andere:

- De budgetten wettelijke taken (jaarprogramma's), inwonerbijdrage en tarieven 2024 te indexeren met - cumulatief - 8,56%. Dit percentage wordt in de ontwerpbegroting 2024, die in april 2023 voor zienswijze aan de raden en PS wordt aangeboden, naar boven of naar beneden bijgesteld indien de loon- en prijsontwikkelingen daartoe aanleiding geven.
- Het uurtarief 2023 voor de deelnemers blijft ongewijzigd ten opzichte van de begrotingsrichtlijnen 2023 (€ 96,88). Het hieruit volgende tekort in 2023 (€ 1,3 mln.) te dekken uit een bijdrage van de deelnemers en/of een beroep op het weerstandsvermogen van OZHZ.
- Besluiten dat OZHZ in 2023, gekoppeld aan de uitkomsten van BURAP I, een voorstel zal doen over de financiering van het incidentele exploitatietekort over 2023, met inbegrip van de wijze van

aanvulling van het weerstandsvermogen indien wordt besloten dat aan te wenden ter financiering van het exploitatietekort.

- Kennisnemen van de opdracht van het DB aan OZHZ om te onderzoeken welke maatregelen met structureel effect over 2023 en latere jaren OZHZ kan nemen binnen de exploitatie.

Deze bestuursnotitie gaat in op het jaarresultaat 2022 (positief resultaat en ontwikkeling weerstandvermogen) en de gevolgen van de actualisatie van de indexering voor het verwachte jaarresultaat 2023 en de ontwerpbegroting 2024. De overige genoemde onderdelen (i.c. het genoemde bij het derde en vierde gedachtestreepje) pakt OZHZ op in het traject van BURAP I van 2023.

2. Actualisatie van de indexering en gevolgen voor 2022, 2023 en 2024

2022

De Jaarrekening 2022 van OZHZ sluit, onder voorbehoud van goedkeuring, met een positief resultaat over 2022 van circa € 117.000. In de Jaarrekening 2022 is de paragraaf Weerstandsvermogen geactualiseerd.

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve en de post onvoorzien. De omvang van het weerstandsvermogen per ultimo 2022 bedraagt € 1,382 mln. Gegeven het geactualiseerde risicoprofiel is een weerstandsvermogen van € 962.000 nodig. Dit betekent dat er binnen het weerstandsvermogen ruimte ontstaat voor een bedrag van € 420.000. De ruimte binnen het weerstandvermogen ontstaat omdat rekening is gehouden met de afspraak dat er bij BURAP I van 2023 wordt voorzien in de dekking van het incidentele tekort voor 2023 en de verwerking van de structurele effecten in de ontwerpbegroting 2024. Om die reden zijn de loon- en prijsontwikkeling en de ontwikkeling van de inhuurtarieven niet meegenomen in het risicoprofiel. Dit om een dubbeling te voorkomen.

De inzet van het weerstandsvermogen in relatie tot het incidentele tekort over 2023 is dus nog niet in de cijfers hierboven meegenomen. Dit betekent concreet dat bij inzet van het totale weerstandsvermogen voor het incidentele tekort over 2023 het weerstandsvermogen weer aangevuld dient te worden tot het niveau van € 962.000.

Concreet ontstaat er bij toevoeging van het positieve resultaat over 2022 (€ 117.000) aan het weerstandsvermogen en de inzet van de ruimte die ontstaat binnen het weerstandsvermogen (€ 420.000), indien hiermee wordt ingestemd, deels een dekking van € 537.000 voor het verwachte incidentele tekort over 2023.

2023

Het oorspronkelijk verwachte tekort over 2023 bedroeg circa € 1,3 mln. (dit is 5,1% van het gewogen gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling). Deze prognose was gebaseerd op de Septemercirculaire 2022 waarbij er sprake van was dat de structurele effecten over 2022 en 2023 - cumulatief - voor de loonindex 4,3% en voor de prijsindex 7% hoger uitvielen dan de destijds in de Begroting 2023 gehanteerde uitgangspunten.

Inmiddels ligt er een Principeakkoord Cao Gemeenten en Cao SGO 2023 voor de periode van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. Een aantal belangrijke afspraken dat een financieel effect heeft zijn:

- De salarissen stijgen per 2 januari 2023 met eerst € 240 en daarna met 2%. Een gemiddelde loonsverhoging van 9,1%. Voor OZHZ specifiek bedraagt deze loonsverhoging 7,4%.
- Vanaf 1 mei 2023 ontvangen medewerkers een vergoeding van € 3 netto voor hybride werken.
- Er komt één bovenwettelijke vakantiedag bij in 2023 en in 2024 wordt 5 mei een vrije dag. Dit heeft effect op de productieve uren (5 mei vanaf 2024).

Op basis van het Principeakkoord Cao Gemeenten en Cao SGO 2023 is er sprake van dat de structurele effecten over 2022 en 2023 - cumulatief - voor de loonindex 5,4% hoger zal liggen dan de destijds in de Begroting 2023 gehanteerde uitgangspunten. Dit is 1,1% hoger dan in de tussentijdse bijstelling (de winstwaarschuwing) op basis van de Septembercirculaire 2022 aangegeven (de gehanteerde loonindex was destijds 4,3% hoger dan de destijds in de Begroting 2023 gehanteerde uitgangspunten).

Op dit moment zijn er voor de prijsindex van de materiële overheidsconsumptie (IMOC) geen actuelere gegevens bekend dan de Septembercirculaire 2022. Om die reden wordt vooralsnog uitgegaan van de dezelfde prijsindex die 7% hoger uitviel dan de destijds in de Begroting 2023 gehanteerde uitgangspunten. Kanttekening hierbij is dat een aantal contracten die OZHZ heeft afgesloten, zoals de huur voor het kantoor van OZHZ (Post 120), gekoppeld zijn aan de Consumentenprijsindex (CPI). De CPI heeft een andere ontwikkeling dan de IMOC en komt over 2022 uit op 10%. Hier is in de huidige opzet nog geen rekening mee gehouden.

Hiermee komt op basis van de actualisatie als gevolg van het Principeakkoord Cao Gemeenten en Cao SGO 2023 het verwachte tekort over 2023 uit op circa € 1,5 mln. (dit is 5,9% van het gewogen gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling).

2024

De opgenomen ontwikkelingen onder 2023 werken structureel door naar 2024. De structurele effecten van de hogere loon- en prijsontwikkelingen over 2022 en 2023 en de loon- en prijsontwikkeling voor 2024 verwerkt OZHZ in de ontwerpbegroting 2024.

De loon- en prijsindex voor 2024 zijn respectievelijk 3,9% en 2,4% op basis van de Septembercirculaire 2022. Dit in combinatie met de structurele effecten die doorwerken vanuit 2022 en 2023 komt de cumulatieve loon- en prijsontwikkeling in 2024 uit op 9,3% (in de begrotingsrichtlijnen 2024 was dit 8,56%).

Risico's 2023 en 2024

Er zijn twee aspecten die nog een aanvullend risico met zich meebrengen, namelijk:

- De ontwikkeling van de inhuurtarieven.

Voor 2023 zijn een groot aantal contracten vanuit 2022 voor langere termijn verlengd. Daarmee is er een stabiele basis. Desondanks blijven de inhuurtarieven in 2023 onder druk staan vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Uitstroom wordt tijdelijk gedekt door inhuur. Datzelfde geldt voor extra, vaak incidentele omzet. Detacheerders nemen vaker zelf het initiatief om contracten op te zeggen. Voor deze nieuwe inhuur gelden veelal fors hogere tarieven. Op de lange termijn vangt OZHZ dit op door een gezond evenwicht in de formatie tussen inhuur en vaste medewerkers. Op de korte termijn vullen we gaten in de bezetting met inhuur. Daarnaast

speelt het risico van de hogere inhuurtarieven ten opzichte van het uurtarief ook als inhuurcontracten worden opgezegd en vervolgens weer opnieuw moeten worden afgesloten.

- De ontwikkeling van de productiviteit.

Door extra vrije dagen, zowel in 2023 (1 extra dag) als 2024 (1 extra dag en 5 mei, in totaliteit 2 dagen) komt het aantal te maken productieve uren onder druk te staan. Een lagere productiviteit leidt tot de inzet van extra capaciteit. Aan deze extra capaciteit zijn loonkosten verbonden die kostenverhogend werken.

3. Tot slot

OZHZ zal de genoemde ontwikkelingen verwerken in BURAP I van 2023 en in de ontwerpbegroting 2024 die in april voor zienswijze aan de raden en Provinciale Staten wordt voorgelegd.

Gekoppeld aan BURAP I zal OZHZ ook een voorstel doen over de financiering van het incidentele exploitatietekort over 2023, met inbegrip van de wijze van aanvulling van het weerstandsvermogen indien wordt besloten dat aan te wenden ter financiering van het exploitatietekort. Hierbij kan het positieve resultaat over 2022 (€ 117.000) en de inzet van de ruimte die ontstaat binnen het weerstandsvermogen op basis van de jaarrekening 2022 (€ 420.000) worden betrokken, indien hiermee wordt ingestemd. Bij instemming resteert er een verwacht tekort over 2023 van circa € 1,0 mln.

Uiteraard neemt OZHZ actief maatregelen om het exploitatietekort zoveel mogelijk te beperken en geeft OZHZ invulling aan de opdracht van het DB om te onderzoeken welke maatregelen met structureel effect over 2023 en latere jaren OZHZ kan nemen binnen de exploitatie. Dit wordt opgepakt in het traject van BURAP I van 2023, met een mogelijke doorwerking naar 2024 en latere jaren.

Algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Stand van zaken overdracht bodemtaken

Gevraagde beslissing:

Kennis nemen van de stand van zaken

Toelichting

Bijgaand de meest recente stand van zaken inzake de decentralisatie van de bodemtaken. Dit naar aanleiding van een Kamerbrief van 21 december 2022 van Staatssecretaris Heijnen (zie bijlage 1).

Verandering van bevoegd gezag; taken blijven bij OZHZ

Onder de Omgevingswet gaat het bevoegd gezag voor bodemsaneringstaken grotendeels over van de provincie naar de gemeenten^[1]. De lopende saneringen, nazorgtrajecten en grondwater blijven onder het bevoegd gezag van de provincie. Vergunningverlening en toezicht en handhaving op saneringstrajecten blijven onderdeel van het basistakenpakket.

Rijksfinanciering onvoldoende en niet gelabeld in gemeentefonds

Staatssecretaris Heijnen stelt in haar brief dat bestaande Rijksgelden gecontinueerd blijven tot tenminste 2030. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet ontvangen de gemeenten de rijksbijdrage via het Gemeentefonds. De bedragen zijn niet toereikend en ook niet expliciet gelabeld in de algemene uitkering. De omvang per gemeente is nog niet bekend. Om de taakuitvoering op een voldoende niveau te houden voegden zowel provincie Zuid-Holland als de gemeente Dordrecht de afgelopen jaren budget toe aan de Rijksuitkering.

Financieel effect

Het financieel effect blijft derhalve onzeker. OZHZ maakte in 2022 een eerste financiële raming op grond van ervaringen vanuit het verleden.

OZHZ vraagt de regiogemeenten individueel om de oorspronkelijke geraamde budgetten (zie begroting OZHZ 2023) ook voor 2024 te reserveren, rekening houdend met de indexering. Dit is een globale raming, gebaseerd op het verleden. In 2023 vindt verdere verfijning plaats op grond van het regionale Uitvoeringsniveau Bodem.

Ambtelijke voorbereiding

Nvt

Communicatie

Nvt

Financiële consequenties

OZHZ vraagt de regiogemeenten individueel om de budgetten 2023 ook voor 2024 te

^[1] Uitzondering is de gemeente Dordrecht. De gemeente is al bevoegd gezag voor de bodemtaken.

reserveren, rekening houdend met de indexering.

Verdere procedure

Besluitvorming via Begroting 2024 en jaarprogramma's gemeenten

Genomen besluit

Bijlage(n)

Kamerbrief van Staatssecretaris Heijnen

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2022/275880

Datum 21 december 2022
Betreft Bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond en
verdeling bodemsaneringsmiddelen

Bijlage(n)

1. Bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond 2023-2030
2. Plan van aanpak samenwerkingsagenda 2022-2030
3. Notitie monitoring bodemtaken
4. Overlegstructuur bodem en ondergrond

Geachte voorzitter,

De bodem is een belangrijk onderdeel van onze leefomgeving en vervult tal van functies voor mens en natuur. De bodem speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol bij de productie van voedsel, dient als plaats om op te wonen en te leven en houdt regenwater vast. Wegens het belang van de bodem is bodem samen met water sturend in de ruimtelijke ordening¹. De afgelopen jaren is al hard gewerkt aan een verbetering van de bodemkwaliteit. Op veel plekken in Nederland is er echter nog veel te doen. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Interprovinciaal overleg (IPO), de vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) willen hier gezamenlijk de schouders onder zetten, omdat iedere Nederlander recht heeft op een schone en gezonde leefomgeving. In dit kader wordt u met deze brief geïnformeerd over de bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond 2023 t/m 2030 en de aanpak van bodemverontreiniging en de inzet van de middelen hiervoor. Met deze brief wordt voldaan aan de toezegging in de verzamelbrief bodem van 2 mei 2022² om u over nieuwe meerjarige afspraken bodem te informeren en de toezegging met betrekking tot regionale kennis-schakels die aan u is gedaan tijdens het commissiedebat leefomgeving van 9 september 2021 naar aanleiding van een vraag van de heer De Groot van de VVD.

In deze brief wordt eerst ingegaan op de gemaakte bestuurlijke afspraken, vervolgens op de verdeling van de middelen voor o.a. bodemsanering en bodemonderzoek aan decentrale overheden en bedrijven en tot slot wordt kort ingegaan op toekomstgericht bodemsaneringsbeleid.

1. Bestuurlijke afspraken bodem

Op 24 november 2022 zijn bestuurlijke afspraken over Bodem en ondergrond gemaakt tussen het IenW, IPO, VNG en de Unie van Waterschappen UvW voor de periode van 2023 tot en met 2030. VNG en IPO hebben daarbij een voorbehoud gemaakt met betrekking tot afstemming van de afspraken met hun achterban. Op

¹ Tweede kamer, vergaderjaar 2022-2023, 30 015, nr. 592

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 30 015, nr. 105

8 en op 15 december 2022 hebben VNG en IPO aangegeven definitief akkoord te zijn. Daarmee zijn de afspraken bekrachtigd.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Deze afspraken betreffen:

1. de samenwerkingsagenda bodem en ondergrond;
2. vervolgaanpak herstelmaatregelen bodem;
3. kennisontwikkeling en -deling.
4. inzet van financiële middelen, robuuste uitvoering, evaluatie en monitoring;

Ons kenmerk

IENW/BSK-2022/275880

Voor de uitvoering van de bestuurlijke afspraken is een totaalbudget beschikbaar van € 69,5 miljoen per jaar op de begroting van IenW (hoofdstuk 12, artikel 13). In tabel 1 op pagina 5 is een overzicht opgenomen van de indicatieve inzet van dit budget voor de eerste paar jaar.

De afspraken zijn gemaakt in aansluiting op het Convenant bodemontwikkelingsbeleid 2010-2015, het Convenant Bodem en ondergrond 2016 – 2020 en de 'tussenjaren' 2021 en 2022. De bestuurlijke afspraken zijn opgenomen als bijlage bij deze brief. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken al meer dan tien jaar succesvol samen bij de aanpak van de bodemopgaven. Met deze afspraken is een belangrijke basis gelegd voor een vervolg van deze goede samenwerking. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de aanbeveling uit de beleidsdoorlichting van begrotingsartikel 13 bodem en ondergrond³ om nieuwe afspraken met partijen te maken over het bodembeleid.

Samenwerkingsagenda

Bodem en ondergrond zijn van groot belang voor veel maatschappelijke opgaven zoals een gezonde fysieke leefomgeving, klimaatverandering, energievoorziening, woningbouw, landbouw en drinkwater. Het verbeteren van de vitaliteit van de bodem is essentieel voor de realisatie van deze opgaven. Alleen in samenwerking met andere partijen, waaronder de medeoverheden, kan deze opgaven het hoofd worden geboden. Het belang van een goede samenwerking en duidelijke communicatie blijkt onder meer uit recente evaluaties over bijvoorbeeld de totstandkoming van het tijdelijk handelingskader PFAS⁴ en de rapportage over granuliet en het besluit bodemkwaliteit "Kleine korrels, grote discussie" van de heer Kuijken⁵. De ontwikkelingen op het terrein van bodem en ondergrond maken het dus noodzakelijk en gewenst de samenwerking tussen overheden op dit terrein te continueren. Dit is met het maken van de bestuurlijke afspraken bekrachtigd. Deze samenwerking zal vorm krijgen met een meerjarige adaptieve interbestuurlijke samenwerkingsagenda. De interbestuurlijke samenwerkingsagenda bevat ten eerste verschillende concrete afspraken die de komende periode geïmplementeerd of uitgevoerd en nageleefd moeten gaan worden, zoals de bestuurlijke afspraken. In die zin is het een werkagenda. Het bevat ten tweede inhoudelijke beleidsitems waarmee IenW, VNG, IPO en UvW de komende periode samen op een nader te bepalen manier aan de slag willen. In die zin is het ook een inhoudelijke beleidsagenda. Concreet betekent dit voor de interbestuurlijke samenwerkingsagenda dat de komende jaren een aantal thema's gaan spelen voor toekomstig bodembeleid. Met de samenwerkingsagenda worden landelijk, provinciaal en lokaal beleid en uitvoering beter met elkaar verbonden, gericht op herstel, bescherming en duurzame benutting van bodem en

³ Tweede kamer, vergaderjaar 2021-2022, 36 100, nr. 1

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 35 334, nr. 123

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 30 015, nr. 80

ondergrond. IenW, VNG, IPO en UvW bepalen gezamenlijk welke bestuurlijke prioriteiten opgepakt worden in de samenwerkingsagenda. De agenda kan bijvoorbeeld betrekking hebben op het beleidsprincipe dat water en bodem sturend zijn voor de ruimtelijke ordening en het voorgenomen NOVI-Programma bodem en ondergrond. De samenwerkingsagenda zal begin 2023 opgesteld worden, waarbij ook nadere afspraken gemaakt worden over de betrokkenheid van andere maatschappelijke partners en de effectieve manier van samenwerken aan de onderwerpen die in de samenwerkingsagenda zijn opgenomen. Ook de samenwerking met het bedrijfsleven is belangrijk voor de aanpak van de bodemopgaven. Hierop zal later in deze brief in meer detail worden ingegaan.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IENW/BSK-2022/275880

Vervolgaanpak herstelmaatregelen bodem

Een verontreinigde bodem is niet vitaal, waardoor verschillende gewenste (gebruiks)functies niet kunnen worden gerealiseerd. Een verontreinigde bodem draagt derhalve niet bij aan de maatschappelijke opgaven die eerder zijn genoemd. Sinds de jaren '80 is in Nederland met succes gewerkt aan de aanpak van bodem- en grondwaterverontreinigingen. Er zijn veel locaties aangepakt, maar nog steeds ligt er een grote opgave om de kwaliteit van de Nederlandse bodem te herstellen. Ook heeft de praktijk geleerd dat de aanpak van bodem- en grondwaterverontreinigingen een lange adem vergt. Overheidsmiddelen worden beschikbaar gesteld voor de inventarisatie en de aanpak van verontreinigde locaties als sprake is van verontreinigingen die dateren uit ons industrieel verleden of als sprake is van bodemverontreiniging waarvoor de veroorzaker of eigenaar onvoldoende aansprakelijk kan worden gesteld of onvoldoende draagkrachtig is (vangnet). De aanpak van saneringslocaties, waarvoor de overheid verantwoordelijk is, wordt over het algemeen uitgevoerd door de bevoegde gezagen van de Wet bodembescherming (Wbb) en in de toekomst de bevoegde gezagen van de Omgevingswet. Het Rijk ondersteunt de bevoegde gezagen financieel bij het uitvoeren van deze saneringen en het hiermee samenhangende bodemonderzoek. In het kader van de bestuurlijke afspraken wordt hiervoor in beginsel € 50,5 miljoen per jaar beschikbaar gesteld.

Kennisontwikkeling en -deling

Kennis over bodem en ondergrond is essentieel om aan de hiervoor genoemde maatschappelijke opgaven te werken. Er is hiervoor nieuwe kennis nodig, maar minstens zo belangrijk is het ervoor te zorgen dat beschikbare kennis aansluit op de praktijk en benut kan worden in de uitvoering en bij het maken van (lokaal) beleid. Alleen door voldoende kennis beschikbaar te hebben én te gebruiken kan de bodem hersteld, beschermd en duurzaam benut worden. Doorwerking van kennisontwikkeling naar de uitvoeringspraktijk is cruciaal voor de daadwerkelijke realisatie van beleidsdoelen op de maatschappelijke opgaven.

Als onderdeel van de bestuurlijke afspraken bodem is afgesproken in te zetten op verdere kennisontwikkeling en kennisdoorwerking. Hierbij ligt de nadruk op het vanuit de regio's verder opbouwen van een kennis- en informatiestructuur en een goede interactie tussen regionale en nationale kennisstructuren. Met deze afspraken wordt ook invulling gegeven aan de aanbeveling in de beleidsdoorlichting artikel-13 bodem en ondergrond, om met de komst van de Omgevingswet te werken aan doorwerking van specialistische kennis bij decentrale overheden.⁶

⁶ Tweede kamer, vergaderjaar 2021-2022, 36 100, nr. 1

Er zijn afgelopen jaren stappen gezet in het verbeteren van de doorwerking van kennis. Sinds medio 2021 trekt de VNG een programma gericht op versterking van de regionale kennisinfrastructuur. Zoals toegezegd in het commissiedebat leefomgeving van 9 september 2021⁷ informeer ik u hierbij over dit programma. Er zijn zeven⁸ regionale pilots gestart. Met deze pilots wordt ervaring opgedaan hoe regionale kennisnetwerken opgebouwd kunnen worden, op welke wijze ze kunnen functioneren en hoe ze kunnen worden verankerd. De regionale kennisnetwerken zijn gericht op uitwisseling van die data en kennis over het bodem- en watersysteem die essentieel zijn om keuzes te maken ten aanzien van de realisatie van maatschappelijke opgaven binnen die regio. Elke regio is aan de slag gegaan met de voor hen dominante kennisvraagstukken. Zo richt de pilot in Friesland zich op de regionale kenniscyclus en de aansluiting met de nationale kennisinstellingen evenals de verbreding van bodem- en ondergrondkennis naar de bredere welvaartdoelstellingen. Waar een pilot Twente een inhoudelijke focus heeft gekozen op het leggen van de (kennis)connectie tussen bodem, ondergrond en bodemenergie. Deze vraagstukken zijn verschillend per regio en het is essentieel dat bestuurders in de regio kunnen beschikken over de kennis en informatie die nodig is voor lokale en regionale besluitvorming. In de regio zijn er hechte samenwerkingen tussen provincie, gemeenten en omgevingsdiensten. Deze netwerken vinden of zoeken aansluiting bij andere regionale kennispartners, nationale organisaties en kennisinstellingen. Begin 2023 zal dit project worden geëvalueerd. Daarna kunnen conclusies over verdere voortzetting of uitbouw van de pilots worden getrokken.

In de bestuurlijke afspraken is ook afgesproken dat een visie en strategie op kennis en kennisinfrastructuur ontwikkeld zal worden. Hierbij is onder andere aandacht voor lokale, regionale en landelijke kennisinfrastructuren en de interactie hiertussen. De visie zal voor 1 juli 2023 opgesteld worden. Op basis van deze visie zullen voor de periode vanaf 2024 afspraken gemaakt worden over de inzet en omvang van het meerjarig budget voor kennis, kennisontwikkeling en kennisinfrastructuur.

Voor kennis is in 2023 een bedrag van € 6 miljoen gereserveerd, waarvan € 5 miljoen voor het opnemen van bodemkwaliteitsgegevens in de Basisregistratie Ondergrond (BRO) en € 1 miljoen voor kennisontwikkeling en -doorwerking. Op basis van de nieuwe visie op kennis en kennisinfrastructuur (1 juli 2023) worden voor de periode vanaf 2024 afspraken gemaakt over de omvang van het meerjarig budget voor kennis, kennisontwikkeling en kennisinfrastructuur.

Inzet van financiële middelen, robuuste uitvoering, evaluatie en monitoring

Er zijn afspraken gemaakt over Rijksmiddelen voor de voortzetting van een robuuste uitvoering van de bodemtaken⁹. Hierbij is het voornemen de huidige Rijksbijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb)¹⁰ en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk), de zogenaamde apparaatskosten, tot en met 2030 te continueren. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet verschuift het bevoegd gezag voor een deel van de bodemtaken tussen de Provincies en 323 gemeenten¹¹. Dit zijn grotendeels taken op het gebied

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 32 861, nr. 69

⁸ Friesland, Drenthe, Twente, Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Flevoland

⁹ Het gaat om taken die samenhangen met de bevoegdheden die aan provincies en gemeenten zijn toegekend op grond van de Wbb en het Bbk, in de bestuurlijke afspraken aangeduid als apparaatskostenvergoeding.

¹⁰ En in de toekomst de Omgevingswet

¹¹ 29 grotere gemeenten zijn nu reeds bevoegd gezag in het kader van de Wbb

van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). In de septembercirculaire van het gemeentefonds¹² is opgenomen dat de gemeenten middelen krijgen voor de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Dit maakt geen onderdeel uit van de bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond, maar was in het traject van totstandkoming van de afspraken wel belangrijk voor de VNG. Bij de totstandkoming van de bestuurlijke afspraken heeft de toekomstige verschuiving van bodemtaken extra aandacht gekregen om het huidige uitvoeringsniveau te borgen. Ook wordt een monitoring gestart om inzicht te krijgen in de inzet, opdracht en uitgaven voor de VTH-bodemtaken en het effect van de verschuiving van bodemtaken op de uitvoering daarvan.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IENW/BSK-2022/275880

Voor de uitvoering van de bestuurlijke afspraken is een totaalbudget beschikbaar van € 69,5 miljoen per jaar op de begroting van IenW (hoofdstuk 12, artikel 13). Afspraken over het budget zijn onder voorbehoud van het budgetrecht van het parlement. In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de indicatieve inzet van dit budget voor de eerste paar jaar. Periodiek¹³ wordt de voortgang geëvalueerd en worden nadere afspraken gemaakt over de inzet van de beschikbare middelen voor bodem en ondergrond, binnen het financiële kader van de IenW-begroting. Hiervoor worden actuele cijfers en prognoses gebruikt die volgen uit de monitoring van de voortgang van saneringen en de monitoring van de VTH taken. Zo kan flexibel ingespeeld worden op urgentie en belang van doelen die in de tijd kunnen veranderen en wordt gezorgd voor de meest doelmatige inzet van middelen. Voor een kwaliteit-, efficiëntie- en effectiviteitsimpuls voor de uitvoering en de monitoring worden in 2023, 2024 en 2025 Rijksmiddelen ter hoogte van € 3 miljoen beschikbaar gesteld conform de begroting.

Tabel 1: Indicatieve inzet middelen bestuurlijke afspraken voor de eerste paar jaar

Onderwerp	Bedragen	Toelichting
Apparaatskosten	€ 10 mln.	Betreft continueren jaarlijks budget voor apparaatskosten IenW
Herstelmaatregelen bodem	€ 50,5 mln.	Jaarlijks budget t/m 2030. Spoedopgaven (€ 17,5 mln.) en buitenproportionele opgaven (€ 33 mln.)
Kennisontwikkeling en -deling	€ 6 mln.	€ 5 mln. voor BRO en € 1 mln. voor kennisontwikkeling en -doorwerking. Betreft budget voor 2023, daarna meerjarige afspraken o.b.v. te ontwikkelen visie op kennisinfrastructuur.
Impuls voor de uitvoering en monitoring	€ 3 mln.	Budget voor 2023 t/m 2025 voor een kwaliteit-, efficiëntie- en effectiviteits-impuls en monitoring.
Totaal	€ 69,5 mln.	

2. Verdeling bodemsaneringsmiddelen 2021, 2022 en de periode 2023-2030

Met de bodemsaneringsmiddelen worden o.a. bodemonderzoek, bodemsanereringen en nazorg¹⁴ op concrete locaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer¹⁵ en het programmatisch in beeld brengen en aanpakken van bodemverontreiniging

¹² Tweede kamer, vergaderjaar 2022-2023, 36 200 B, nr. 4

¹³ Het gaat om de periodes: 2023-2024, 2025-2027 en 2028-2030

¹⁴ Bij gesaneerde locaties betreft nazorg de inspanningen die blijvend verricht moeten worden om het resultaat van een sanering in stand te houden (denk bijvoorbeeld aan wateronttrekking die voorkomt dat een stof zich verder verspreidt). Bij voormalige stortplaatsen gaat het om maatregelen die voorkomen dat er risico's ontstaan.

¹⁵ Integrale aanpak of beheersing van meerdere (in elkaar overlopende) grondwaterverontreinigingen in een gebied

gefinancierd. De gemaakte bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond hebben geen betrekking op de verdeling van alle bodemsaneringsmiddelen, omdat er ook middelen beschikbaar worden gesteld die buiten de reikwijdte van de bestuurlijke afspraken vallen. Bijvoorbeeld voor subsidie voor saneringen van bedrijventerreinen door eigenaren of erfpachters of voor afspraken die in het verleden met individuele bevoegde gezagen zijn gemaakt. Hieronder worden de verschillende categorieën van de bodemsaneringsmiddelen behandeld.

Spoedopgaven

In de nieuwe bestuurlijke afspraken bodem is opgenomen dat het Rijk in beginsel jaarlijks een bedrag van € 17,5 miljoen beschikbaar stelt voor de aanpak van spoedopgaven. De spoedopgaven komen voort uit de eerdere convenantsafspraken. Hieronder vallen de verontreinigde locaties met onaanvaardbare risico's voor de gezondheid, de ecologie of verspreiding van verontreiniging naar het grondwater in Nederland. Een van de gemaakte afspraken is dat de aanpak van de spoedopgave zo spoedig mogelijk en zo veel mogelijk voor 2030 wordt afgerond.

Buitenproportionele opgaven

Er is de afgelopen jaren voortgang geboekt met bodemsanering in het algemeen en de aanpak van de spoedopgave in het bijzonder. Er zijn in het bodem- en grondwaterbeheer echter ook buitenproportionele opgaven in beeld gekomen. Buitenproportionele opgaven zijn bodem- of grondwater(kwaliteit)opgaven die veel vragen op het gebied van kennis, capaciteit en middelen en waarvoor op dit moment bij de bevoegde gezagen Wbb nog niet voorzien is in voldoende financiële middelen en een adequate aanpak. Het gaat hierbij om nieuwe verontreinigingen, zoals PFAS, en om de aanpak van diffuse verontreinigingen met bijvoorbeeld lood. Een diffuse verontreiniging is een verontreiniging die ontstaan is door een diffuse belasting van de bodem, waardoor deze niet kan worden teruggevoerd op één of enkele specifieke bronnen, en waarvoor kenmerkend is dat deze zich veelal voordoet in een groot gebied, met daarbinnen soms relatief grote concentratieverschillen. De verwachting is dat er ook in de komende jaren nog bodemopgaven zijn die om aandacht en financiële middelen vragen. In de tussenjaren 2021 en 2022 is de reikwijdte van de buitenproportionele opgaven gericht geweest op de aanpak van diffuus verspreid lood, PFAS en in 2021 ook op andere niet genormeerde stoffen dan PFAS.

Om de bevoegde gezagen te ondersteunen bij de aanpak van de buitenproportionele opgaven wordt de komende jaren jaarlijks in beginsel € 33 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld via een specifieke uitkeringsregeling¹⁶. De middelen zijn beschikbaar voor bodem(sanerings)opgaven die gecoördineerd aangepakt moeten worden (bijvoorbeeld de PFAS-aandachtslocaties) en andere lokale ernstige verontreinigingssituaties. De komende jaren wordt samen met de decentrale overheden een afweging gemaakt wordt over de inzet van het budget voor buitenproportionele opgaven.

Oude afspraken

Naast de spoedopgaven en de buitenproportionele opgaven wordt ook jaarlijks gemiddeld € 21 miljoen beschikbaar gesteld voor 'oude afspraken'. Dit bedrag

¹⁶ Een specifieke uitkering is een financieel instrument, waarmee bedragen aan provincies en/of gemeenten voor een specifiek doel kunnen worden uitgekeerd op basis van aanvragen. Aan een specifieke uitkering zijn voorwaarden verbonden.

fluctueert. De oude afspraken vallen buiten de reikwijdte van de nieuwe bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond. Binnen de oude afspraken vallen bijvoorbeeld saneringslocaties waarover in het verleden afspraken zijn gemaakt tussen het Rijk en een decentrale overheid wat betreft de financiering van de aanpak. Daarnaast betreffen de oude afspraken de kosten voor de afbouw van nazorg van gesaneerde locaties met restverontreiniging, of de aanpak van onvoorziene risico's op een bodemsaneringslocatie.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IENW/BSK-2022/275880

Besluit en Regeling financiële bepalingen bodemsanering (bedrijvenregeling)

De afspraken met het bedrijfsleven vallen buiten de reikwijdte van de bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond, maar worden hier wel behandeld omdat deze bijdragen aan de realisatie van de aanpak van de spoedopgave. In het Convenant bodemsanering in gebruik zijnde en blijvende bedrijfsterreinen van 11 juni 2001 hebben Rijk, IPO en VNG met VNO-NCW en MKB-Nederland afspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en in de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 (bedrijvenregeling). In het kader van het Convenant Bodem en Bedrijfsleven 2015 hebben de overheid en het bedrijfsleven zich (onder meer) gezamenlijk geëvalueerd aan het afronden van de aanpak van spoedeisende locaties op bedrijfsterreinen. De bedrijvenregeling is opgesteld voor alle gevallen van ernstige bodemverontreiniging die ontstaan zijn vóór 1975. Eigenaren en erfpachters van in gebruik zijnde bedrijfsterreinen hadden tot 1 januari 2008 de gelegenheid om zich voor de bedrijvenregeling aan te melden. Er zijn 9.877 meldingen gedaan. Bedrijven die zich hebben aangemeld, hebben tot 1 januari 2025 de tijd om aan te geven dat ze ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van de bedrijvenregeling door voor 1 januari 2025 een aanvraag tot subsidieverlening in te dienen bij het bevoegd gezag Wbb¹⁷. Doelstelling is om voor 2030 de saneringen te hebben afgerond. Voor de bedrijvenregeling is jaarlijks gemiddeld € 10 miljoen gereserveerd¹⁸.

Het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 worden momenteel geëvalueerd. Het Besluit en de Regeling zijn in 2015 voor het laatst geëvalueerd en onder andere op basis van de uitkomsten aangepast. Het aangepaste besluit is medio 2017 in werking getreden. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht was de rapportage van de eerstvolgende evaluatie medio 2022 voorzien. Op dit moment wordt het onderzoek echter nog uitgevoerd. Het evaluatierapport zal begin 2023 aan uw Kamer worden aangeboden.

Overzicht verdeling middelen voor de aanpak van bodemverontreiniging

In 2021 en 2022 zijn respectievelijk € 69,8 miljoen en € 87,3 miljoen vanuit de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat uitgekeerd aan de decentrale overheden voor de aanpak van bodemverontreiniging (o.a. onderzoek en saneringen). In beginsel is voor de periode tot en met 2030 jaarlijks € 71,5 miljoen beschikbaar voor de decentrale overheden. Hiervan valt € 50,5 miljoen voor de aanpak van de spoedopgaven en de buitenproportionele opgaven (herstelmaatregelen bodem) binnen de reikwijdte van de bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond en valt (gemiddeld) € 21 miljoen voor de oude afspraken daarbuiten. Daarnaast is buiten de scope van de bestuurlijke afspraken Bodem en ondergrond gemiddeld € 10 miljoen gereserveerd voor de stimulering van bodemsanering door bedrijven. Een overzicht van de middelen voor de aanpak van bodemverontreiniging is opgenomen in tabel 2 op de volgende pagina.

¹⁷ In de toekomst bevoegde gezagen Omgevingswet

¹⁸ Artikel 13, begroting van IenW

Tabel 2: middelen voor de aanpak van bodemverontreiniging

	2021	2022	Jaarlijks gereserveerd periode t/m 2030
Decentrale overheden	€ 69,8 miljoen	€ 87,3 miljoen*	€ 71,5 miljoen**
Bedrijven	€ 3,9 miljoen	€ 7,7 miljoen	€ 10 miljoen

*prognose op basis cijfers en voorlopige beoordelingen aanvragen t/m 16 november 2022.

** € 50,5 miljoen voor herstelmaatregelen bodem (spoedopgaven en buitenproportionele opgaven bestuurlijke afspraken) en gemiddeld € 21 miljoen voor oude afspraken.

De bedragen in tabel 2 kunnen fluctueren. Ze betreffen de kosten die onder andere samenhangen met bodemsanerings- en -onderzoeksprojecten. De bedragen overlappen gedeeltelijk met de bedragen uit tabel 1 over de middelen voor de bestuurlijke afspraken. In tabel 1 zijn echter ook de middelen voor apparaatskosten, kennisontwikkeling en -deling en een kwaliteitsimpuls opgenomen. De in tabel 2 opgenomen middelen voor de oude afspraken en bedrijven zijn weer niet in tabel 1 opgenomen, omdat deze buiten de reikwijdte van de bestuurlijke afspraken vallen.

3. Toekomstgericht bodemsaneringsbeleid

Zoals eerder in deze brief is aangegeven hebben de afgelopen jaren hebben veel ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van bodemsanering. Er zijn grote stappen gemaakt in het aanpakken van bodemverontreiniging, maar er moet ook nog veel gebeuren. Daarnaast hebben zich ook nieuwe opgaven zoals de aanpak van bodemverontreiniging met PFAS aangediend.

In dit kader wordt op dit moment gewerkt aan het opnemen van een lange termijnvisie met betrekking tot bodemherstelbeleid in het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Ook zijn er beleidsontwikkelingen die samenhangen met bodemsanering, zoals de Europese bodemstrategie, EU richtlijn bodemgezondheid en Water en Bodem sturend. Het voornemen is om de komende tijd te zorgen voor een goede aansluiting tussen het bodemsaneringsbeleid en deze ontwikkelingen.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen

Conceptnotulen

Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

van 30 november 2022

Aanwezig:

Stolk (PZH, voorzitter), Lafleur (H-I-Ambacht), Nederveen (Hardinxveld-Giessendam), De Gier (Alblasserdam), mw. De Jonge (Dordrecht), Merx (Dordrecht), Lock (Molenlanden), Van der Wulp (Hoeksche Waard), Kosten (Papendrecht), Bijderwieden (Sliedrecht), mw. Van Dongen en Visser (OZHZ, secretaris).

Afwezig:

Mw. Baljeu (PZH), De Boer (Gorinchem).

Verder aanwezig:

Schippers (controller) en Numan (directiesecretaris).

	ONDERWERP	BESLUIT
1.	<p>Opening, mededelingen en ingekomen stukken</p> <p><u>Ondertekening van het nieuwe Energieakkoord 30/40/50 Drechtsteden 2 november 2022</u></p> <p>OZHZ is al sinds 2018 partij bij deze samenwerkingsovereenkomst. Andere partijen zijn o.a. gemeenten in de Drechtsteden, PZH, waterschappen en maatschappelijke partners zoals woningstichtingen en LTO. De partners van het Energieakkoord Drechtsteden richten zich op een energieneutrale regio in 2050. Daartoe zetten zij sterk in op energie besparen, het invullen van de warmtetransitie, het opwekken van duurzame energie en het verduurzamen van mobiliteit, elk vanuit eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Zo ook OZHZ.</p> <p><u>Stand van zaken geweldsmiddelen groene boa's</u></p> <p>De heer <u>Visser</u> licht toe dat OZHZ groen licht heeft gekregen voor dit traject. Het gaat onder ander om het mogen dragen van een vuurwapen. Nu volgen opleiding en het aanleveren van nadere informatie. Indien medewerkers na toetsing niet geschikt worden bevonden kunnen zij worden ingezet op andere taken.</p>	
2.	<p>Notulen van de vergadering van 7 juli 2022</p> <p><u>Concept-notulen van de vergadering van 7 juli 2022</u></p> <p>Er zijn geen opmerkingen over de notulen.</p>	Notulen van de vergadering van 7 juli 2022 conform vastgesteld.
EIGENAAR		
3.	<p>BURAP II van 2022 en tweede begrotingswijziging 2022</p> <p><u>Belegnotitie</u></p> <p><u>BURAP II 2022</u></p> <p><u>Bestuursnotitie inzake de tweede begrotingswijziging 2022</u></p> <p>De <u>Voorzitter</u> licht toe dat een en ander uitvoerig is besproken in het DB. In september is ook een brief gestuurd naar de colleges</p>	<p>Conform voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennisgenomen van BURAP II 2022 2. De tweede wijziging van de begroting 2022 vastgesteld. 3. Ingestemd met de toevoeging van het

	ONDERWERP	BESLUIT
	<p>met daarin een procesafspraken.</p> <p>De heer <u>Visser</u> licht toe dat het tot nu toe aardig lukt om personeel aan te trekken, ondanks de moeilijke arbeidsmarkt. Het aantal vergunningen blijft achter bij de prognose. Bedrijven zijn terughoudend om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Daarom is een teruggang te zien in de omzet. Dat heeft consequenties voor het exploitatieresultaat. Dat is in BURAP II nog net positief, maar het is wel spannend hoe OZHZ gaat uitkomen, gelet op de meest recente ontwikkelingen. De onderhandelingen over een nieuwe cao lopen nog niet soepel. Wel komt er een eenmalige uitkering in december, vooruitlopend op een nieuwe cao. Aan de voorkant was daar niet op gerekend. Voorstel is daarom om de betreffende bestemmingsreserve daarvoor te benutten en deze toch niet door te schuiven naar 2023 zoals verwoord in het voorstel.</p> <p>De heer <u>Bijderwieden</u> licht toe dat het onderwerp is besproken in de auditcommissie. De auditcommissie adviseert positief over BURAP II en over aanwending van de genoemde bestemmingsreserve.</p> <p>De heer <u>Kosten</u> meldt dat Papendrecht kan instemmen met de toevoeging van het onverdeeld resultaat 2021 aan het weerstandsvermogen, gelet op de context.</p> <p>De heer <u>Nederveen</u> sluit zich daarbij aan. Spreker vraagt daarnaast naar de uitvoering van de e-agenda. Gesprekken met koplopers moeten deels nog plaatsvinden, het staat nu op 60%. De heer <u>Visser</u> licht toe dat de reguliere controles op schema liggen. Het plannen van de gesprekken met de koplopers is mede afhankelijk van de bedrijven zelf. OZHZ kan geen garantie geven dat alle gesprekken plaatsvinden.</p> <p>De heer <u>Merx</u> meldt dat Dordrecht akkoord is met de gedane voorstellen. Spreker vraagt naar ziekteverzuimpercentage van bijna 8%. Dat is hoog. Vraag is of OZHZ inzicht heeft in de oorzaken. Verzoek is het bestuur daarover goed te blijven informeren. De heer <u>Visser</u> licht toe dat het volop aandacht heeft binnen OZHZ. Er zijn ook afspraken gemaakt met de arbodienst om de oorzaken nog beter in beeld te krijgen. Die zijn heel divers. Waar het te maken heeft met werkdruk zijn maatregelen genomen. Daar zien we nu de effecten van. Begin 2023 voert de arbodienst nader onderzoek uit middels een enquête onder de medewerkers. Opvallend is dat jongere collega's veel druk ervaren, niet alleen vanuit het werk maar ook vanuit sociaal netwerk, ambities, enzovoort. Met de arbodienst bekijken we ook wat we daaraan kunnen doen. De managers gaan er ook mee aan de slag. Zij vangen de eerste signalen op en kunnen die het beste op waarde schatten. OZHZ schept de randvoorwaarden en sfeer zodat men er ook daadwerkelijk mee komt en samen tot oplossingen kan worden gekomen. De heer <u>Merx</u> vindt het belangrijk dat mensen weer in hun functie, of desnoods in een andere functie, aan de slag kunnen gaan.</p>	<p>onverdeeld resultaat 2021 van € 220.000 aan het weerstandsvermogen.</p> <p>En voorts besloten het restant van de bestemmingsreserve CAO in te zetten voor de eenmalige uitkering in december 2022 vooruitlopend op de nieuwe cao.</p>
4.	<p>Richtlijnen begroting 2024</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Bestuursnotitie inzake de richtlijnen begroting 2024</p>	<p>Conform voorstel:</p> <p>1. De onderwerpen voor de Begrotingsrichtlijnen 2024 vastgesteld.</p>

	ONDERWERP	BESLUIT
	<p>De heer <u>Visser</u> licht toe dat ontwikkelingen erg snel gaan. Het cao-bod van de werkgevers en extra verlofdagen heeft voor OZHZ direct impact op de declarabele uren. Voor 2023 hanteert OZHZ, zoals bekend, een veel te lage indexering. De afspraak is dat we niet extra gaan indexeren in 2023, in de wetenschap dat het gaat leiden tot een tekort. Daarover zijn in het DB twee afspraken gemaakt: 1) OZHZ brengt in beeld wat nog extra kan worden gedaan aan de kosten, en 2) bij BURAP I van 2023 wordt een voorstel gedaan hoe het tekort, waarover dan meer informatie beschikbaar is, te dekken. In een normale situatie wordt een tekort gedekt uit het weerstandsvermogen. In dit geval echter zou dat het gehele weerstandsvermogen in één keer opsouperen. De accountant en de toezichthouder BZK gaan daar zeker iets van vinden. OZHZ vindt het zelf ook geen prettig idee. De besluitvorming hierover komt dus in 2023 nog terug.</p> <p>Het niet extra indexeren in 2023 vergt een cumulatieve inhaalslag in 2024. Dat is nu becijferd op een indexering van 8,56%. Het kan ook hoger of lager zijn, bijvoorbeeld vanwege de nieuwe cao. Bij de ontwerpbegroting 2024 kan een nauwkeuriger percentage worden genoemd. De raden en PS kunnen er dan hun zienswijze op geven.</p> <p>De heer <u>Bijderwieden</u> begrijpt dat de eigenaren ervoor aan de lat staan en kan instemmen met de voorstellen.</p> <p>Mevrouw <u>Van Dongen</u> meldt dat vanuit de VR overleg is geweest met de portefeuillehouders financiën. Dat werd zeer gewaardeerd. Idee kan zijn dat ook bij OZHZ te doen. OZHZ zal de behoefte daartoe bij de wethouders inventariseren.</p> <p>Mevrouw <u>De Jonge</u> meldt dat Dordrecht met de voorstellen kan instemmen. OZHZ dient wel te bezien wat vanaf 2024 structureel kan worden bespaard. Er dient naar alle kosten en uitgaven te worden gekeken. Dordrecht kijkt daarnaast kritisch naar de e-agenda en wil met OZHZ in gesprek om het energietoezicht onder het reguliere toezicht te brengen. Dat aspect moet worden betrokken bij de evaluatie van het RUN.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. De indexering vastgesteld, zoals opgenomen in de belegnotitie. 3. Besloten dat OZHZ in 2023, gekoppeld aan de uitkomsten van BURAP I, een voorstel zal doen over de financiering van het incidentele exploitatietekort over 2023, met inbegrip van de wijze van aanvulling van het weerstandsvermogen indien wordt besloten dat aan te wenden ter financiering van het exploitatietekort. 4. Kennisgenomen van de opdracht van het DB aan OZHZ om te onderzoeken welke maatregelen met structureel effect over 2023 en latere jaren OZHZ kan nemen binnen de exploitatie.
<p>5.</p>	<p>Protocol accountantscontrole boekjaar 2022</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Protocol accountantscontrole 2022</p> <p>De heer <u>Bijderwieden</u> licht toe dat de auditcommissie positief adviseert inzake het vaststellen van het protocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2022, met de opmerking om het gesprek aan te gaan naar de toekomst toe over het inkoop- en aanbestedingsbeleid als onderdeel van het normenkader.</p>	<p>Conform voorstel het protocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2022 vastgesteld.</p>
OPDRACHTGEVER		
<p>6.</p>	<p>Ontwikkelaanpak 2022 – 2025, jaarschijf 2023</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Ontwikkelaanpak 2023</p>	<p>Conform voorstel ingestemd met de hoofdlijnen van het Jaarprogramma 2023 van de Ontwikkelaanpak 2022-2025.</p>

	ONDERWERP	BESLUIT
	<p>Memo uitstel Omgevingswet</p> <p>De heer <u>Visser</u> licht de vier programmalijnen van de Ontwikkelaanpak kort toe. De presentaties uit het informele deel van deze vergadering over energiebesparing en toekomstgerichte gebiedsontwikkeling zijn er onderdeel van. De hoofdlijnen van de Ontwikkelaanpak 2023 worden samen met provincie en gemeenten verder uitgewerkt naar projecten. Dat komt dan in het AB van 6 april 2023 aan de orde. Een aantal projecten zal vanuit 2022 doorlopen naar 2023.</p> <p>De heer <u>De Gier</u> heeft zorgen over het stikstofdossier. Het gaat om berekeningen en controles. Vraag is of OZHZ hierop is voorbereid. De heer <u>Visser</u> licht toe dat de stikstofvergunningen worden verleend door de Omgevingsdienst Haaglanden, namens de provincie. Men is in gesprek met de provincie over het te voeren beleid. Er wordt hard gewerkt aan het verkrijgen van voldoende deskundigheid. Het vervallen van de bouwvrijstelling vergt heel veel nieuwe berekeningen. Idee is te gaan werken met een landelijke pool. Bij OZHZ zit het toezicht en de handhaving, incl. handhavingsverzoeken, van de groene wet- en regelgeving, waaronder ook stikstofproblematiek valt. OZHZ verwacht een toename hiervan. Er ligt nu bijvoorbeeld een handhavingsverzoek over het stopzetten van de verbouwing van het Binnenhof. OZHZ werkt hierin samen met de provincie en de Omgevingsdienst Haaglanden.</p> <p>De heer <u>Nederveen</u> noemt de 3-30-300-'regel' en pleit voor praktisch realisme bij de toepassing hiervan. Spreker ziet het als een kans om er invulling aan te geven. Gelet op de grote bouwopgave moeten we er een goede balans in zien te vinden, zeker bij de plannen met de wat oudere wijken. Mevrouw <u>De Jonge</u> licht toe hoe Dordrecht ermee omgaat. De gemeente wil het integreren in alle bouwopgaven, ook in de oudere wijken. Spreker nodigt de andere gemeenten uit om daarvan kennis te komen nemen.</p> <p>De heer <u>Visser</u> licht toe dat het de rol van OZHZ is om te wijzen op de mogelijkheden. De gemeente maakt zelf de keuze en het tempo. Niet alles zal altijd mogelijk zijn.</p>	
7.	<p>Jaarprogramma Generiek Toezicht 2023</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Jaarprogramma Generiek Toezicht 2023</p> <p>Er zijn geen opmerkingen op de stukken.</p>	<p>Conform voorstel het Jaarprogramma Generiek Toezicht 2023 vastgesteld.</p>
8.	<p>Uitvoering van bodemtaken in 2023 en 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belegnotitie - Notitie inzake het RUN Bodem - Memo <p>De heer <u>Visser</u> wijst op de samenhang met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De bodemtaken gaan dan over van provincie naar gemeenten. In het AB zijn afspraken gemaakt over de financiering ervan. Het is belangrijk vinger aan de pols te houden nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet vooralsnog op 1 juli 2023 staat gepland. OZHZ spreekt in de</p>	<p>Conform voorstel ingestemd met de keuze voor het RUN Bodem als uitvoeringskader voor het uitvoeren van pilots in 2023 en 2024.</p>

	ONDERWERP	BESLUIT
	<p>belegnotitie zijn verbazing uit over de opstelling van de VNG dat deze taken zonder overdracht van voldoende financiële middelen zouden overgaan. Men wil wel de financiële effecten monitoren zodat het naderhand kan worden gerepareerd. Gemeenten staan er vanaf het moment van overgang echter wel voor aan de lat. Spreker wijst op de afspraak om eur. 500K structureel en eur. 300K incidenteel te verwerken in de eigen begroting van de gemeenten. Oproep is om deze reservering niet te laten vervallen, nu de datum van overgang nog steeds op 1 juli 2023 staat.</p> <p>Mevrouw <u>Van Dongen</u> wijst op de ALV VNG van a.s. vrijdag. Het overkomen van bodemtaken zonder voldoende budget kan daar worden geagendeerd. We moeten dit niet zomaar voorbij laten gaan.</p> <p>De <u>Voorzitter</u> vindt het positief dat het RUN Bodem ook met de andere omgevingsdiensten is gedeeld om het daar te gaan gebruiken.</p>	
OVERIG		
9.	<p>Doorontwikkeling VTH-stelsel</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Plannen van aanpak doorontwikkeling Zuid-Hollandse omgevingsdiensten</p> <p>Programmaplan IBP</p> <p>Memo I&W inzake SPUK-subsidieverlening IBP</p> <p>De heer <u>Visser</u> verwijst naar de sheets achter de belegnotitie voor wat betreft de achtergronden van dit traject. OZHZ is thans in afwachting van de beschikking op de aanvraag voor de SPUK-subsidie voor het IBP. Naast het aanleveren van gegevens en deelname aan landelijke werkgroepen ziet deze aanvraag vooral op het realiseren van inhoudelijke verbeteringen. De 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland trekken daarin samen op. De begeleidingscommissie van het Zuid-Hollandse traject, waarover al eerder in het bestuur is gecommuniceerd, komt op 13 december bijeen. Mevrouw De Jonge neemt namens ons DB deel aan de commissie. Op 13 december presenteren de omgevingsdiensten de stand van zaken. Het gaat om inhoudelijk onderwerpen zoals de afstemming bestuursrecht-strafrecht, kwaliteit van data en gezamenlijke data-analyse (datalab), maar bijvoorbeeld ook om een gezamenlijke inkoopagenda.</p> <p>OZHZ heeft inmiddels ook subsidie verkregen voor intensivering van het energietoezicht. Deze is toegekend voor de komende 4 jaar.</p> <p>De <u>Voorzitter</u> wijst ook op de lastige arbeidsmarkt. Ook op dat thema werken de omgevingsdiensten steeds intensiever samen, met mooie resultaten: De Betere Wereldbaan.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kennisgenomen van de voortgang van het landelijke en het provinciale traject. 2. Kennisgenomen van de inhoud van de SPUK-subsidieaanvragen voor IBP en energietoezicht.
10.	<p>Wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Memo d.d. 7 oktober 2022</p>	Kennisgenomen van de memo van 7 oktober 2022 als basis om het gesprek aan te gaan met de raden en PS.

	ONDERWERP	BESLUIT
	Er zijn geen opmerkingen over de stukken.	
11.	<p>Verslag archivaris 2020 en 2021</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Verslag van de archivaris 2020 en 2021</p> <p>Er zijn geen opmerkingen over de stukken.</p>	Kennisgenomen van het verslag van de archivaris 2020 en 2021 en de reactie daarop van OZHZ.
12.	<p>Mandaatverlening vanwege de Wet open overheid</p> <p>Belegnotitie</p> <p>Ontwerp-Mandaatbesluit van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid inzake de Wet open overheid</p> <p>Er zijn geen opmerkingen over het voorstel.</p>	Conform voorstel het 'Mandaatbesluit van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid inzake de Wet open overheid' vastgesteld.
13.	<p>Aanwijzen leden DB en auditcommissie afkomstig uit Gorinchem en Molenlanden</p> <p>Belegnotitie</p> <p>De heren Lock (Molenlanden) en De Boer (Gorinchem) hebben in onderling overleg gekozen voor deze verdeling. Na benoeming door het AB zijn zowel het DB als de auditcommissie weer volledig bemenst.</p>	<p>Conform voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De heer Lock aangewezen als lid van het dagelijks bestuur. 2. De heer De Boer aangewezen als lid van de auditcommissie.
14.	<p>Planning bestuurs- en ambtelijke vergaderingen 2023</p> <p>Notitie</p> <p>Geen opmerkingen. Een en ander is al gecommuniceerd met de bestuurssecretariaten en met de ambtenaren.</p>	
15.	<p>Rondvraag en sluiting</p> <p>De heer <u>Van der Wulp</u> meldt dat in de ALV VNG ook een motie voorligt over inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De discussie over de overkomende bodemtaken kan daarbij wellicht worden betrokken.</p> <p>De heer <u>Merx</u> vraagt of OZHZ het AB een keer kan bijpraten over het generiek toezicht. Vraag is bijvoorbeeld: wat doen we allemaal op het gebied van ketentoezicht, ondermijning, enzovoort. En is het wellicht zo dat we taken uitvoeren die eigenlijk bij de politie zouden moeten zitten. De heer <u>Visser</u> stelt voor om, als er meer belangstelling voor is, er een themabijeenkomst of informeel deel van het AB aan te wijden.</p> <p>Niets meer aan de orde zijnde sluit de <u>Voorzitter</u> de vergadering.</p>	

Algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Jaarverslag 2022 Ontwikkelaanpak

Gevraagde beslissing:

Vaststellen van het Jaarverslag Ontwikkelaanpak 2022

Toelichting:

In dit jaarverslag nemen we u mee in het eerste jaar van de Ontwikkelaanpak 2022-2025. 2022 kende een vliegende start, met de nodige uitdagingen.

Met het programma 'Samen meer grip op milieuschade' ontwikkelt OZHZ de benodigde vaardigheden, kennis, en werkwijzen om milieuschade te voorkomen. De besteding in 2022 bedraagt € 178.000 (77%). We zijn bezig met het actualiseren van de nota VTH aan de wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit leidt tot een herijkt regionaal uitvoeringsniveau (RUN). Bestuurlijke bespreking daarvan vindt plaats in 2023. Verder hebben we de aanpak van ondermijning verder verbreed in de organisatie en specifieke projecten opgepakt. Een eerste stap is gezet in de ontwikkeling van ketentoezicht. De grote druk op de arbeidsmarkt zorgt voor vertraging. Inmiddels is de bemensing compleet. In 2023 kunnen we op volle kracht vooruit.

Het programma 'Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling' stimuleert het meer duurzaam bouwen en ondernemen. De besteding in 2022 bedraagt € 335.000 (108%). Het merendeel van de projecten loopt door in 2023. In 2022 brachten we de ambities van onze opdrachtgevers in kaart. Met het programma zoeken we maximale aansluiting bij de coalitieakkoorden. Ook onderzoeken we welke barrières we weg kunnen nemen om duurzaamheid onderdeel te maken van vergunningaanvragen. Kennis van de regelgeving en begrijpelijke vergunningen zijn daarbij van belang. Een eerdere betrokkenheid van OZHZ in de ruimtelijke gebiedsontwikkeling zorgt ervoor dat gemeenten hun duurzaamheid doelstellingen beter kunnen realiseren. Ook zorgt dit voor een betere doorlooptijd van vergunningaanvragen. In 2022 hebben we kennissessies georganiseerd over circulaire bedrijventerreinen, hitte en waterberging.

Het programma 'Werken met de Omgevingswet' zorgt voor een goede voorbereiding op de Omgevingswet. De besteding in 2022 bedraagt € 584.000 (113%). We hebben een nieuw systeem geïmplementeerd voor de taken van vergunningen, toezicht en handhaving. Daar ging meer tijd in zitten dan vooraf ingeschat. Onze processen en werkinstructies zijn inmiddels omgevingswet-proof. In 2023 zetten we de laatste puntjes op de i. Recent heeft minister De Jonge aan de Kamers voorgesteld om de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen naar 1 januari 2024.

Ambtelijke voorbereiding:

Op 16 februari 2022 besprak de Adviesgroep Opdrachtgevers (AGO) het jaarverslag. De AGO gaf positief advies over het stuk. Er waren geen opmerkingen.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

Voor het uitvoeren van de programma was in 2022 een budget van € 1,07 miljoen beschikbaar. Uiteindelijk hebben wij 1,12 miljoen besteed. Daarmee is de onderbesteding van 2021 ingelopen. De besteding wordt verrekend in het jaarprogramma.

Op totaalniveau laat het saldo van alle collectieve programma's, zoals generiek toezicht, de e-agenda en de ontwikkelaanpak, een kleine overbesteding zien. De overbesteding op de ontwikkelaanpak leidt derhalve niet tot extra kosten.

Verdere procedure:

-

Genomen besluit:**Bijlage(n):**

Jaarverslag 2022 Ontwikkelaanpak

Dit deden wij voor de regio

Programma's onder de ontwikkelaanpak:
innovatie & ontwikkeling

- Meer grip op milieuschade
- Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling
- Werken met de omgevingswet
- Beter benutten van data

Ontwikkelaanpak 2022-2025

Nieuwe technieken, kennis en wetgeving inzetten voor de leefomgeving. Een regiobrede programmatische aanpak.

1

PROGRAMMA 1

Samen meer grip op milieuschade

OZHZ versterkt de Vergunningen, Toezicht & Handhavings-aanpak.

Samenwerking, data-analyse en kennis vergroten:

- Betere informatiepositie en belangrijkste ketens en risico's in beeld
- Signalen in sterk netwerk doorgeven
- Werkproces voor integraal samenwerking & risicogestuurd toezicht
- Meer inzet op ketenaanpak en aanpak ondermijning

2

PROGRAMMA 2

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken.

Met OZHZ-expertises, groot netwerk en data de focus op:

- Duurzaamheid onderdeel van alle OZHZ-producten en adviezen
- Belemmeringen en kansen voor duurzame (woning) bouw en ondernemerschap beter in kaart
- Diverse databronnen combineren voor belemmeringen en kansen voor gebiedsinrichting

3

PROGRAMMA 3

Werken met de omgevingswet

OZHZ werkt onder de Omgevingswet, monitort en doet ervaring op.

- Nazorg voor het aanpassen van systemen en processen voor onze vergunningen, toezicht en handhavings-taken.
- Afspraken met opdrachtgevers in de praktijk brengen
- Verder verdiepen van kennis en opdoen van ervaring.

4

PROGRAMMA 4

Beter benutten van data

OZHZ verhoogt de kwaliteit van het dagelijkse werk.

- Verbeteren datakwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Meer toepassen data-analyse
- Verbeteren bestaande informatieproducten en vraaggericht leveren nieuwe informatieproducten

Voorwoord

In dit jaarverslag nemen we u mee in het eerste jaar van de Ontwikkelaanpak. 2022 kende een vliegende start, met de nodige uitdagingen.

We werkten aan grote thema's, zoals het snel acteren bij signalen van ondermijning en het sterker inzetten op het minimaliseren van Zeer Zorgwekkende Stoffen. We gingen aan de slag met participatie en organiseerden kennissessies rondom waterrobuustheid in bebouwde gebieden.

Helaas hadden we opnieuw te maken met onzekerheid over de inwerkingsdatum van de Omgevingswet. Desondanks gaan we stug door met de voorbereidingen op deze wet. Al het nodige voorwerk is gedaan. Denk aan uitgebreide handreikingen, instructies, nieuwe afspraken, ons nieuwe zaakstelsel of aan pilots in de praktijk om ervaring op te doen. Op het moment van schrijven stelt de minister voor de wet opnieuw uit te stellen, naar 1 januari 2024.

In 2022 voegden we ook een nieuw programma toe: het beter benutten van data. Vanaf 2023 is dit een aparte programmalijn, ondersteunend aan de andere drie programma's. Binnen dit programma maken onze dataspecialisten producten zoals een regionale explosievenkaart en branchedashboards.

Dit zijn producten die we in samenwerking met andere omgevingsdiensten maken en die van grote waarde zijn in ons dagelijkse werk. Tegelijkertijd verhogen we de datakwaliteit, zodat we meer kunnen met onze data dan nu.

Nieuwsgierig? Ga dan snel naar de volgende pagina. En kijk ook online. De projecten waaraan wij werken kunt u het hele jaar door vinden in de online jaarverslagomgeving. Hier laten we niet alleen een overzicht van concrete activiteiten zien om de leefomgeving

veiliger, gezonder en duurzamer te maken. Maar ook nemen we u daar graag mee in de wereld van onze inspecteurs, vergunningverleners en adviseurs die zich hiervoor inzetten.

Ik wens u veel leesplezier!

Ronald Visser
Directeur

De belangrijkste cijfers

Voor het uitvoeren van de programma was in 2022 een budget van **€ 1,07 miljoen** beschikbaar. Uiteindelijk hebben wij 1,12 miljoen besteed. Daarmee is de onderbesteding van 2021 (-/- € 50.000) ingelopen.

Tijd besteed per programma

- Met het programma 'Samen meer grip op milieuschade' ontwikkelt OZHZ de benodigde vaardigheden, kennis, en werkwijzen om milieuschade te voorkomen. De besteding in 2022 bedraagt € 178.000 (77%).
We zijn bezig met het actualiseren van de nota VTH aan de wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit leidt tot een herijkt regionaal uitvoeringsniveau (RUN). Bestuurlijke bespreking vindt plaats in 2023. Verder hebben we de aanpak van ondermijning verder verbreed in de organisatie en specifieke projecten opgepakt. Een eerste stap is gezet in de ontwikkeling van ketentoezicht. De grote druk op de arbeidsmarkt zorgt voor vertraging. Inmiddels is de bemensing compleet. In 2023 kunnen we op volle kracht vooruit.
- Het programma 'Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling' stimuleert het meer duurzaam bouwen en ondernemen. De besteding in 2022 bedraagt € 335.000 (108%). Het merendeel van de projecten loopt door in 2023. In 2022 brachten we de ambities van onze opdrachtgevers in kaart. Met het programma zoeken we maximale aansluiting bij de coalitieakkoorden. Ook onderzoeken we welke barrières we kunnen wegnemen om duurzaamheid onderdeel te maken van vergunningaanvragen. Kennis van de regelgeving en begrijpelijke vergunningen zijn daarbij van belang. Een eerdere betrokkenheid van OZHZ in de ruimtelijke gebiedsontwikkeling zorgt ervoor dat gemeenten hun duurzaamheid doelstellingen beter kunnen realiseren. Ook zorgt dit voor een betere doorlooptijd van vergunningaanvragen. In 2022 hebben we kennissessies georganiseerd over circulaire bedrijventerreinen, hitte en waterberging.
- Het programma 'Werken met de Omgevingswet' zorgt voor een goede voorbereiding op de Omgevingswet. De besteding in 2022 bedraagt € 584.000 (113%). We hebben een nieuw systeem geïmplementeerd voor de taken van vergunningen, toezicht en handhaving. Daar ging meer tijd in zitten dan vooraf ingeschat. Onze processen en werkinstructies zijn inmiddels 'omgevingsdienstproof'. In 2023 zetten we de laatste puntjes op de i. Recent heeft minister De Jonge aan de Kamers voorgesteld om de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen naar 1 januari 2024.

Hieronder nog enkele hoofdpunten per programma, en de links naar de online pagina's met uitgebreide rapportages.

Samen meer grip op milieuschade

Met het programma Samen meer grip op milieuschade versterken we onze vergunningen-, toezicht en handhavingaanpak.

Bijvoorbeeld: hoe breng je ketens en risico's beter in beeld? Welke signalen pik je op, en aan wie geef je ze door?

Het programma in een notendop

Milieuschade willen we voorkomen in plaats van achteraf herstellen. Niet voor niets inspecteren wij bedrijven en houden we toezicht in natuurgebieden per jaar. Maar soms is er meer nodig.

Milieuwetten beschermen onze lucht, ons water, ons voedsel en onze natuur

Extra actie is nodig bij het gecalculeerd schade toebrengen aan het milieu: milieucriminaliteit. Aan de buitenkant vaak 'respectabel' ogende bedrijven overtreden allerlei milieuwetten. Die milieuwetten zijn er juist om de volksgezondheid, de kwaliteit van essentiële levensbehoeften zoals lucht, (drink)water en voedsel en flora en fauna te beschermen.

Werken aan duurzaamheid, betekent ook het terugdringen van milieucriminaliteit

Sommige uitingen van milieucriminaliteit brengen het halen van de klimaatdoelen ook in gevaar, doordat zij een schadelijk effect hebben op milieu en klimaat. Werken aan een duurzame regio, betekent dan ook werken aan het terugdringen van milieucriminaliteit. Met dit programma ontwikkelt OZHZ de benodigde skills, kennis, en werkwijze om milieuschade te voorkomen.

Concrete voorbeelden, verhalen en nieuws uit 2022?

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op www.ozhz.nl/regio/milieuschade-2022/

Toekomstgerichte Gebiedsontwikkeling

Met dit programma zoeken we naar antwoorden op de meest actuele vraagstukken op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie.

Het programma in een notendop

De opwarming van de aarde is nu overal ter wereld merkbaar, de invloed van de mens onbetwistbaar. Het is duidelijk dat actie nodig is, maar hoe richt je de fysieke leefomgeving toekomstgericht in? Wat kan OZHZ doen om provincie en gemeenten daarbij te ondersteunen?

Klimaat, energie en circulariteit

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken. Met onze expertises, een groot netwerk en onze data leggen we de focus op:

- Duurzaamheid onderdeel maken van alle OZHZ-producten en adviezen
- Belemmeringen en kansen voor duurzame (woning)bouw en ondernemerschap beter in kaart brengen
- Diverse databronnen combineren voor belemmeringen en kansen voor gebiedsinrichting
- Nauwe samenwerking met partners

Concrete voorbeelden, verhalen en nieuws uit 2022?

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op <https://www.ozhz.nl/regio/gebiedsontwikkeling-2022/>

Het programma Omgevingswet

Met het programma Omgevingswet maken we ons klaar om te werken onder de nieuwe wet.

Het programma in een notendop

Waarschijnlijk gaat de Omgevingswet gelden vanaf 1 januari 2024. Om op tijd klaar te zijn met de voorbereidingen, formuleerden wij eerder vier opgaven:

1. Ervaring opdoen en producten ontwikkelen
2. Systemen en processen aanpassen en inrichten voor onze Vergunningen, Toezicht en Handhavingtaken (VTH-taken)
3. Kennis verwerven en opleiden
4. Afspraken maken met opdrachtgevers over de uitvoering

De voorbereidingen doen we samen de provincie Zuid-Holland, gemeenten en ketenpartners in de regio, zoals de GGD en de Veiligheidsregio.

Waar staan we nu?

Afgelopen jaren is veel gedaan. We gaven processen opnieuw vorm en oefenden daarmee. We maakten nieuwe, vaak regiobrede afspraken met de gemeenten en provincie over de uitvoering van onze taken. We verdiepten onze kennis over de veranderingen, volgden trainingen en organiseerden sessies over bijvoorbeeld omgevingstafels. Ook waren er veel praktische dingen te regelen. Zo zijn nu de veelgebruikte standaardbrieven herschreven, zowel op inhoud als begrijpelijkheid, en staan ze klaar in het nieuwe zaakstelsel om te gaan gebruiken. We zitten nu in de afrondende fase.

Concrete voorbeelden en projecten uit 2022?

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op <https://www.ozhz.nl/regio/omgevingswet-2022/>

Algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Jaarverslag Generiek Toezicht 2022

Gevraagde beslissing:

Vaststellen van het Jaarverslag Generiek Toezicht 2022

Toelichting

Voor u ligt het jaarverslag over de uitvoering van het generiek toezicht in 2022. Dit bevat een compact verslag over de kerncijfers van het uitgevoerde generiek toezicht in de gemeenten. Onder 'onze aanpak' ziet u bij een aantal projecten een link naar een online omgeving. In de online omgeving wordt meer informatie gegeven over de gehanteerde werkwijze en de behaalde resultaten van het betreffende project: <https://www.ozhz.nl/regio/generiek-toezicht-2022/>.

Wat is generiek toezicht?

Voor de prioriteitsstelling van het toezicht wordt in de Nota 'Regionaal UitvoeringsNiveau 2018-2022', als onderdeel van de vastgestelde Nota VTH-beleid gemeentelijke taken ZHZ 2018 – 2022, uitgegaan van de risicoklassen hoog, gemiddeld en laag.

- Bij de hoogste categorie, met een risicoscore vanaf 4.0, vindt periodiek toezicht plaats.
- Bij de laagste categorie (risicoscore lager dan 2.0) wordt alleen gecontroleerd in geval van klachten en meldingen (piepsysteem).
- Bij de middencategorie vindt regiobreed, uniform en generiek toezicht plaats. Deze inzet wordt jaarlijks bepaald in een jaarprogramma generiek toezicht.

Toezicht bij de provinciale bedrijven vindt integraal periodiek plaats. Het jaarprogramma generiek toezicht voor 2022 is door het algemeen bestuur van OZHZ op 2 december 2021 vastgesteld.

Waar wordt generiek toezicht uitgevoerd?

Voor de Wabo-milieutaken hebben alle gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid zich per 2017 geconformeerd aan het RUN Wabo-milieu. De 17 projecten vanuit RUN Wabo-milieu binnen het jaarprogramma generiek toezicht zijn regiobreed in alle gemeenten uitgevoerd.

De gemeenten Alblisserdam, Dordrecht en Molenlanden hebben zich, naast het RUN Wabo-milieu, ook geconformeerd aan een integrale prioritering, voor bestaande bouw en brandveilig gebruik. 3 extra projecten zijn uitgevoerd in deze drie gemeenten, een vierde project is alleen uitgevoerd in Dordrecht en Alblisserdam (tijdens de bouwfase).

Online jaarverslagomgeving

Sinds 2021 is OZHZ overgestapt naar een online jaarverslagomgeving. Een online jaarverslag biedt de mogelijkheid een bredere doelgroep aan te trekken. Daarnaast hoort het bij de professionalisering van de presentatie van onze jaarverslagen.

Wat kunt u vinden in de online omgeving?

In de online omgeving kunt u het jaarverslag generiek toezicht 2022 downloaden en leest u over:

- Onze belangrijkste kerncijfers.
- Een korte toelichting over ons werk.
- Een aantal uitgelichte projecten weergegeven in de vorm van nieuwsbrieven, verhalen of achtergrondpagina's. De uitgelichte projecten in de online omgeving zijn in 2022 afgerond of er zijn noemenswaardige zaken bij doorlopende projecten geconstateerd die we graag met u willen delen.

Enkele resultaten uitgelicht

Graag attenderen wij u op onderstaande resultaten.

Resultaten controles

Vanuit het generieke toezicht zijn regiobreed 717 initiële controles en 297 hercontroles uitgevoerd. Daarnaast zijn 21 dwangsomprocedures gestart waarvan wij 9 keer een last onder dwangsom hebben opgelegd. Er zijn 16 dwangsomcontroles uitgevoerd. Vanuit deze controles is 6 keer een dwangsom verbeurd. Uiteindelijk hebben wij 7 keer een invorderingsbeschikking opgesteld. Dit is inclusief de opvolging die noodzakelijk was vanuit verbeurde dwangsommen uit 2021.

Met een gemiddelde naleving van 62% concludeerden we dat bij een aantal projecten opvolging noodzakelijk is. Ook pakten wij projecten soms op een andere manier aan.

Strafrechtelijke aanpak van milieuovertredingen

In 2022 hebben we het strafrecht meer benut als instrument in ons werk. De projectmatige aanpak in generiek toezicht biedt de mogelijkheid om de bestuurlijke strafbeschikking milieu (Bsbm) meer toe te kunnen passen. Al in projectplannen bepaalden we wanneer de Bsbm mogelijk toe te passen was. In bepaalde gevallen is een Bsbm niet mogelijk en moet proces-verbaal (pv) worden opgemaakt. De zaak werd dan overgedragen aan het Openbaar Ministerie. De Bsbm is in 2022 25 keer toegepast en 5 keer is een pv opgemaakt.

Ambtelijke voorbereiding

Het Jaarverslag generiek toezicht 2022 is op 16 februari 2022 in de Adviesgroep Opdrachtgevers (AGO) besproken. De AGO adviseerde positief over het stuk.

OZHZ lichtte toe dat veel overtredingen uit het generiek toezicht zijn afgedaan middels het strafrecht. Zie het eveneens bij de vergaderstukken gevoegde jaarverslag 2022 over de inzet van het strafrecht. Samenloop met bestuursrecht is mogelijk, afhankelijk van het doel dat men wil bereiken. Bijv. herstel of straffen. De door de gemeenten vastgestelde landelijke handhavingstrategie biedt daarvoor een basis, waarbinnen ook keuze en afwegingen kunnen worden gemaakt om één spoor te volgen: alleen bestuursrecht of alleen strafrecht.

Desgevraagd lichtte OZHZ verder toe dat in de praktijk geen afstemming is met boa's van gemeenten. Die hebben namelijk een andere opsporingsbevoegdheid. Het zijn gescheiden takenpakketten. Er is wel veel afstemming met politie en andere omgevingsdiensten. In voorkomende gevallen is wel afstemming met de gemeenten in het kader van de driehoek, al dan niet via de officier van justitie.

Naar aanleiding van het maken van luchtfoto's van zonnepanelen op platte daken lichtte OZHZ verder toe dat een brief met checklist wordt gezonden naar betrokkenen. Dat traject is al gestart.

Communicatie

Nvt

Financiële consequenties

De projecten vanuit RUN Wabo-milieu voor sectoraal milieu zijn regiobreed in alle gemeenten uitgevoerd. De inzet is evenredig over alle gemeenten in Zuid-Holland Zuid verdeeld en is binnen de ruimte van het voorschotbudget gefinancierd.

De projecten vanuit RUN Wabo-breed voor het generiek toezicht op brandveilig gebruik en bestaande bouw zijn alleen uitgevoerd in de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht en Molenlanden. De inzet op deze projecten is evenredig over deze 3 gemeenten verdeeld en wordt gefinancierd vanuit het voorschotbudget.

Verdere procedure

-

Genomen besluit**Bijlage(n)**

Jaarverslag generiek toezicht 2022

Agendapunt: 4

Dit deden wij voor de hele regio

Jaarverslag Generiek Toezicht

Voorwoord

We voerden alle geplande projecten uit. Mooi om met die woorden dit jaarverslag te mogen openen. We hebben een goed toezichtsprogramma neergezet. Gelukkig had corona dit jaar minder impact op de uitvoering van ons werk. Wel merken we dat het ook bij ons uitdagend is om goede inspecteurs te vinden en te behouden. Extra trots ben ik dan ook op dit resultaat.

Onze inspecteurs wisten weer overal in de regio hun weg te vinden. In varkenstallen, in het lokale café, bij de wasstraat, in vuurwerkwinkels, in parkeergarages en sportlocaties. Om maar een paar voorbeelden te noemen. Mogelijk las u al over de resultaten via [onze online jaarverslagomgeving](#). Daar leest u het hele jaar door daarover.

Extra interessant om te benoemen is de groeiende samenwerking tussen ons en andere overheidsinstanties. We gingen bijvoorbeeld op pad met het waterschap, andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten, met politie, de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport). Door meer samen te werken als één overheid, hebben we grotere slagkracht. Iets wat we vooral blijven doen om met elkaar te werken aan een fijnere leefomgeving en schoner milieu.

Met dit jaarverslag sluit ik het jaar 2022 weer af. Ik wens u veel leesplezier.

Ronald Visser
Directeur

Vragen over dit jaarverslag?

U kunt altijd terecht bij coördinator Marleen Korn. Marleen is te bereiken via 06 – 36 05 29 54 of via mm.korn@ozhz.nl

Wat deed OZHZ?

Voor uw inwoners en ondernemers

Bekijk de online [jaarverslagomgeving](#) van het programma Generiek Toezicht. U leest daar het hele jaar door over de laatste toezichtsacties en nieuwste projecten. We nemen u ook mee in onze verhalen over de meest actuele onderwerpen. Van de risico's van elektrische laadpalen in autogarages tot aan hoe ketentoezicht van e-waste in de praktijk werkt. Van gezamenlijke ondernijmingsacties tot aan de groeiende aandacht voor milieucriminaliteit. U leest interviews met inspecteurs en ziet wat OZHZ met toezicht bereikt (en wat niet).

Het is de online omgeving waar iedereen kan zien wat OZHZ betekent voor de leefomgeving. U, maar ook iedere inwoner, ondernemer, raadslid, ambtenaar of samenwerkingspartner.

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op www.ozhz.nl/regio/generiek-toezicht-2022/

Onze aanpak

Waar het er het meest toe doet. Dat is het credo van generiek toezicht. De inspecteurs van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) controleren branches en activiteiten waar de risico's hoog zijn of overtredingen vaak voorkomen. Kortom: waar het effect van toezicht het grootst is.

Regiobreed programma

Generiek toezicht is opgezet om regiobreed op dezelfde manier om te gaan met veiligheids- en gezondheidsrisico's voor onze inwoners. Dit doen we op basis van eerdere afspraken die OZHZ maakte met gemeenten, vastgelegd in de Nota Regionaal UitvoeringsNiveau (RUN).

Informatie- en data-analyse

Vanuit informatie- en data-analyse worden risico's en de bereidheid tot naleving door de betreffende branches in kaart gebracht. Hiermee wordt bepaald waar en op welke wijze toezichtdruk nodig is. Het toezicht wordt projectmatig en samen met handhavingpartners afgestemd en uitgevoerd. Dit gebeurt ook gedurende het jaar. Een voorbeeld. In 2021 en 2022 controleerden wij op de opslag van gevaarlijke stoffen en het onderhoud en de controle van de houtmotinstallatie bij bouw- en houtbedrijven. We zagen een bovengemiddelde naleving van 79%. Reden voor ons om medio 2022 met de uitvoering van dit project te stoppen. Wanneer deze branche weer wordt gecontroleerd, zullen we ons richten op de grotere bedrijven binnen deze branche. Hier kwamen we in 2021 meer tekortkomingen tegen dan bij de kleine bedrijven die veelal alleen een garagebox hebben of een kleine loods. Hierdoor is bij bedrijven geen twijfel over het toezicht en is de toezichtdruk afgestemd op naleving en de verwachte risico's.

Flexibiliteit nodig

Het jaarprogramma ligt deels vast, op andere onderdelen nog niet. Dit zorgt ervoor dat we kunnen inspringen op de actualiteit en gebruik kunnen maken van nieuwe toezichtsmethoden, technieken en ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan de toename van zonnepanelen door de energietransitie. De panelen zijn iets om toe te juichen, maar brengen ook risico's met zich mee. [Met luchtfoto's spoorden wij op waar zonnepanelen op bedrijfsdaken liggen](#) om te onderzoeken of platte daken bij de gemeenten waar wij bouwtoezicht doen veilig zijn (Alblasserdam, Dordrecht en Molenlanden). Dan gaat het zowel over de brandveiligheid als de constructie.

Inzet op gedragsbeïnvloeding

OZHZ zet in op het ontwikkelen en trainen met gedragsbeïnvloeding. Zo sturen we op verdere verbetering van bewuste bereidheid tot naleving.

Een voorbeeld. Door de stijgende energieprijzen overwegen steeds meer particulieren en bedrijven een propaantank. In 2022 ontwikkelden wij een [handige checklist zodat onveilige situatie en mogelijke overtredingen voorkomen kunnen worden](#). We bekeken met een steekproef in hoeverre de ingevulde

checklists overeenkwamen met de daadwerkelijke situatie. De steekproef wees uit dat alle ontvangen checklists naar waarheid werden ingevuld. Ook namen enkele tankhouders uit zichzelf actie om de door henzelf ontdekte overtreding te herstellen.

Frequent toezicht loont

In 2022 [controleerden wij 35 wasplaatsen](#) in onze regio. Dit deden we ook in 2016. Toen was de naleving slechts 7%. Het aantal wasplaatsen is de laatste 6 jaar in onze regio ruim verdubbeld. De naleving is nu 31%. Onze inspecteurs viel hierin op dat kleinere bedrijven werden overgenomen door regionaal of landelijk werkende ketens. De ketens hebben vaak meer kennis van de wet- en regelgeving en daarnaast is het financieel aantrekkelijk om wettelijke verplichtingen door te voeren voor alle aangesloten locaties. Het naleefpercentage is verbeterd, maar nog steeds gaat het bij het overgrote deel mis. Het is daarom van belang dat we aandacht voor deze branche blijven houden om bodemverontreiniging te voorkomen.

Onze inspecteurs gingen in 2022 ook weer langs bij [bedrijven met een natte koeltoren](#). Door om het jaar op deze locaties toezicht te houden, zien we een flinke verbetering van het nalevingspercentage. In 2020 was dit 50%, in 2022 steeg dit percentage naar 67%. Wel legden we twee keer een last onder dwangsom op vanwege recidive; in 2020 constateerden we dezelfde overtreding. Vanwege de gezondheid in onze leefomgeving is het belangrijk dat we de natte koeltorens blijven controleren.

Waar of waarop is juist meer toezicht nodig?

We controleerden in 2022 of [varkenshouders beschikken over het emissiearme stalsysteem](#) dat zij bij ons hebben gemeld. Dit om ervoor te zorgen dat er niet meer uitstoot van ammoniak, fijnstof en geur is dan toegestaan. De naleving van dit project ligt met 60% op het gemiddelde. Binnen de branche bestaan vele emissiearme stalsystemen. De conclusie van dit project is dat bedrijven met een luchtwassysteem frequenter gecontroleerd moeten worden op de werking, het beheer en gebruik van dit systeem.

In de gemeenten waar wij ook bouwtekeningen uitvoeren, controleerden wij de [luchtkwaliteit en brandveiligheid in sportlocaties](#). Deze locaties zijn veelal in eigen beheer. Met een nalevingspercentage van 14% is op het gebied van brandveilig gebruik in deze branche nog veel te verbeteren. Het moet beter! Daarom gaan onze inspecteurs vaker op controle en denken we na over het toepassen van andere toezichtsmethoden.

Extern samenwerken

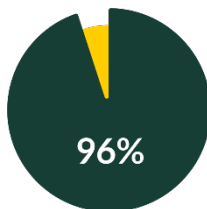
In 2022 namen onze inspecteurs deel aan [integrale controles in het kader van ondermijning](#). Tijdens één van deze controles, waarbij we nauw samenwerken met gemeente, politie en andere partijen, werd een hennepkwekerij opgerold.

Ook deden onze inspecteurs mee aan een [gezamenlijke controle met de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten](#) op kunstverlichting in de glastuinbouw. In onze regio zagen we één overtreding.

Vanwege de toename van plastic afval controleerden we [samen met de waterschappen](#) bedrijven op rondslingerend plastic (korrels). In dit artikel leest u over onze bevindingen bij één van de controles van dit project. Na 2023 wordt dit project in z'n geheel geëvalueerd.

De belangrijkste cijfers

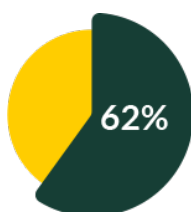
Onze inzet in 2022

Gerealiseerde uren: 10.017

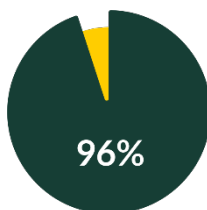
(10.395 begroot, 8880 voor milieu¹ en 1515 voor bouw)

In 2022 speelden we in op nieuwe ontwikkelingen zoals de toename van zonnepanelen door de energietransitie. Ook zagen we dat frequent toezicht loont, maar ook dat in bepaalde branches of bij specifieke activiteiten soms meer toezicht nodig is. Hiervoor benutten we de groeiende samenwerking tussen ons en andere overheidsinstanties. In 2022 gingen we bijvoorbeeld op pad met het waterschap, andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten, met politie en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Dit gaan we vaker doen.

Gemiddelde naleving

OZHZ-inspecteurs gaan met name langs bij de bedrijven en instellingen waar we overtredingen verwachten. Zo spoort OZHZ gericht overtreders op. Waar mogelijk benutten onze inspecteurs de beschikbare data, zoals de registraties van keuringen van stookinstallaties en klachten over horecaondernemingen.

Mobiele brekers en grondverzet naleving

OZHZ controleert de meeste meldingen over mobiele brekers en grondverzet. Dit zorgt voor regelmatig contact. Bedrijven in deze branche zijn zich meer bewust van hun verantwoordelijkheden en verplichtingen. Zo worden onduidelijkheden over bijvoorbeeld PFAS voorkomen en zijn overtredingen sneller opgelost.

¹ Betreft de uren voor de milieuprojecten exclusief 2.000 uur voor de uitvoering van het project informatieplicht energiebesparing en terugdringen energiegebruik. De uren en het aantal controles voor dit project worden verantwoord via de E-agenda.

Strafrechtelijke aanpak van milieuovertredingen

In 2022 hebben we strafrecht benut als instrument in ons werk. De projectmatige aanpak in generiek toezicht biedt de mogelijkheid om de bestuurlijke strafbeschikking milieu (bsbm) meer toe te kunnen passen. Al in projectplannen bepaalden we wanneer bsbm mogelijk toe te passen was. In bepaalde gevallen is een bsbm niet mogelijk en moet proces-verbaal (pv) worden opgemaakt. De zaak werd dan overgedragen aan het Openbaar Ministerie.

BSBM
25

Proces verbaal
5

Een overzicht van de projecten

Thematisch toezicht milieu 2022

project voorkomen van verontreiniging door plastic korrels

project gebruik en beheer van emissiearme stalsystemen bij varkenshouders

project beheer en gebruik van bodembeschermende voorzieningen bij veehouderijen

project beheer en onderhoud natte koeltorens

project beheer en gebruik van bodembeschermende voorzieningen bij wasplaatsen

project afgifte en verwerking scheepsafval

project natte en chemische waterrijen

project opslag en gebruik van propaan

project ondermijning

project veilige opslag en verwerking van gevaarlijke (afval)stoffen bij bouw- en houtbedrijven

project voorkomen van fraude met afval- en grondstromen

project ondermijning

project strafrechtelijke aanpak van milieuovertredingen

project voorkomen van overlast door horeca en detailhandel

project veilige opslag en verkoop consumenten vuurwerk

project informatieplicht energiebesparing en terugdringen energiegebruik

project bewerken van bouw- en sloopafval buiten een inrichting

project opslaan en toepassen van grondstromen

Toezicht vanuit informatie gestuurd werken (IGW)

Thematisch toezicht brandveilig gebruik en bestaande bouw 2022

project onderhouden van gelijkwaardige oplossingen

project veiligheid van daken bij gebruik zonnepanelen en sneeuwval

project veilig vluchten en gezonde luchtkwaliteit in sportlocaties

project veilig gebruik van parkeergarages

project veilige indeling van bouwplaatsen

Algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Jaarschijf 2023 Ontwikkelaanpak 2022 - 2025

Gevraagde beslissing:

Instemmen met de Jaarschijf 2023 Ontwikkelaanpak

Toelichting:

Voor 2022 tot en met 2025 werkt OZHZ met 4 programmalijnen, die aansluiten bij ambities en opgaven van de deelnemers en ontwikkelingen op rijks- en provincieniveau. Ook de bevindingen van de commissie Van Aartsen en het hieruit volgende Interbestuurlijk Programma geven richting. De Ontwikkelaanpak kent vier programma's die samen de innovatieagenda vormen voor OZHZ:

- Samen meer grip op milieuschade.
- Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling.
- Werken met de Omgevingswet.
- Beter benutten van data.

Op 30 november 2022 stemde het AB in met de hoofdlijnen voor het jaarprogramma 2023. Samen met gemeenten en provincie zijn deze hoofdlijnen uitgewerkt naar concrete projecten voor de jaarschijf 2023. Het werken met jaarschijven maakt een meerjarige aanpak mogelijk. De deelnemers en OZHZ behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

Vanwege het meerjarige karakter lopen veel projecten door in 2023. Deze projecten zijn niet opnieuw beoordeeld. Om de keuze voor nieuwe projecten zoveel mogelijk te objectiveren, maken de programmamanagers van OZHZ gebruik van een multicriteria beoordeling, waarbij bestuurlijke afspraken, de link met de basistaken van OZHZ, maatschappelijke impact, borging in de organisatie en efficiëntie en tijdbesparing als selectiecriteria gelden. Deze vormen daarmee de meetlat waarlangs we nieuwe projecten leggen. Samen met de deelnemers in de Adviesgroep Opdrachtgevers zijn ideeën voor onderwerpen of accenten geïnventariseerd.

Jaarplannen 2023

We schetsen in de jaarplannen 2023 welke projecten bijdragen aan de meerjarige doelen. Dat leidt tot onderstaand programma.

1. Samen meer grip op milieuschade

Met dit programma ontwikkelt OZHZ de benodigde vaardigheden, kennis, en werkwijzen om milieuschade te voorkomen. We richten ons op twee sporen:

- Milieuschade veroorzaakt door crimineel gedrag
- Doorontwikkeling VTH met nieuwe aandachtsgebieden of innovatieve aanpak.

In 2023 zetten we grote stappen op het gebied van informatie- en risico gestuurd toezicht. In 2022 was de uitdaging om dit onderwerp meer op de kaart te krijgen: kennis delen, handvatten geven, collega's en partners betrekken. Het vernieuwde team Data kreeg vorm en

startte met analyses. En dit leidt tot actie! Signalen vanuit de ogen en oren van onze collega's in het veld worden besproken en opgevolgd. Hierbij werken we uitdrukkelijk samen met en leren van de ervaringen van andere omgevingsdiensten.

2. Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ gaat toekomstgerichte gebiedsontwikkeling in onze regio gemakkelijker maken. We zorgen dat iedereen die duurzamer wil bouwen of ondernemen, precies weet wat de verplichtingen én kansen zijn op het gebied van energie, circulaire economie, klimaat en biodiversiteit. We verankeren duurzaamheid in ons toezicht- en vergunningverleningsprocessen. We ondersteunen gemeenten in het waarmaken van hun duurzame ambities en denken proactief mee met innovatieve ondernemers. In het DB van 9 maart 2023 is overigens benadrukt dat OZHZ zijn goede rol in deze nog meer zou kunnen benadrukken in de stukken.

In 2023 bouwen we grotendeels voort op projecten die OZHZ startte in 2022. Een deel van de projecten uit 2022 loopt door in 2023. Dat geldt sowieso voor de projecten duurzame ambities, duurzaam bouwen en leven, toekomstgerichte bedrijventerreinen en begrijpelijke vergunningen en regels. We bouwen niet alleen kennis en ervaring op, we zorgen er tegelijk voor dat hulpmiddelen bruikbaar zijn bij vergunningen en toezicht. Hierbij is veel aandacht voor samenwerking met andere toezichtpartners.

3. Werken met de Omgevingswet

Waarschijnlijk gaat de Omgevingswet gelden per 1 januari 2024. Dat wordt in de loop van maart 2023 bekend. De basis moet goed geregeld zijn. In de kern: OZHZ kan straks goede vergunningen blijven verlenen, strikt toezicht blijven houden en adequaat adviezen blijven geven aan gemeenten en provincie. In 2023 gaan we door met treffen van de laatste voorbereidingen. En zodra de wet inwerking treedt, verschuift de focus van het programma naar nazorg. We monitoren, grijpen in waar nodig en borgen veranderingen verder in onze organisatie.

4. Beter benutten van onze data

Beheersing en doorontwikkelen van onze dataschat is steeds belangrijker en vraagt structurele aandacht. De kwaliteit van ons huidige werk wil OZHZ verder omhoog krijgen door data beter te benutten. Het programma ondersteunt daarmee de andere drie programma's, maar ook de uitvoering van de reguliere activiteiten. De nadruk ligt op een hoger niveau van datakwaliteit, data-analyse, uitwisseling van data en de ontwikkeling van nieuwe informatieproducten.

Ambtelijke voorbereiding:

Op 16 februari 2023 besprak de Adviesgroep Opdrachtgevers (AGO) dit voorstel. De AGO adviseerde positief over het stuk.

Desgevraagd lichtte OZHZ toe dat elk jaar nut en noodzaak van beschikbare kaarten in de kaartviewer wordt geëvalueerd. Dat geeft dan eventueel ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe kaarten. In afstemming met de gemeente Hoeksche Waard kunnen dan ook wensen omtrent de e-noses worden meegenomen. De geo-specialisten hebben daarover overigens al contact met elkaar. Het is goed de evaluatie en afwegingen daarbij meer te gaan structureren samen met de leden van de AGO.

Desgevraagd lichtte OZHZ ook toe dat de dienst over veel data beschikt inzake geluidsbelasting. In sommige gebieden met een hoge geluidsbelasting is het niet verstandig om te bouwen. OZHZ gaat er een analyse op uitvoeren en een en ander aanscherpen. Er worden geen nieuwe metingen gedaan. Het gaat om een verfijning van de aanpak. OZHZ vliegt het in eerste instantie aan vanuit geluid maar kijkt tegelijkertijd ook integraal naar wat er speelt.

Gemeente Gorinchem bood aan een pilot te willen doen over verankering van duurzaamheid in ruimtelijke plannen. Het is goed daarover kaders te hebben om mee te nemen in ruimtelijke

plannen. De programmamanager zal dit meenemen. OZHZ lichtte toe dat de dienst daarover in elk geval advies kan geven aan de gemeenten.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

De budgetten zijn reeds opgenomen in de begroting 2023 van OZHZ. In 2023 is de verdeling over de programma's als volgt.

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling	€ 295.000	
Samen meer grip op milieuschade	€ 285.000	
Werken met de Omgevingswet	€ 258.000	
Beter benutten van data	€ 263.000	
TOTAAL		€ 1.101.000

Verdere procedure:

-

Genomen besluit:

Bijlage(n):

Jaarplannen 2023 - Ontwikkelaanpak OZHZ

"Investeer in informatie-uitwisseling, kennis-ontwikkeling en -deling" – Commissie Van Aartsen

Agendapunt: 5

Jaarplannen 2023

Ontwikkelaanpak OZHZ 2022 - 2025

Voor uw gemeente, uw provincie,
uw inwoners, uw ondernemers

Nieuwe technieken, nieuwe kennis, nieuwe wetgeving:
de medewerkers van Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
zetten dat in voor een betere leefomgeving.
Dit regionale programma maakt het mogelijk.

Ontwikkelaanpak 2022-2025

Nieuwe technieken, kennis en wetgeving inzetten voor de leefomgeving. Een regiobrede programmatische aanpak.

1

PROGRAMMA 1

Samen meer grip op milieuschade

OZHZ versterkt de Vergunningen, Toezicht & Handhavings-aanpak.

Samenwerking, data-analyse en kennis vergroten:

- Betere informatiepositie en belangrijkste ketens en risico's in beeld
- Signalen in sterk netwerk doorgeven
- Werkproces voor integraal samenwerking & risicogestuurd toezicht
- Meer inzet op ketenaanpak en aanpak ondermijning

2

PROGRAMMA 2

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken.

Met OZHZ-expertises, groot netwerk en data de focus op:

- Duurzaamheid onderdeel van alle OZHZ-producten en adviezen
- Belemmeringen en kansen voor duurzame (woning) bouw en ondernemerschap beter in kaart
- Diverse databronnen combineren voor belemmeringen en kansen voor gebiedsinrichting

3

PROGRAMMA 3

Werken met de omgevingswet

OZHZ werkt onder de Omgevingswet, monitort en doet ervaring op.

- Nazorg voor het aanpassen van systemen en processen voor onze vergunningen, toezicht en handhavings-taken.
- Afspraken met opdrachtgevers in de praktijk brengen
- Verder verdiepen van kennis en opdoen van ervaring.

4

PROGRAMMA 4

Beter benutten van data

OZHZ verhoogt de kwaliteit van het dagelijkse werk.

- Verbeteren datakwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Meer toepassen data-analyse
- Verbeteren bestaande informatieproducten en vraaggericht leveren nieuwe informatieproducten

Dit gaat OZHZ voor u bereiken

Voor 2022 tot en met 2025 heeft OZHZ vier programmalijnen, die aansluiten op wat onze regio het hardst nodig heeft, wat op rijks- en provincieniveau speelt en die passen in de huidige collegeprogramma's. Ook de bevindingen van de commissie Van Aartsen en het hieruit volgende Interbestuurlijke Programma geven richting.

In dit stuk leest u de jaarplannen voor 2023.

Vier programma's

Deze aanpak kent vier programma's:

- Samen meer grip op milieuschade
- Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling
- Werken met de Omgevingswet
- Beter benutten van data

Het programma Werken met de Omgevingswet zet het al langer lopende programma Omgevingswet voort. Naar verwachting gaat de wet per 1 januari 2023 in. In 2023 is dit programma daarom een stuk kleiner van omvang en gericht op monitoring en nazorg.

Het programma Beter benutten van data is vanaf 2023 een aparte programmalijn. Deze lijn ondersteunt de andere drie programma's in de volle breedte. De nadruk ligt op een hoger niveau van datakwaliteit, data-analyse, uitwisseling van data en de ontwikkeling van nieuwe informatieproducten.

De andere twee programma's sluiten aan bij de laatste ontwikkelingen en actualiteiten op het gebied van fysieke leefomgeving, milieu en belangrijkste opgaven.

De ontwikkelaanpak werkt met jaarschijven; dit maakt een meerjarige aanpak mogelijk. We behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

" De komst van de Omgevingswet, de transities op het gebied van energie, circulaire economie en digitalisering vragen om doorontwikkeling van de uitvoering, zodat deze taken ook in de toekomst op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd."

Reactie Gedeputeerde Staten op het rapport van de Commissie van Aartsen (2021)

PROGRAMMA 1

1

Samen meer grip op milieuschade

OZHZ versterkt de Vergunningen,
Toezicht & Handhavings-aanpak.

2023

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Samen meer grip op milieuschade 2023

Elke inwoner van Nederland heeft baat bij een schone, veilige en gezonde leefomgeving. Daarom willen we milieuschade voorkómen, in plaats van achteraf herstellen. Niet voor niets inspecteren wij bedrijven en houden we toezicht in natuurgebieden. Maar soms is er meer nodig.

Met dit programma ontwikkelt OZHZ de benodigde vaardigheden, kennis, en werkwijzen om milieuschade te voorkomen. We richten ons op twee sporen:

- Milieuschade veroorzaakt door crimineel gedrag
- Doorontwikkeling VTH met nieuwe aandachtsgebieden of innovatieve aanpak.

Hierbij is veel aandacht voor samenwerking met andere toezichtpartners.

Uiteindelijke doel over drie jaar

Op een effectieve manier milieuschade, veroorzaakt door crimineel gedrag, opsporen en aanpakken. Het programma heeft vijf deeldoelen:

1. Betere informatiepositie en belangrijkste ketens en risico's in beeld
2. Signalen in een sterk netwerk doorgeven
3. Werkproces voor integrale samenwerking en risicogestuurd toezicht
4. Meer inzet op ketenaanpak
5. Meer inzet op aanpak ondermijning

Belangrijkste uitdaging voor 2023

In 2023 zetten we grote stappen op het gebied van informatie- en risicogestuurd toezicht. In 2022 was de uitdaging om dit onderwerp meer op de kaart te krijgen: kennis delen, handvatten geven, collega's en partners betrekken. Het vernieuwde team Data kreeg vorm en startte met analyses. En dit leidt tot actie! Signalen vanuit de ogen en oren van onze collega's in het veld worden besproken en opgevolgd. Hierbij werken we uitdrukkelijk samen met en leren van de ervaringen van andere omgevingsdiensten.

Risico's in beeld

[Milieucriminaliteit blijft vaak verborgen](#). In dit project koppelen we kennis van collega's, interne en externe databronnen aan elkaar om dit toch te achterhalen. Om op deze manier te leren van welke risico's we op welke manier kunnen opsporen en hoe we dit meenemen in ons toezicht. Dit project startte in 2022 en loopt nu door.

Ketentoezicht

We geven handen en voeten aan de uitvoering van de in 2022 ontwikkelde visie op ketentoezicht. Hierbij doen we data-analyses en delen we kennis en signalen met andere omgevingsdiensten.

Ketentoezicht in de praktijk?

Lees het verhaal van onze inspecteurs: ['Sherlock Holmes in de polder'](#)

Ondermijning

In 2022 maakten we OZHZ-medewerkers bewust van signalen over ondermijning en richtten een intern meldpunt in. In 2023 gaan we verder met het oppakken en evalueren van signalen van dit meldpunt. Ook blijven we dit op de kaart zetten bij medewerkers, zodat zij sneller signalen herkennen en blijven doorgeven. En organiseren we met de politie een cursus over signalen van ondermijning herkennen bij een inspectie.

ZZS bij gemeentelijke bedrijven

We ontdekken steeds meer Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in onze dagelijkse omgeving. Niet altijd is bekend hoe ernstig het probleem is en wat de mogelijkheden zijn om het aan te pakken. Soms is er bijvoorbeeld nog geen norm, terwijl het probleem wel urgent genoeg is om in actie te komen. Het project is vorig jaar gestart met een inventarisatie van ZZS in vijf branches. Vanuit het project worden dit jaar periodieke controles en controles Generiek Toezicht aangevuld met aandacht voor ZZS. Ook leveren we een handreiking op voor toezichthouders en organiseren we enkele kennisbijeenkomsten.

Risico's in beeld

Milieucriminaliteit blijft vaak verborgen. In dit project koppelen we kennis van collega's, interne en externe databronnen aan elkaar om dit toch te achterhalen. Om op deze manier te leren van welke risico's we op welke manier kunnen opsporen en hoe we dit meenemen in ons toezicht. De invulling 2023 spitst zich toe op risico's op bedrijventerreinen, het slim updaten van het bedrijvenbestand en het inbedden van de ZZS tool in het zaakstelsel

Plastic in de bodem

Het doel van dit project het voorkomen van plastic in de bodem. Het project verzamelt casussen uit de omgeving, en bekijkt beleidsmatige handvatten en netwerken. Vervolgens maken we hieruit een handelingsperspectief voor VTH. De provincie co-financiert dit project.

Sherlock Holmes in de polder

Er rijdt een vrachtwagen over de A16. De wagen vervoert een lading giftige grond vanuit Zuid-Holland naar een bedrijf in Noord-Brabant. Het is het soort grond waarvan je niet wil dat je kinderen erin spelen. Er zitten stoffen in die je niet in je drinkwater wil hebben. Als deze grond niet op de juiste manier wordt verwerkt, is dat het risico dat we lopen.

8 minuten

Lees het verhaal →

Drones bij bodemtoezicht

Het inzetten van onze drones bij complexe projecten met grondverzet. Drie complexe projecten zijn al in beeld. Vanuit het project wordt een opleiding en dronebrevet geregeld en een plan van aanpak gemaakt.

Toezicht op gesloten bodemenergiesystemen

We behandelen momenteel meldingen voor gesloten bodemenergiesystemen, maar houden er vooralsnog geen toezicht op. Er bestaan risico's voor bodem en grondwater als de systemen niet goed worden aangelegd. Dit project bedenkt een aanpak en voert controles uit om risico's te toetsen. Hierbij kijken we naar en leren we van andere omgevingsdiensten die deze taak wel uitvoeren.

De projecten in 2023		
Onderwerp	Resultaten in 2023	Kosten
Ketentoezicht	- Visie op ketentoezicht	€ 78.000
Ondermijning	- Signalen van ondermijning worden herkend en opgevolgd bij inspecties dankzij cursus en samenwerking met politie - Inzicht in de samenhang tussen instrumenten bij vergunningverlening (zoals Bibob) en ondermijning	€ 33.000
ZZS bij gemeentelijke bedrijven	- Verkenning van ZZS bij vijf branches - Contact met bedrijven over risico's en minimalisatie	€48.000
Risico's in beeld	- Risico's op bedrijventerreinen in kaart - Automatisch updaten van het bedrijvenbestand - Inbedding van ZZS gegevens via de ZZS tool in het zaaksysteem	€58.000
Plastic in de bodem	- Analyse plastic in de bodem en risico's - Handreiking hoe hiermee om te gaan	€10.000
Drones bij bodemtoezicht	- Efficiënte(re) opsporing	€10.000
Toezicht gesloten bodemenergiesystemen	- Risico-analyse en aanpak voor toezicht - Uitgevoerde controles op gesloten bodemenergiesystemen	€19.000
Programmamanagement	- Dit is de tijdsbesteding aan het programma voor de uitwerking, monitoring, bijsturing en verantwoording.	€ 29.000
TOTAAL		€ 285.000

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken

2023

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling 2023

De opwarming van de aarde is nu overal ter wereld merkbaar, de invloed van de mens [onbetwistbaar](#). Het nieuwe VN-rapport onderstreept de urgentie van opgaven als de energietransitie en klimaatadaptatie. Ook in eigen land wordt deze noodzaak steeds breder gevoeld. De recente [wateroverlast](#) in Zuid-Limburg, de [klimaatzaak](#) tegen de Nederlandse Staat en de miljarden die beschikbaar worden [gesteld](#) om de CO2-uitstoot te verminderen zijn hier voorbeelden van.

De roep om actie is luid, maar hoe richt je de fysieke leefomgeving toekomstgericht in? En wat kan OZHZ doen om provincie en gemeenten daarbij te ondersteunen?

Uiteindelijke doel over drie jaar

OZHZ gaat toekomstgerichte gebiedsontwikkeling in onze regio makkelijker maken. We zorgen dat iedereen die duurzamer wil bouwen of ondernemen, precies weet wat de verplichtingen én kansen zijn op het gebied van energie, circulaire economie, klimaat en biodiversiteit. We verankeren duurzaamheid in ons toezicht- en vergunningverleningsprocessen. We ondersteunen gemeenten in het waarmaken van hun duurzame ambities en denken proactief mee met innovatieve ondernemers. We stimuleren niet alléén wat verplicht is, maar ook wat nog meer kan.

Belangrijkste uitdagingen voor 2023

In 2023 bouwen we grotendeels voort op projecten die OZHZ startte in 2022. Een deel van de projecten uit 2022 loopt door in 2023. Dat geldt sowieso voor de projecten duurzame ambities, duurzaam bouwen en leven, toekomstgerichte bedrijventerreinen en begrijpelijke vergunningen en regels. We bouwen niet alleen kennis en ervaring op, we zorgen er tegelijk voor dat hulpmiddelen bruikbaar zijn bij vergunningen en toezicht

Duurzame ambities

De coalitieakkoorden van onze opdrachtgevers staan vol ambities op het gebied van klimaatadaptatie, circulariteit en energie. Maar waar begin je? En wat krijgt prioriteit binnen de kaders van een project of ontwikkeling? Bij dit project vertalen we de ambities van opdrachtgevers naar concrete maatregelen en projecten.

In 2023 werken we uit: een visie op klimaatadaptatie, de landelijke klimaatat, het monitoren van de duurzaamheid en het organiseren van kennissessies.

Duurzaam bouwen en leven

Binnen dit project zorgen we voor concrete maatregelen die bijdragen aan een groene, duurzame omgeving. Met behulp van de 3-30-300 regel kunnen gemeenten de openbare ruimte zo indelen

dat iedere inwoner toegang heeft tot groen, schaduw en verkoeling. Uit angst voor vertraging of hoge kosten worden duurzame maatregelen niet altijd meegenomen in nieuwbouwplannen. Binnen dit project onderzoeken we hoe deze barrières weg te nemen en welke maatregelen relatief weinig impact hebben op de vergunningprocedure. Het doel is om duurzaamheid onderdeel te maken van vergunningaanvragen. In 2023 richten we ons onder meer op het voorkomen van onnodige verharding en het verder uitrollen van de 3-30-300 regel voor groen in de woonwijk.

Toekomstgerichte bedrijventerreinen

OZHZ komt dagelijks op bedrijventerreinen: voor periodieke controles, de energie-agenda, ondermijningsacties, vergroening of circulariteit. Het duizelt ondernemers soms wat ze allemaal kunnen doen om te werken aan een duurzame toekomst. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we onze pijlen op de juiste onderwerpen richten? En dat ondernemers de meest voor de hand liggende en effectieve maatregelen voor hun bedrijf kunnen inzetten? Niet alleen bedrijven hebben een rol te vervullen, ook de gemeente kan het goede voorbeeld geven. 2023 richt zich onder meer op het voorkomen van overstromingsrisico's en circulaire bedrijventerreinen.

Begrijpelijke vergunningen

Idealiter doen ondernemers meer dan wat de wet van hen vraagt, en nemen ze ook niet verplichte duurzame maatregelen over. In de praktijk blijkt niet vanzelfsprekend dat iedere initiatiefnemer weet wat nu verwacht wordt, laat staan in de toekomst. Veel ondernemers weten bijvoorbeeld niet dat ze meldingsplichtig zijn of ze begrijpen de vergunning niet volledig. Dit project legt de basis voor ondernemers, én vergunningverleners om de komende jaren verder te gaan dan huidige regelgeving en alvast vooruit te kijken naar de toekomst. Daarnaast zorgt het project ook voor online beschikbaarheid en meer gebruiksvriendelijkheid van vergunningen. We sluiten daarbij nauw aan bij het provinciale initiatief van de Altijd Actuele Digitale Vergunning.

Fasen gebiedsontwikkeling

Het project heeft als doel om de expertiseaken van OZHZ zo effectief mogelijk in te zetten voor ruimtelijke initiatieven. Met interviews brengen wij het gemeentelijk netwerk verder in beeld. Doel is om al in de initiatieffase betrokken te zijn in de ruimtelijke gebiedsontwikkeling, zodat wij onze expertise dan al kunnen inbrengen.

Dit is de woonwijk van de toekomst

Het is 2041. Op een mooie zomerse dag stap je stipt om 8,58 uur de deur uit. Meteen knijp je je ogen dicht. De felle zon komt net achter een wolk vandaan en weerkaatst verblindend op de witte tegels. De warmte slaat je in het gezicht. Binnen was het gelukkig lekker koel, doordat je dak en gevel bedekt zijn met planten. Maar buiten is het 40 graden. Zoals het al een paar dagen is...

8 minuten

[Lees het verhaal →](#)

Bodembeheersnota

De bodembeheersnota stelt regels omtrent grondwerkzaamheden. De huidige nota dateert uit 2008 en is aan herziening toe. De uitwerking gebeurt in samenhang met de overdracht van de bodemtaken van PZH naar gemeenten (gekoppeld aan de Omgevingswet) en de uitwerking van een regionaal uitvoeringsniveau (RUN) bodem.

Integrale advisering met partners

Onder de Omgevingswet krijgen gemeenten de ruimte om hun eigen milieuregels en – normen te stellen. Het Rijk regelt weinig voor milieubelastende activiteiten, zoals horeca of geur- en trillingshinder. De regels die het Rijk loslaat krijgen gemeenten als bruidsschat automatisch mee in hun eerste omgevingsplan. Vanaf dag 1 na inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen zij die regels aanpassen, verwijderen of aanvullen naar eigen inzichten. In dit project adviseren we hoe gemeenten die afwegingsruimte in het omgevingsplan kunnen invullen, zodat de regels eenvoudiger te toetsen en te handhaven zijn.

Bouwen met een hoge geluidsbelasting

In een regionale scan brengen wij in beeld op welke locaties in de regio kan worden gebouwd, ondanks een hoge geluidsbelasting.

Programmama nagement

Dit is de tijdsbesteding aan het programma voor de uitwerking, monitoring, bijsturing en verantwoording.

Hoe wonen we in 2041?

Lees het verhaal van onze klimaatexpert ['Dit is de woonwijk van de toekomst'](#)

De projecten in 2023		
Onderwerp	Resultaten in 2023	Kosten
Duurzame ambities	<ul style="list-style-type: none"> - Advies over wat op te nemen in de omgevingsplannen op de klassieke milieuthema's - Elk omgevingsplan bevat regels op basis waarvan OZHZ kan vergunnen, toezien en handhaven 	€ 73.000
Duurzaam bouwen en leven	<ul style="list-style-type: none"> - Advies over wat op te nemen per bouwsteen in omgevingsplannen om de duurzame ambities te kunnen behalen; - Verankering van duurzame ambities in VTH-taken - Belangrijkste kansen en risico's in beeld - Regionale informatie-uitwisseling door middel van sessies zoals waterberging in 2021 - Inzicht in prioriteiten per gebied 	€ 63.000
Toekomstgerichte bedrijventerreinen	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe zorgen we ervoor dat we onze pijlen op de juiste onderwerpen richten? - En dat ondernemers de meest voor de hand liggende en effectieve maatregelen voor hun bedrijf kunnen inzetten? - 2023 richt zich onder meer op het voorkomen van overstromingsrisico's en het stimuleren van circulaire bedrijventerreinen. 	€ 48.000
Begrijpelijke vergunningen	<ul style="list-style-type: none"> - Dit project legt de basis voor ondernemers, én vergunningverleners om de komende jaren verder te gaan dan huidige regelgeving en alvast vooruit te kijken naar de toekomst. - Daarnaast richt het project zich ook op een verdere online beschikbaarheid en meer gebruiksvriendelijkheid van vergunningen. 	€ 29.000

Fasen gebiedsontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - Het project heeft als doel om de expertiseaken van OZHZ zo effectief mogelijk in te zetten voor ruimtelijke initiatieven. - Met interviews brengen wij het gemeentelijk netwerk verder in beeld. Doel is om al in de iniatieffase betrokken te zijn in de ruimtelijke gebiedsontwikkeling, zodat wij dan onze expertise kunnen inbrengen. 	€ 10.000
Bodembeheernota	<ul style="list-style-type: none"> - De bodembeheernota stelt regels omtrent grondwerkzaamheden. - De uitwerking gebeurt in samenhang met de overdracht van de bodemtaken van PZH naar gemeenten (gekoppeld aan de Omgevingswet) en de uitwerking van een regionaal uitvoeringsniveau (RUN)bodem. 	€ 10.000
Integrale advisering met partners	<ul style="list-style-type: none"> - Onder de Omgevingswet krijgen gemeenten de ruimte om hun eigen milieuregels en – normen te stellen. - De regels die het Rijk loslaat krijgen gemeenten als bruidsschat automatisch mee in hun eerste omgevingsplan. - In dit project adviseren we hoe gemeenten die afwegingsruimte in het omgevingsplan kunnen invullen, zodat de regels eenvoudiger te toetsen en te handhaven zijn. 	€ 24.000
Bouwen met een hoge geluidsbelasting	<ul style="list-style-type: none"> - In een regionale scan brengen wij in beeld op welke locaties in de regio kan worden gebouwd, ondanks een hoge geluidsbelasting. 	€ 10.000
Programma management	<ul style="list-style-type: none"> - Dit is de tijdsbesteding aan het programma voor de uitwerking, monitoring, bijsturing en verantwoording. 	€ 29.000
TOTAAL		€ 295.000

PROGRAMMA 3

3

Werken met de omgevingswet

OZHZ werkt onder de Omgevingswet, monitort
en doet ervaring op.

2023

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Werken met de Omgevingswet 2023

Waarschijnlijk gaat de Omgevingswet gelden per 1 januari 2024¹. De basis moet goed geregeld zijn. In de kern: OZHZ kan straks goede vergunningen blijven verlenen, strikt toezicht blijven houden en adequaat adviezen blijven geven aan gemeenten en provincie.

Belangrijkste uitdagingen voor 2023

In 2023 gaan we door met treffen van de laatste voorbereidingen. En zodra de wet inwerking treedt, verschuift de focus van het programma naar nazorg. We monitoren, grijpen in waar nodig en borgen veranderingen verder in onze organisatie.

Voor 2023 richt het programma zich op de volgende onderdelen:

- Doorontwikkeling operationele VTH-taakuitvoering
- Afstemming met opdrachtgevers over de implementatie
- Informatievoorziening bedrijven en adviesbureaus
- Kennisontwikkeling en -behoud
- Voortzetting van het Regiobrede project Zuid-Holland Zuid Omgevingswet

Operationele VTH-taakuitvoering

Hier voeren we allerlei praktische zaken uit zodat de VTH-taken ook echt uitgevoerd kunnen worden. Denk aan:

- Met elke opdrachtgever het Digitaal Stelsel Omgevingswet definitief inrichten en testen;
- Het inrichten van de organisatie voor het werken met milieuleges;
- Het optimaliseren en aanpassen van werkprocessen, instructies, brieven en sjablonen;
- Uitvoeren van botsproeven om de proceduredtijd te optimaliseren;
- Zorgen voor de herziene aanwijzing van toezichthouders;
- Het opzetten van een helpdesk. In het begin verwachten we veel vragen. Met een opzetten van een helpdesk willen we hieraan tegemoet komen. De helpdesk krijgt in elk geval een interne functie voor OZHZ-medewerkers en waar gewenst, voor collega-ambtenaren van gemeenten en provincie.

¹ Minister De Jonge heeft deze datum recent voorgesteld aan de Kamers.

Afstemming opdrachtgevers

De afstemming met opdrachtgevers blijft onverminderd doorgaan. We gaan door met de periodieke gesprekken tussen OZHZ en gemeenten en provincie over de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet. De uitvoeringsafspraken legt OZHZ vast in een document. En we leggen de laatste hand aan het inregelen van de nieuwe basistaak bedrijfsmatige asbestmeldingen.

Informatievoorziening bedrijven en adviesbureaus

Landelijk komen campagnes over de veranderingen door de Omgevingswet. Als OZHZ verwachten we daarnaast nog wel specifieke vragen over bijvoorbeeld het gebruik van DSO, korte procedures of het belang van vooroverleg. Naar behoefte organiseren we zelf extra communicatie. Denk aan het organiseren van bijeenkomsten voor adviesbureaus en bedrijven over dit soort thema's, online informatie of verzenden van informerende brieven. Waar gewenst, kan OZHZ een bijdrage leveren voor bedrijvenverenigingen. Dit vindt in samenspraak met gemeenten en provincie plaats.

Kennisontwikkeling en -behoud

Met het uitstel van de Omgevingswet is er meer tijd, voor voorbereiding, het opdoen van verdiepende kennis en de ontwikkeling van producten. In 2023 staan onder meer de volgende acties op het programma:

- Het organiseren van een vervolgbijeenkomst voor gemeenten en provincie over participatie;
- Het aanvullen en beschikbaar stellen van de handreiking Milieu in het omgevingsplan en deze toepassen op pilots;
- Nog meer ervaring opdoen met proefprojecten onder Wet kwaliteitsborging (Wkb);
- Het organiseren van kennisbijeenkomsten zoals over het gebruik van het DSO of de handreiking Milieu in het omgevingsplan.

Regiobrede project Zuid-Holland Zuid Omgevingswet

Naast de meer individuele afstemming met de opdrachtgevers, is er sprake van een overkoepelende samenwerking in Zuid-Holland Zuid. OZHZ faciliteert en neemt deel aan het regio brede project. Naast het organiseren van (thema)bijeenkomsten, zal OZHZ op verzoek ondersteuning bieden aan ADS/IPLO, OD.nl en VNG. In 2023 zullen we ook doorgaan met het uitvoeren van ketentesten, samen met onze opdrachtgevers. Hierbij kunnen de landelijk ontwikkelde 'werkplaatsen' ook zinvol zijn om knelpunten op te sporen en op te lossen.

Plan B: wat bij uitstel?

Het voorstel van de minister is om de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen naar 1 januari 2024. We blijven werken met het huidige, afgeslankte programma. Hierbij is de lijn: wat klaar is, is klaar. Tot nu toe is al veel gedaan. We zorgen dat we in basis operationeel zijn voor de uitvoering van de VTH-taken. Het zwaartepunt van het moment van uitvoering verschuift naar de 2^e helft van 2023. Denk aan het organiseren van kennisbijeenkomsten of het geven van voorlichting aan adviesbureau. Dit organiseren we zo dicht mogelijk op het moment van inwerkingtreding zodat deze kennis vers in het geheugen zit.

En uitstel of niet, OZHZ investeert blijvend in de cultuurkant van de Omgevingswet. We brengen kernwaarden als 'samenwerken' en 'denken in oplossingen en mogelijkheden' verder tot ontwikkeling. Hierbij gaat het niet meer om het denken in pilots, maar om het nu al toe te passen in de praktijk. Voorbeelden zijn:

- deelname aan initiatieven– en omgevingstafels van opdrachtgevers;
- advisering bij bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte;
- bijdrage in participatietrajecten van opdrachtgevers;
- de 'ja-mits-houding' en
- kortere doorlooptijden voor de afhandeling van aanvragen.

De projecten in 2023		
Onderwerp	Resultaten in 2023	Kosten
Operationele VTH-taakuitvoering	- Inregelen en optimaliseren diverse praktische zaken - Per opdrachtgever een ingericht en getest DSO - Inrichten helpdesk voor vragen voor medewerkers	€ 57.000
Afstemming opdrachtgevers	- Overlegreeks resulteert in document met uitvoeringsafspraken	€ 34.000
Informatievoorziening bedrijven	- Bijeenkomst voor adviesbureaus over het gebruik van het DSO - Verdere inzet (bij bedrijvenverenigingen) in afstemming met opdrachtgever	€ 34.000
Kennisontwikkeling & behoud	- Kennisbijeenkomsten, waaronder participatie - Aangevulde handreiking Milieu in het omgevingsplan en toepassing op pilots - Uitvoeren van proefprojecten onder de Wkb	€ 58.000
Regiobreed project ZHZ	- Organiseren van stuur/project/themabijeenkomsten - Bieden van landelijke ondersteuning van DSO - Uitvoeren ketentesten	€ 44.000
Programmamanagement	- Uitwerking door de projectleiders, monitoring, bijsturing en verantwoording door de programmamanager	€ 31.000
TOTAAL		€ 258.000

Beter benutten van data

OZHZ verhoogt de kwaliteit van het dagelijkse werk.

2023

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Beter benutten van data 2023

Het is voor iedereen duidelijk: data willen en moeten we beter benutten. Anders blijven kansen liggen. De Commissie Van Aartsen schreef er ook over in 2021. Waar de mogelijkheden liggen voor OZHZ? Bijvoorbeeld door databronnen te combineren bij meldingen voor de Informatieplicht energie. We zien zo welke bedrijven zich nog moeten melden.

Met de huidige energiecrisis, druk op het klimaat en groeiende aandacht voor grote milieu-incidenten gaan de oplossingen van de toekomst steeds meer vragen van onze data. Beheersing en doorontwikkelen van onze dataschat is steeds belangrijker en vraagt structurele aandacht. De kwaliteit van ons huidige werk wil OZHZ verder omhoog krijgen door data beter te benutten. Data snijdt dwars door elke afdeling heen en is nauw verweven met al onze dagelijkse werkzaamheden. Deze laatste programmalijn richt zich vooral daarop en ondersteunt daarmee de andere drie programma's. De nadruk ligt op een hoger niveau van datakwaliteit, data-analyse, uitwisseling van data en de ontwikkeling van nieuwe informatieproducten.

Uiteindelijke doel over 3 jaar

OZHZ werkt aan de landelijke opgave om de informatiepositie in het VTH-stelsel te versterken. Dit doen we niet alleen. Met andere omgevingsdiensten werken we samen aan datakwaliteit en -uitwisseling. Wij verzamelen en zetten eigen data en data van ketenpartners in. We registreren niet alleen, maar maken toepasbare informatie (betrouwbaar, relevant en actueel). Kortom: OZHZ heeft een sterke informatiepositie en heeft haar basisdata blijvend op orde.

In 2022 hebben we de benodigde organisatorische voorzieningen getroffen en nadrukkelijk de samenwerking gezocht met andere omgevingsdiensten. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling en implementatie van een nieuw VTH-systeem. We hebben de belangrijkste data ondergebracht in een data warehouse en ontwikkelen dashboards om de sturing te versterken.

De samenwerking met de andere omgevingsdiensten krijgt nadrukkelijk een plek in het Interbestuurlijk Programma (IBP). Het programma vloeit voort uit de aanbevelingen van de commissie van Aartsen ter versterking van de VTH-taken. Belangrijke pijler van het IBP is de verbetering van de datakwaliteit en de uitwisseling van data. We krijgen hiervoor ook subsidiegelden. Deze zetten we onder meer in ter versterking van onderstaande projecten.

Belangrijke uitdagingen voor 2023

Wij leggen daarin de nadruk op:

- Het permanent borgen van de basiskwaliteit van data intern binnen OZHZ
- De datavaardigheid van medewerkers
- Inventariseren van benodigde dataverbeteringen voor tool Inspectievew
- De ontwikkeling van nieuwe informatieproducten

Borgen datakwaliteit

Het permanent borgen van de datakwaliteit krijgt vorm in een integrale aanpak met aandacht voor het applicatielandschap, procesverbetering, datavaardigheid van medewerkers en de data-organisatie. Belangrijke randvoorwaarde is de ontsluiting van de primaire systemen via het datawarehouse.

Ook brengen we in kaart welke data het meest essentieel is voor de primaire sturing en welke kwaliteitsverbetering mogelijk is. We starten met het bedrijvenbestand.

In samenwerking met de andere 4 omgevingsdiensten in Zuid-Holland werken we aan innovaties in een gezamenlijk data lab. We starten met het gezamenlijk energiedashboard.

We optimaliseren de toezicht informatie die we met de ketenpartners via de tool Inspectievew uitwisselen. Het project is gericht op het door ontwikkelen van de gezamenlijke werkwijze met de omgevingsdiensten in Zuid-Holland en het verbeteren van de datakwaliteit. De data is daarmee een belangrijk fundament voor het verder ontwikkelen van ketentoezicht en risicogericht toezicht. Het project wordt grotendeels gefinancierd uit subsidiegelden.

Datavaardigheid medewerkers

Belangrijk speerpunt van de data ambitie is het verbeteren van de datavaardigheid van medewerkers. In 2023 vindt een inventarisatie plaats van de datavaardigheid binnen de organisatie. Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking binnen de Drechtsteden of andere omgevingsdiensten. Benodigde opleidingen krijgen een plek in het opleidingsplan.

Ontwikkeling nieuwe informatieproducten

Een groot aantal dashboards is in ontwikkeling. In eerste aanleg richten we ons op dashboards die de operationele taakuitvoering versterken. Daarna komen de dashboards met managementinformatie aan bod.

De ontwikkeling van omgevingskaarten voor de opdrachtgevers vindt plaats uit reguliere middelen.

Programma management

Dit is de tijdsbesteding aan het programma voor de uitwerking, monitoring, bijsturing en verantwoording.

De data-ambitie van OZHZ?

Lees het verhaal van onze adviseurs ['We zitten op goud'](#)

Onderwerp	Resultaten in 2023	Kosten
Borgen datakwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> - Integrale aanpak met aandacht voor het applicatielandschap, procesverbetering, datavaardigheid van medewerkers en de data-organisatie. - de ontsluiting van primaire systemen via het datawarehouse - In samenwerking met de 4 omgevingsdiensten innoveren door middel van een gezamenlijk data lab. - In beeld brengen welke data het meest essentieel is voor de primaire sturing en welke kwaliteitsverbetering mogelijk is. - Optimaliseren bedrijvenbestand. - Optimaliseren van toezicht informatie die met de ketenpartners via Inspectieview wordt uitgewisseld middels het ontwikkelen van een gezamenlijke werkwijze en verbeteren van de datakwaliteit met de 4 omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Financiering grotendeels uit subsidiegelden. 	€ 73.000
Datavaardigheid medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie van de datavaardigheid binnen de organisatie. - Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking binnen de Drechtsteden of andere omgevingsdiensten. - Benodigde opleidingen krijgen een plek in het opleidingsplan. 	€ 10.000
Ontwikkeling nieuwe informatieproducten	<ul style="list-style-type: none"> - De ontwikkeling van dashboards ter ondersteuning van de interne sturing en externe verantwoording - De verdere ontwikkeling van kaarten voor opdrachtgevers en eigen adviseurs. 	€ 113.000
Programma management	<ul style="list-style-type: none"> - De tijdsbesteding aan het programma voor de uitwerking, monitoring, bijsturing en verantwoording. 	€ 68.000
TOTAAL		€ 263.000

Dit zijn de belangrijkste uitgangspunten

Het programma kent de volgende uitgangspunten. Deze hanteren wij ook bij prioriteren en het vormgeven van projecten.

Voor de hele regio interessant

Met dit programma ontwikkelt OZHZ producten en diensten die regiobreed relevant zijn. Dit betekent dat het aansluit bij de opgaven van vrijwel alle gemeenten en de provincie.

Flexibel maakt relevant

De ontwikkelaanpak werkt met jaarschijven, dit maakt meerjarige aanpak mogelijk. We behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

De nieuwe standaard

Het programma richt zich op het vernieuwen van bestaande diensten. Deze worden onderdeel van werkwijzen of –processen, zodat ze ingebed zijn in de organisatie. Na het afronden van projecten, wordt het regulier werk. Daar hoort ook reguliere financiering bij.

Samen bereik je meer

Bij alles geldt dat we samen ontwikkelen met onze partners: opdrachtgevers, VRZHZ en DG&J, waterschappen, andere omgevingsdiensten en toezichtspartners. We vinden het wiel niet opnieuw uit en blijven netwerken.

Data als basis

Informatie van OZHZ en van anderen brengen we samen bij alles wat we doen. We maken nieuwe dataproducten. Meestal gebaseerd op onze eigen data in combinatie met wat bij anderen of openbaar beschikbaar is. Na het ontwikkelen van zulke dataproducten komen die in het reguliere werk van OZHZ.

Financiën 2023

De Ontwikkelaanpak 2022 – 2025 kent meerjarig een verdeling van het budget. Dat is een verwacht gemiddelde. De verdeling in 2023 over de programma's is als volgt.

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling	€ 295.000	
Samen meer grip op milieuschade	€ 285.000	
Werken met de Omgevingswet	€ 258.000	
Beter benutten van data	€ 263.000	
TOTAAL		€ 1.101.000

Algemeen bestuur OMGEVINGSDIENST Zuid-Holland Zuid

Notitie voor de vergadering van 6 april 2023

Onderwerp:

Landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht

Gevraagde beslissing:

Instemmen met het voorstel om de Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht ter vaststelling aan te bieden aan de colleges van gemeenten en provincie, met het verzoek deze van toepassing te verklaren op de VTH-taken die OZHZ voor hen uitvoert

Toelichting:

Op 12 oktober 2022 stelde het Bestuurlijk Omgevingsberaad de Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht (LHSO) vast. De LHSO is de opvolger van de landelijke handhavingstrategie (LHS) uit 2014 die de deelnemers enkele jaren terug als onderdeel van hun handhavingsbeleid vaststelden voor de uitvoering van de VTH-taken, en waarmee OZHZ dus al langer werkt. Vanuit de samenwerkende partijen in het landelijke Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) ligt thans het verzoek aan de bevoegde gezagen de LHSO vast te stellen.

Achtergronden bij de LHSO

Aanleiding voor de LHSO is de inwerkingtreding van de Omgevingswet, op dit moment voorzien op 1 januari 2024. De LHSO heeft een breder werkingssfeer dan de huidige LHS. De kern van het instrument blijft echter overeind, omdat de focus bij het ontwikkelen van de LHSO lag op actualisatie. De aanpassingen zien onder andere op de aansluiting op de Omgevingswet, nieuwe inleidende tekst met aandacht voor de balans tussen bestuurs- en strafrecht, modernisering van de terminologie, de mogelijkheid voor de bevoegde gezagen om de werkingssfeer te verbreden, domein-specifieke modules en enkele minimale aanpassingen in criteria om te komen tot interventie.

Een deel van de VTH-omgevingstaken, het zogeheten basistakenpakket, moet worden uitgevoerd door de regionale omgevingsdiensten. Voor die basistaken moeten de deelnemers gezamenlijk een uniforme handhavingstrategie vaststellen. Die strategie moeten zij ook afstemmen met de instanties die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving. Dit volgt uit de VTH-kwaliteitseisen die de gemeenten en provincie in een verordening hebben opgenomen. Voor de omgevingsdiensten is het verplicht om aan te sluiten bij de LHSO. In de mandaatbesluiten van de gemeenten en provincie voor OZHZ zijn instructies opgenomen over de wederzijdse afstemming bij daadwerkelijk handhavend optreden.

Waarover gaat de LHSO?

De overheid is verantwoordelijk voor het handhaven van het omgevingsrecht. Voor het bestuur geldt (bij herstelsancties) de zogenoemde beginselplicht tot handhaving. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Handhaving moet volgens het Unierecht doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

In de LHSO is dit als uitgangspunt genomen. Wanneer regels worden overtreden - en het vertrouwen daardoor wordt geschaad - is een passende interventie geboden. Welke interventie passend is, hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt vooral bij bestraffende interventies ook een belangrijke rol. Dit is overigens ook in de

huidige LHS al zo.

Uit oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

Reikwijdte van de LHSO

Toepassing van de LHSO leidt tot afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Daarom is de LHSO met de daarin neergelegde visie, uitgangspunten en richtsnoeren, breed toepasbaar. De LHSO kan dan ook door de deelnemers worden vastgesteld voor andere taken dan de verplichte basistaken die de omgevingsdienst uitvoert.

Voor de eigen taakuitvoering en implementatie van de LHSO is het voor OZHZ efficiënt om één uniforme handhavingstrategie te kunnen hanteren voor alle VTH-omgevingstaken die de dienst uitvoert. Het ligt daarom voor de hand dat de deelnemers de LHSO in elk geval van toepassing verklaren op alle VTH-taken die OZHZ voor hen uitvoert. Dat is op dit moment met de huidige LHS ook al zo. De omgevingsdienst voert immers op dit moment al (veel) meer taken uit dan sec het basistakenpakket. Daarnaast kunnen de deelnemers de LHSO van toepassing verklaren op de VTH-taken die zij zelf uitvoeren. Bijvoorbeeld bij de uitvoering van bouwtaken en de handhaving van andere omgevingswet- en regelgeving. Vanuit de gedachte van een gelijk speelveld (level playing field) is voor dit laatste zeker iets te zeggen. Die afweging zal elk college echter afzonderlijk moeten maken. Destijds, bij de vaststelling van de huidige LHS, heeft een aantal colleges daar ook invulling aan gegeven.

Ambtelijke voorbereiding:

De LHSO is op 16 februari 2023 besproken in de Adviesgroep Opdrachtgevers (AGO). Er waren geen opmerkingen over.

Voorafgaand aan de AGO had een van de leden gevraagd of het vaststellingstraject kon worden gekoppeld aan dat van de vernieuwde Nota VTH. Gelet op de oproep vanuit het landelijke traject om de LHSO snel vast te stellen is dat echter niet wenselijk. Daarbij komt dat de Nota VTH alleen uitgaat van de taken die OZHZ voor de gemeenten uitvoert, terwijl de reikwijdte van de LHSO breder kan zijn.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

Geen.

Verdere procedure:

Het voorstel wordt doorgeleid naar het AB van 6 april 2023. Na instemming van het algemeen bestuur zal OZHZ de deelnemers verzoeken de LHSO vast te stellen. De bespreking in het algemeen bestuur, bijvoorbeeld over de reikwijdte van de LHSO, zal in die communicatie worden meegenomen.

De LHSO treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. OZHZ levert een modelvoorstel en modelbesluit voor het college om de besluitvorming te faciliteren. Na vaststelling door de colleges dienen zij de LHSO als beleidsregel bekend te maken in hun gemeenteblad of provinciaal blad. Ook daarvoor levert de omgevingsdienst een tekst aan in DROP-format.

Genomen besluit:

Bijlage(n):

Landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht, versie van 12 oktober 2022

Landelijke Handhavings- strategie Omgevings- recht (LHSO)

12 oktober 2022

Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO)

12 oktober 2022

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en achtergrond.....	4
1.2 Doelstelling en werkingssfeer.....	5
1.3 Opzet van dit document.....	6
2. Uitgangspunten en beginselen.....	7
2.1 Uitgangspunten	7
2.2 Beginselen.....	8
3. Visie op een passende interventie.....	10
4. Stappenplan om te komen tot een passende interventie	12
4.1 Stap 1: positionering van de bevindingen in de basisinterventiematrix.....	13
4.2 Stap 2: bepalen van de verzwarende aspecten die aanleiding kunnen geven voor een ingrijpender herstelsanctie of voor strafrechtelijk onderzoek of bestraffing	14
4.3 Stap 3: optreden aan de hand van de algemene of domeinspecifieke interventiematrix.....	15
4.4 Stap 4: bepalen of afstemmingsoverleg nodig is.....	17
4.5 Stap 5: vastlegging stappen en beslissingen.....	18
5. Randvoorwaarden voor werken met de LHSO	19

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Aanleiding en achtergrond

De Omgevingswet is gericht op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Deze wet heeft daarbij oog voor de duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. De wet is ook gericht op de intrinsieke waarde van de natuur, en op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Met de Omgevingswet is (nagenoeg) alle voorheen bestaande wet- en regelgeving die ter bescherming van de fysieke leefomgeving dient, gemoderniseerd en gebundeld. Het gaat om een stelselherziening waarmee zowel integratie als vereenvoudiging van het omgevingsrecht is beoogd. Dat is een grote hoeveelheid regels en voorschriften. Het omgevingsrecht is niet alleen neergelegd in de Omgevingswet, maar ook in de bijbehorende uitvoeringsregelgeving: het Omgevingsbesluit (Ob), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de Omgevingsregeling (Or). Daarnaast maken ook Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen regels en voorschriften in het omgevingsrecht. Een groot aantal bestuursorganen en 29 regionale omgevingsdiensten zijn met de uitvoering van die regels belast. Die bestuursorganen en omgevingsdiensten, de politie, de bijzondere opsporingsdiensten, de inspectie leefomgeving en transport (ILT), gemeenten, provincies, waterschappen, en het Openbaar Ministerie zijn met de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving belast. Tezamen vormen zij de handhavingspartners.

De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen. Bij vertrouwen hoort het nemen van verantwoordelijkheid. De overheid wil erop kunnen vertrouwen dat burgers en bedrijven zich houden aan de voor hen geldende regels. Burgers en bedrijven mogen erop vertrouwen dat de overheid degenen aanspreekt die de regels overtreden. Dat draagt bij aan een gelijk speelveld en doet recht aan het rechtsgevoel van de samenleving. Handhaving is dan ook één van de instrumenten waarmee de overheid het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit nastreeft. Handhaving is een essentieel element van de werking van de rechtsstaat.

Om effectief te kunnen handhaven, moeten de handhavingspartners intensief en loyaal samenwerken. Dat geldt voor de bestuurlijke overheden onderling, voor de instanties binnen de strafrechtsketen en, omdat vrijwel alle omgevingsrechtelijke regels zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk worden gehandhaafd, bovenal voor de bestuurlijke organen en instanties enerzijds en het Openbaar Ministerie en andere strafrechtelijke instanties anderzijds. Afstemming en samenwerking tussen bestuur en justitie zijn ook noodzakelijk omdat niet alleen via het strafrecht (strafrechter of OM) een straf kan worden opgelegd, maar in toenemende mate ook het bestuur overtredingen kan bestraffen met een bestuurlijke boete. Afstemming en samenwerking tussen bestuur en justitie zijn bovendien in talloze wettelijke bepalingen voorgeschreven. Het gaat daarbij niet alleen om de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht, maar ook om het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is de aanleiding voor het vaststellen van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De LHSO heeft een breder werkingssfeer dan zijn voorganger, de Landelijke handhavingsstrategie (LHS) uit 2014. Een deel van de taken, het basistakenpakket, moet worden uitgevoerd door de regionale omgevingsdiensten. Voor die basistaken moeten de bestuursorganen die in een omgevingsdienst deelnemen gezamenlijk een uniforme handhavingsstrategie vaststellen.

Die strategie moet zo nodig worden afgestemd met de instanties belast met de strafrechtelijke handhaving. Het Omgevingsbesluit stelt eisen aan de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De decentrale bestuursorganen stellen op basis daarvan kwaliteitscriteria vast voor het VTH-beleid. De LHSO is daarvan een belangrijk onderdeel. De decentrale bestuursorganen stellen op basis van deze eisen een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast. Deze twee strategieën vormen in feite het uitvoerings- en handhavingsbeleid. Het is noodzakelijk dat hierin ook het handhavingsbeleid wordt opgenomen, bij voorkeur wordt er hier de LHSO voor gebruikt. Voor de omgevingsdiensten is het verplicht om, voor dit onderdeel, aan te sluiten bij de LHS en zijn opvolgers; nu dus de LHSO.¹

1.2 Doelstelling en werkingssfeer

De overheid is verantwoordelijk voor het handhaven van het omgevingsrecht. Voor het bestuur geldt (bij herstelsancties) de zogenoemde beginselplicht tot handhaving. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. De kwaliteitseisen die het Unierecht aan nationale handhaving stelt – handhaving moet doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn –, gelden door de toenemende invloed van het Unierecht op het omgevingsrecht voor een steeds groter deel van het omgevingsrecht en worden in de LHSO dan ook als uitgangspunt genomen.

Wanneer regels worden overtreden – en het vertrouwen daardoor wordt geschaad –, is een passende interventie geboden. Welke interventie passend is, hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt vooral bij bestraffende interventies ook een belangrijke rol.

Uit een oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

Brede toepasselijkheid; werkingssfeer ook naast de verplichte basistaken mogelijk

De LHSO heeft betrekking op de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regels. Ze is bedoeld als instrument voor de organisaties belast met de handhaving daarvan. Toepassing van de LHSO leidt tot afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Daarom is de LHSO met de daarin neergelegde visie, uitgangspunten en richtsnoeren, breed toepasbaar. De LHSO kan dan ook door bestuursorganen worden vastgesteld voor andere taken dan de verplichte basistaken. Ook zou de LHSO kunnen worden toegepast door andere bestuursorganen. De uiteindelijke werkingssfeer hangt dus af van de mate waarin bestuursorganen de LHSO toepassen en in hun handhavingsbeleid overnemen.

Alle bij de LHSO betrokken handhavingspartners hebben de wens en zien de verplichting om te komen tot integrale en effectieve handhaving op het geheel van ordeningswetgeving, en het omgevingsrecht in het bijzonder. De noodzaak ligt besloten in de wijze waarop de Europese en Nederlandse wetgever toezicht en opsporing en handhaving hebben geregeld. De noodzaak komt ook naar voren uit een reeks onderzoeksrapporten. De LHSO is de tussen de handhavingspartners afgestemde strategie om tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving af te wegen.

Met de vaststelling van de LHSO door het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB) vervalt de landelijke handhavingsstrategie van 4 juni 2014. De LHSO zal vijf jaar na de vaststelling op initiatief van het Interprovinciaal overleg worden geëvalueerd.

¹ Op grond van de modelverordening uitvoering en handhaving van de VNG en het IPO. De link voor de omgevingsdiensten met de LHS en de LHSO staat beschreven in deel C (procescriteria), onder de 9b (de sanctiestrategie).

1.3 Opzet van dit document

Het grote bereik van de Omgevingswet brengt mee dat de LHSO een brede reikwijdte heeft. Er is daarom gekozen voor de volgende opzet. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten en beginselen voor de handhaving van het omgevingsrecht uiteengezet, waaronder die voor de noodzakelijk samenwerking tussen de handhavingspartners. Die beginselen en uitgangspunten spelen een belangrijke rol bij de wijze waarop de passende interventie wordt gekozen. De algemene strategie hiervoor is te vinden in hoofdstuk 3 (visie) en hoofdstuk 4 (stappenplan). In hoofdstuk 5 worden de randvoorwaarden en processtappen voor het werken met de LHSO gegeven. In aanvulling op de LHSO kunnen er handhavings- of sanctiestrategieën zijn voor specifieke deelterreinen van het omgevingsrecht vergelijkbaar met de aanvulling voor Seveso-overtredingen (Brzo) uit 2012.

Landelijke handhavingsstrategie (algemeen/basis)

De handhavingsstrategie bestaat inhoudelijk uit een visie op de handhaving, een beschrijving van de keuzes tussen interventies, de processtappen om – in het licht van de uitgangspunten en beginselen – in een concreet geval tot de juiste keuze voor een passende interventie te komen en de beslispunten voor het bevoegd gezag. De landelijke VTH kwaliteitscriteria² vereisen voor het basistakenpakket een uniforme handhavingsstrategie op het niveau van de regio; door het overnemen van de landelijke handhavingsstrategie kan aan deze verplichting van met name de deelnemers aan een Omgevingsdienst worden voldaan. De handhavingsstrategie in hoofdstuk 3 ziet dan ook primair op de basistaken, waarvoor het vaststellen van een uniforme handhavingsstrategie op het niveau van de omgevingsdienst voor met name de deelnemers aan een Omgevingsdienst wettelijk verplicht is, maar kan ook worden vastgesteld voor en toegepast bij de uitvoering en handhaving van de niet-basistaken. De LHSO kan op deze manier worden gebruikt voor (veel) meer delen van of zelfs het gehele omgevingsrecht. Dat heeft als voordeel dat ook handhavingspartners zoals de politie en bijzondere toezicht- en opsporingsinstanties er meer mee zouden kunnen gaan werken.

Keuzemodules niet-basistakenpakket: keuzestrategieën

Vanwege de breedte van het omgevingsrecht is de handhavingsstrategie naar zijn aard algemeen. De keuze van bestuursorganen om de LHSO ook vast te stellen voor handhaving buiten de verplichte basistaken kan verder worden ondersteund met een aantal modules waarin bouwstenen en modellen zijn opgenomen voor specifieke deelterreinen van het omgevingsrecht buiten dat basistakenpakket. Te denken valt aan bouwregels en erfgoedregels, vanwege de daarvoor bestaande bestuurlijke boetebevoegdheden, maar het is denkbaar dat in de loop van de komende tijd andere modules worden toegevoegd die geschikt zijn voor een landelijke benadering.³ Deze domeinspecifieke strategieën kan het bevoegd gezag (het OM daaronder begrepen) naar keuze vaststellen, al dan niet aangepast aan de lokale situatie. Ook kan het bevoegd gezag ervoor kiezen samen met het vaststellingsbesluit LHSO of in een latere aanvulling daarop eigen lokale, bovenlokale of regionale strategieën vast te stellen voor bepaalde deelterreinen naar keuze. De elektronische bekendmaking van zo'n besluit maakt deze beleidskeuze transparant.

² In dit document wordt uitgegaan van de VTH Kwaliteitscriteria 2.2 uit 2019.

³ De landelijke handhavingsstrategie Brzo die van toepassing is bij de handhaving van Seveso-voorschriften, is een voorbeeld van een landelijke module die al bestond vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het gaat hier om een module 'bovenop' de algemene landelijke handhavingsstrategie voor een basistaak waarvoor de specifieke deskundigheid is vereist die bij een klein aantal (6) omgevingsdiensten is gebundeld. Er valt ook te denken aan modules voor andere taken dan de verplichte basistaken.

HOOFDSTUK 2

Uitgangspunten en beginselen

Aan het Unierecht en het Nederlandse geschreven en ongeschreven recht kan een aantal uitgangspunten en beginselen worden ontleend die centraal staan bij de handhaving van het omgevingsrecht en de samenwerking tussen de handhavingpartners. Dat zijn de volgende.

2.1 Uitgangspunten

A. *Veilige en gezonde fysieke leefomgeving.*

Handhaving door de overheid van het omgevingsrecht draagt bij aan het bereiken van de doelen van de Omgevingswet: duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Ook handhaving is gericht op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en op het doelmatig beheren en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving.

B. *Vertrouwen.*

De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen. Bij vertrouwen hoort het nemen van verantwoordelijkheid. De overheid wil erop kunnen vertrouwen dat burgers en bedrijven zich houden aan de voor hen geldende regels. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid degenen die regels overtreden daarop aanspreekt. Het spreekt vanzelf dat burgers en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat de overheid ook zelf de regels naleeft. En de instanties die met de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht zijn belast, handelen op basis van onderling vertrouwen en respect.

C. *Integraal, risico gestuurd en effectgericht.*

Handhaving in het omgevingsrecht is integraal (de activiteiten van de betrokken overheidsorganisaties zijn onderling afgestemd), risico gestuurd (prioritering op basis van regelmatige risico-inventarisatie om met beperkte capaciteit een zo groot mogelijke beperking van risico's te bereiken) en effectgericht (het doel is een zo groot mogelijke naleving om bij te dragen aan de doelen van de Omgevingswet). Vanzelfsprekend wordt waar nodig en/of op verzoek van handhavingpartners ook buiten vooraf gestelde prioriteiten opgetreden.

D. *Onafhankelijk en professioneel.*

Het tot handhaving bevoegde gezag is sterk, slagkrachtig en onbevangen. Het heeft een onafhankelijke houding, is deskundig en professioneel, en handelt zonder vooringenomenheid. Handhavinginstanties en hun medewerkers handelen consequent en vasthoudend op basis van de geldende wet- en regelgeving en de landelijke handhavingsstrategie. Het belang van sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhaving is groot. De handhavinginstanties zijn daarom robuust, hebben voldoende kritische massa en beschikken over de benodigde professionele afstand tot het politiek-bestuurlijke gezag. Ook is het belangrijk dat er ruimte is voor medewerkers om hun professionele mening naar voren te brengen. Alle bevoegde bestuursorganen en handhavingsorganisaties dragen hier aan bij. Indien en voor zover omgevingsdiensten met de uitvoering van handhavingstaken op grond van de Omgevingswet zijn belast, verstrekken de bevoegde bestuursorganen deze diensten een duidelijke opdracht en een ruim mandaat om die opdracht op professionele wijze uit te kunnen voeren.

E. Loyale samenwerking.

Met het oog op effectieve handhaving werken de met handhaving belaste bestuurlijke, politieke en justitiële autoriteiten loyaal met elkaar samen, hebben ze regelmatig overleg en handelen ze op basis van vertrouwen en respect. Ze wisselen waar mogelijk en noodzakelijk informatie met elkaar uit en delen kennis met elkaar. Ze stemmen hun handhavingsprogramma's op elkaar af om planmatig effectief en integraal te handhaven en ze stemmen hun handhavingsactiviteiten af om te komen tot passende interventies en de gekozen interventies effectief te doen zijn. Ze beseffen dat het delen van beschikbare informatie een noodzakelijke voorwaarde is voor een toereikende informatiepositie en effectieve handhaving. De handhavingspartners voldoen zo aan de verplichtingen uit het Unierecht die zijn neergelegd in vele richtlijnen en verordeningen en worden afgeleid uit de algemene verplichting tot loyale samenwerking bij handhaving. Ook de aangifteplicht uit artikel 162 Sv en de voorlegplicht bij bestuurlijke boetes op grond van artikel 5:44 Awb zijn invulling van loyale samenwerking.

F. Adequate overlegstructuur.

Effectieve handhaving gaat uit van een adequate overlegstructuur waarin de bevoegde instanties en de bij hen werkzame toezichhouders en opsporingsambtenaren elkaar op het juiste moment informeren, overleg hebben en de vereiste loyale samenwerking tot stand brengen. De LHSO gaat uit van het bestaan van deze adequate overlegstructuur op zowel zaaksniveau als op meer algemeen, strategisch en beleid vaststellend niveau, met inachtneming van organisatorische verschillen per regio. Met deze overlegstructuur wordt ook de samenwerking tussen het bestuur en de politie en het openbaar ministerie loyaal en effectief gemaakt.

G. Dienstbaar.

Het tot handhaving bevoegde bestuurlijk gezag verwacht van zijn bestuurders en medewerkers dat zij handelen in het algemeen belang en dat zij zich dienstbaar opstellen en rolvast zijn richting betrokken burgers en bedrijven, verzoekers om handhaving en overtreders.

H. Transparant.

Het tot handhaving bevoegde gezag is transparant over zijn afwegingen, beleid, prioriteiten, activiteiten en resultaten.

2.2 Beginselen

A. Handhaving van het omgevingsrecht is gelijkwaardig, doeltreffend, afschrikwekkend en evenredig om een goede naleving te bereiken.

Het Unierecht normeert een steeds groter deel van het omgevingsrecht en in toenemend detail. Dat betekent dat de nationale handhaving aan unierechtelijke kwaliteitseisen moet voldoen. De handhaving van unierechtelijke regels dient gelijkwaardig te zijn aan die van nationale regels, en ze dient doeltreffend, afschrikwekkend en evenredig te zijn. Deze algemene, op artikel 4, derde lid, van het Verdrag betreffende de Europese Unie gebaseerde eisen horen daarom thuis in de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht.

Het evenredigheidsbeginsel brengt met zich dat de herstelsancties, bijvoorbeeld de hoogte van de dwangsom, evenredig zijn aan het doel ervan en dat bij bestuurlijke boetes maatwerk wordt betracht. Bij de strafrechtelijke handhaving geldt het opportuniteitsbeginsel en is het evenredigheidsbeginsel beter bekend als beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit.

B. Beginselplicht tot handhaving.

Gelet op het algemeen belang dat is gediend met handhaving, zal in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is om met een last onder bestuursdwang of dwangsom op te treden, in de regel van deze bevoegdheid gebruik moeten maken (of een handhavingstraject in gang moeten zetten dat tot het gebruiken van die bevoegdheid zal of kan leiden). Slechts onder bijzondere omstandigheden mag het bestuursorgaan weigeren dit te doen. Dit kan zich voordoen indien concreet zicht op legalisering bestaat. Voorts kan handhavend optreden zodanig onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien.

Het bevorderen van normconform gedrag staat bij handhaving centraal. In het omgevingsrecht is vaak herstel van de rechtmatige situatie mogelijk. Voor herstelsancties geldt de beginselplicht tot handhaven. Het overheidsoptreden is erop gericht dat eenieder zich uit eigen beweging normconform gedraagt. De beginselplicht tot handhaving biedt in veel gevallen ruimte om eerst te waarschuwen. Een bepaald gedrag of de aard van de overtreding kan echter aanleiding zijn om niet te waarschuwen, en dan wordt normconform gedrag in beginsel afgedwongen door de inzet van steviger handhavingsinstrumenten.

Indien de geconstateerde overtreding nog voortduurt, is het handhavend optreden in ieder geval gericht op het beëindigen van de overtreding, herstel van de rechtmatige situatie (het naleven van de norm) en het voorkomen van herhaling, en bestraffing. Het bevoegd gezag beziet in voorkomende gevallen of er aanleiding is om ook een bestuurlijke boete op te leggen aan de overtreder of om in nauw overleg met het openbaar ministerie strafrechtelijk te reageren. Bestraffende sancties en herstelsancties kunnen immers naast elkaar voor dezelfde overtreding worden opgelegd. Met algemene kaders of in een concreet geval moet dan ook steeds worden bezien of er aanleiding is voor strafrechtelijke of bestuursrechtelijke bestraffing.

C. *Gelijkheidsbeginsel*

De overheid behoort gelijke gevallen gelijk te behandelen. Voor het bestuurlijk bevoegd gezag vloeit dat voort uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Het waarborgen van een level playing field is daarvan een onderdeel. Bij handhaving is dat van zo mogelijk nog groter belang. Dit vergt van de handhavende instanties dat zij stelselmatig en consistent handelen. Het uitgangspunt van transparantie en het gelijkheidsbeginsel betekenen dat het bestuursorgaan voorspelbaar handelt bij overtredingen. Het Openbaar Ministerie weegt bij zijn strafrechtelijke beslissingen het opportuniteitsbeginsel met het gelijkheidsbeginsel af. De werking van dat beginsel is in het strafprocesrecht niet altijd gelijk aan de werking in het bestuursrecht. Onderlinge afstemming en overleg is van groot belang om recht te doen aan zowel de bestuursrechtelijke als de strafrechtelijke invulling van het gelijkheidsbeginsel met het oog op effectieve handhaving en naleving.

D. *Verdedigingsbeginsel*

De persoon of onderneming die als overtreder of als klager te maken krijgt met handhavend overheidsoptreden moet in de gelegenheid worden gesteld haar of zijn zienswijzen kenbaar te maken, en daarvoor een redelijke termijn te krijgen. Bij bestuursrechtelijke handhaving heeft dit beginsel mede uitwerking gekregen in de hoorplicht van art. 4:7 en 4:8 Awb (spoedeisende gevallen uitgezonderd). In voorkomend geval betekent dit dat de verklaring van een deskundige of getuige moet kunnen worden ingebracht. Het draagvlak van de handhaving wordt versterkt door een overheid die recht doet aan de beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het verdedigingsbeginsel. Dat beginsel is ook neergelegd in tal van verdragsbepalingen (zoals artikel 6 EVRM) en in het Unierecht. In het strafrecht wordt de verdachte (onderneming) ook beschermd door zijn verdedigingsrechten.

E. *Respect voor fundamentele rechten*

Het spreekt vanzelf, en het staat zeker niet op de laatste plaats: respect voor fundamentele rechten. Juist bij handhaving – waar veel handelen inbreuk (kan) maken op deze rechten – is dat respect van groot belang. Er moet daarbij in het bijzonder worden gedacht aan fundamentele rechten zoals het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het huisrecht en het zwijgrecht.

HOOFDSTUK 3

Visie op een passende interventie

De LHSO zet in op een passende interventie bij iedere overtreding. Handhavers hanteren de strategie bij iedere constatering van een overtreding en maken daarbij gebruik van de daarin aangegeven instrumenten. Dit waarborgt een effectieve en doelmatige handhaving. Het draagt bij aan passend en eenduidig optreden. Het waarborgt rechtszekerheid en rechtsgelijkheid.

Een passende interventie is een interventie die is gebaseerd op de verzamelde feiten en op een beoordeling van de aard en ernst van de overtreding en van de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd, en die zo effectief en efficiënt mogelijk leidt tot spoedig herstel van de rechtmatige toestand, verdere naleving waarborgt, herhaling voorkomt en/of straft indien dit passend of noodzakelijk is om de normadressaat tot naleving te bewegen dan wel om de norm te bevestigen (speciale en generale preventie).

Om in het omgevingsrecht tot een passende interventie te komen, zijn de volgende twee hoofdvragen leidend:

Inzake herstel

- 1a. Is herstel mogelijk? Zo ja, dan is in elk geval bestuursrechtelijk optreden aangewezen en is de vervolgvraag:
- 1b. Welke bestuursrechtelijke interventie is in dit geval het meest geschikt?

Inzake bestraffing

- 2a. Is er aanleiding voor bestraffing? Zo ja, dan is de vervolgvraag:
- 2b. Welke weg (bestuursrechtelijk of strafrechtelijk) is het meest passend?

Dit zijn twee vragen met gelijk belang. Positieve beantwoording van de één betekent niet dat beantwoording van de andere hoofdvraag achterwege zou moeten worden gelaten. De vragen zijn nevenschikt. Het zijn vragen die zowel door de bestuurlijke als door de strafrechtelijke handhavingpartners behoren te worden gesteld. In combinatie met het beginsel van loyale samenwerking betekent dit bijvoorbeeld ook dat het Openbaar Ministerie zich dient af te vragen of er herstel mogelijk is met bevoegdheden van de bestuurlijke handhavingpartners, en deze laatste partners of er bestraffende interventies kunnen zijn aangewezen waar het Openbaar Ministerie een taak heeft. Loyale samenwerking betekent onder meer ook dat waar mogelijk tijdig informatie wordt gewisseld om het beantwoorden van deze hoofdvragen op het juiste moment mogelijk te maken voor de ander in de handhavingssamenwerking.

Ad 1a en 1b (inzake herstel)

Centrale doelstelling van het omgevingsrecht is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit betekent dat bij de handhaving van het omgevingsrecht herstel van de rechtmatige toestand altijd het eerste doel moet zijn, indien herstel uiteraard mogelijk is. Herstel wordt hier ruim opgevat: het beëindigen van de overtreding, het wegnemen of beperken van de gevolgen van de overtreding en/of het voorkomen van herhaling van de overtreding. Het aansturen op herstel ligt primair op de weg van het bestuur, dat zo nodig namelijk een herstelsanctie (last onder bestuursdwang of last onder dwangsom) kan opleggen en effectueren. Dit volgt ook uit de beginselplicht tot handhaving. Welke bestuurlijke interventie het meest passend is, hangt af van de omstandigheden van het geval, zoals de aard en ernst van de overtreding, kenmerken van de overtreder en de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd of ontstaan. De keuze vindt plaats aan de hand van het stappenplan en de interventiematrix uit hoofdstuk 4.

Ad 2a en 2b (inzake bestrafing)

In het kader van integrale handhaving moet steeds worden beoordeeld of er aanleiding is om de overtreder te bestraffen. Redenen voor bestrafing worden ontleend aan de feiten en omstandigheden rond de overtreding, de overtreder of een combinatie daarvan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de overtreder al eerder in de fout is gegaan (recidive) of dat de overtreder de overtreding calculerend of welbewust heeft gepleegd. Ook de ernst van de overtreding, de wens om wederrechtelijk genoten economisch voordeel af te romen, het belang van ontmoediging, normbevestiging, individuele en algemene preventie etc. kunnen dergelijke redenen vormen. Strafrechtelijke handhaving is vaak aangewezen bij overtreding van de regels door een bepaalde functionaris of onderneming die in ethisch opzicht of in verband met het bijzondere vertrouwen dat in haar of zijn nastreven van normconform gedrag wordt gesteld een voorbeeldrol heeft. Dit kan per geval en ook per domein verschillen en wordt beoordeeld aan de hand van het stappenplan en de toepasselijke interventiematrix alsmede aan de hand van tussen de betrokken handhavingpartners gemaakte (afgestemde) afspraken. Als herstel niet meer mogelijk is, kan geen herstelsanctie worden opgelegd. Dat kan een indicatie zijn om een bestraffende sanctie op te leggen. Zie verder hoofdstuk 4 van deze strategie. Indien in een concreet geval aanleiding bestaat voor bestrafing en het bestuursrecht voor de betrokken overtreding een bestraffende sanctie mogelijk maakt (bestuurlijke boete), moet worden bekeken welke weg in dat geval het meest passend is: de bestuursrechtelijke of de strafrechtelijke. Dit kan per geval en per domein verschillen. Het OM en het bestuur zullen hierover afspraken moeten maken. Bij deze afspraken zal in de eerste plaats rekening moeten worden gehouden met de wens van de wetgever in het betrokken domein over de verhouding tussen de bestuurlijke of strafrechtelijke bestrafing. Juist waar de wetgever bepaalde overtredingen niet uitsluitend beboetbaar heeft gesteld, maar zowel strafbaar als beboetbaar kan de wens van de wetgever over de keuze tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke bestrafing per domein of zelfs per (soort) overtreding uiteenlopen. Ook bij de inzet van het strafrecht is de effectiviteit in relatie tot de inzet van andere instrumenten leidend (optimum remedium in plaats van ultimum remedium). Doeltreffendheid, afschrikwekkendheid en evenredigheid zijn eisen die aan zowel de bestuursrechtelijke als de strafrechtelijke handhaving worden gesteld. Echter, het accent van deze eisen ligt bij strafrechtelijke handhaving iets anders dan bij bestuursrechtelijke handhaving.

Zo zal de doeltreffendheid bij de bestuursrechtelijke handhaving meer gewicht hebben, en afschrikwekkendheid meer bij de strafrechtelijke handhaving. De scherpste van de sancties in het strafrecht en de kracht van de strafprocesrechtelijke bevoegdheden en methoden voor waarheidsvinding onderscheiden zich van bestuursrechtelijke handhaving. Dat betekent vaak dat bestuursrechtelijke handhaving sneller en breder effect kan hebben, terwijl strafrechtelijke handhaving dieper kan en moet gaan, en mede daardoor in voorkomend wat meer tijd kan vergen. Dit zijn factoren die bij de keuze tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke bestrafing en bij de daarover te maken afspraken een rol zullen (moeten) spelen. OM, politie en andere opsporingsdiensten evenals het bestuur werken in voorkomende gevallen loyaal samen om tot een passende bestrafing te komen.

HOOFDSTUK 4

Stappenplan om te komen tot een passende interventie

Dit hoofdstuk geeft een stappenplan voor het toepassen van de visie uit hoofdstuk 3. Startpunt van het stappenplan zijn de bevindingen van het toezicht (al dan niet na een melding of aangifte): de constatering van feiten en omstandigheden en het oordeel van de toezichthouder, boa of handhaver daarover (de vaststelling dat sprake is van een overtreding). Het stappenplan is een hulpmiddel om de juiste afwegingen te maken en moet in geen geval als een rigide beslisboom worden beschouwd. De LHSO is immers vooral een afwegingsinstrument voor uitvoerders en richt zich tot hen. Aan de hand van het stappenplan, waartoe de hierna weer te geven interventiematrix behoort, kan worden gekomen tot onderling afgestemd en effectief handelen van de handhavingspartners.⁴

Het stappenplan bestaat uit de volgende vijf stappen:

- Stap 1:** positionering van de bevindingen in de basisinterventiematrix.
- Stap 2:** bepalen van de verzwarende aspecten die aanleiding kunnen geven voor een ingrijpender herstelsanctie of voor strafrechtelijk onderzoek of bestraffing.
- Stap 3:** optreden aan de hand van de [algemene of domeinspecifieke] interventiematrix.
- Stap 4:** bepalen of afstemmingsoverleg nodig is
- Stap 5:** vastleggen stappen en beslissingen.

Het stappenplan wordt hieronder per stap toegelicht. Het begrip 'handhaver' ziet op iedere functionaris – toezichthouder, opsporingsambtenaar, handhavingsjurist – die binnen de betrokken organisatie (een of meer onderdelen van) het stappenplan doorloopt.

⁴ Dit is ook de reden waarom de LHSO – evenals haar voorganger – niet als recht in de zin van artikel 79 RO kan worden beschouwd (zie onder meer HR 17 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:436 en Hof Arnhem-Leeuwarden 7 juli 2021, ECLI:NL:G-HARL:2021:640). Uit rechtspraak vloeit voort dat op het openbaar ministerie niet de verplichting rust om in individuele, concrete gevallen te motiveren waarom de omstandigheden van die zaak het OM tot afwijking van de LHSO deden besluiten.

4.1 Stap 1: positionering van de bevindingen in de basisinterventiematrix

De handhaver⁵ bepaalt in welk segment van de in figuur 1 opgenomen matrix (de basisinterventiematrix) hij zijn bevindingen positioneert door (1) het beoordelen van de gevolgen van de overtreding voor de fysieke leefomgeving, zoals milieu, erfgoed, natuur, water, ruimtelijke ordening, veiligheid, gezondheid e.d., en (2) het typeren van de (vermeende) overtreder.⁶

4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar	A4	B4	C4	D4
3. Van belang	A3	B3	C3	D3
2. Beperkt	A2	B2	C2	D2
1. Vrijwel nihil	A1	B1	C1	D1
[gevolgen ↗/ overtreder ↘]	A. Goedwillend	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Notoir/crimineel

Figuur 1 Basisinterventiematrix voor het positioneren van de overtreding naar gevolgen en typering overtreder

Ad 1 Typering van de gevolgen voor de fysieke leefomgeving

De handhaver beoordeelt de gevolgen van de geconstateerde overtreding voor de fysieke leefomgeving als:

1. (vrijwel) nihil; of
2. beperkt; of
3. van belang; of
4. aanzienlijk en/of onomkeerbaar.

Onder gevolgen worden ook dreigende gevolgen verstaan, dat wil zeggen als de overtreding (mogelijk) leidt tot (bij categorie 3 en 4: aanmerkelijke) nadelige gevolgen van belang (of het risico daarop) voor de fysieke leefomgeving, zoals hinder, schade aan beschermde waarden (zoals milieu, natuur of erfgoed), verontreiniging, ziekten, gewonden of doden (mens, plant en dier). Ook kunnen daaronder de gevolgen van een overtreding worden verstaan die de mogelijkheden van controle beperken of onmogelijk maken, en de gevolgen of versturende effecten die de overtreding heeft of kan hebben voor het gezag van de

overheid of voor het systeem van ordening- of normering van de betrokken bedrijfstak als zodanig. Bij gevolgen is sprake van een glijdende schaal en het verschilt per (type) overtreding wat de gevolgen kunnen zijn en hoe ernstig die kunnen zijn. In zijn algemeenheid gaat het bij categorie 1 en 2 om lichte overtredingen. Het onderscheid tussen gevolgen van belang (categorie 3) en aanzienlijke gevolgen (categorie 4) zit vooral in de ernst en omvang van de (dreigende) schade. Schade van enige omvang die onomkeerbaar is, wordt in beginsel ingedeeld in categorie 4.

Voor specifieke domeinen of specifieke (bijvoorbeeld veelvoorkomende) overtredingen kan de kwalificatie van de gevolgen van een geconstateerde overtreding nader worden uitgewerkt om de handhavers houvast te bieden.

De handhaver baseert zijn kwalificatie van de gevolgen op de bevindingen van het toezicht. Als duidelijk is dat de overtreding nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving heeft of kan hebben maar de precieze omgeving daarvan nog niet kan worden vastgesteld, hanteert hij als uitgangspunt dat er gevolgen van belang zijn.

Ad 2 Typering van (het gedrag van) de overtreder

De handhaver typeert de overtreder aan de hand van zijn gedrag als:

- A. Goedwillend (indien de overtreder proactief is, geneigd is om de regels te volgen en/of de overtreding het gevolg is van onbedoeld handelen); of
- B. Neutraal/onverschillig (indien de overtreder passief of reactief is, een houding van 'moet kunnen' heeft en/of de bevinding en de gevolgen van zijn handelen hem koud laten); of
- C. Calculerend/opportunistisch (indien de overtreder wist of moest weten wat de gevolgen van de bevinding zouden zijn en die op de koop toe neemt, alleen tot normconform gedrag overgaat indien de toezichthouder daar uitdrukkelijk op wijst (of daarvoor een sanctie laat opleggen of oplegt), bewust risico('s) op overtreding neemt); of
- D. Notoir/crimineel (indien de overtreder bewust en structureel de regels overtreedt, controle bewust belemmert, criminele activiteiten ontplooit en/of deel uitmaakt van een criminele organisatie, sprake is van fraude, oplichting of witwassen).

⁵ Afhankelijk van de organisatie of het complexe karakter van de betrokken kwestie kan dit positioneren door twee (of meer) handhavers plaatsvinden.
⁶ Uit een oogpunt van duidelijkheid wordt de term overtreder gebruikt, ook al kan in de praktijk op enig moment in een procedure blijken dat betrokkene toch niet als overtreder kan worden aangemerkt (bijvoorbeeld – vgl. bij rechtspersonen – omdat de overtreding hem/haar niet kan worden toegerekend of omdat er achteraf beschouwd geen sprake was van een overtreding).

Van professionele marktpartijen en ervaren personen of bedrijven mag worden verwacht dat zij de regels kennen en streven naar de naleving daarvan.⁷ En voor de overheid als overtreder geldt hier dat voor de kennis over en de naleving van regels gelet op haar voorbeeldfunctie strenge maatstaven gelden. Dat betekent dat een geconstateerde overtreding al snel wijst op een onverschillige houding of zelfs aanknopingspunt kan zijn voor het aannemen van calculerend gedrag. Dat geldt sterker indien een overtreding (steeds) pas ongedaan wordt gemaakt nadat een toezichthouder erop heeft gewezen.

De handhaver baseert de typering op de bevinding van het toezicht en neemt daarbij het gedrag van de overtreder en de toezicht- en handhavingshistorie mee in de beschouwing. De typering van de overtreder moet objectief en controleerbaar zijn en mag niet zijn gebaseerd op 'onderbuikgevoelens'.

Als de handhaver niet in staat is om de overtreder te typeren, dan is typering A het uitgangspunt bij overtredingen waarvan de gevolgen vrijwel nihil zijn (categorie 1) en typering B het uitgangspunt bij overtredingen met beperkte gevolgen, gevolgen van belang of aanzienlijke/onomkeerbare gevolgen (categorie 2, 3 en 4).

4.2 Stap 2: bepalen van de verzwarende aspecten die aanleiding kunnen geven voor een ingrijpende herstelsanctie of voor strafrechtelijk onderzoek of bestraffing

De handhaver bepaalt of er verzwarende aspecten zijn die aanleiding geven voor een meer ingrijpende op herstel gerichte interventie of voor bestraffing. Bij de op herstel gerichte interventie hangen de verzwarende aspecten samen met de mate waarin er op feiten en omstandigheden gebaseerd vertrouwen is dat de overtreder terugkeer naar normconformiteit nastreeft en herstel. Dat vertrouwen is bijvoorbeeld geschonden wanneer er sprake is van recidive. (hoofdvragen 1a en 1b)

De handhaver bepaalt of er aspecten zijn die aanleiding geven voor bestraffing (hoofdvraag 2a), hetzij, - indien wettelijk mogelijk - met een bestuursrechtelijke bestraffing (bestuurlijke boete), hetzij met een strafrechtelijke bestraffing (strafbeschikking of strafvervolgning). Hieronder valt ook de beslissing dat (nader) strafrechtelijk onderzoek aangewezen lijkt. De uitkomst van beantwoording van de hiervoor beschreven twee hoofdvragen (herstel of bestraffing) kan in veel gevallen zijn dat met

herstel kan worden volstaan. Bij sommige aspecten is sowieso strafrechtelijke handhaving geïndiceerd.

In zijn algemeenheid geldt dat de keuze voor de soort bestraffing afhankelijk is van de wens van de wetgever in het betrokken domein. De wens van de wetgever over de keuze tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke bestraffing loopt per domein of zelfs per (soort) overtreding uiteen. Zoals hiervoor is toegelicht, zal de doeltreffendheid bij de bestuursrechtelijke handhaving met bestraffende sancties meer gewicht hebben, en afschrikwekkendheid meer bij de strafrechtelijke handhaving. De scherpste van de sancties in het strafrecht en de kracht van de strafprocesrechtelijke bevoegdheden en methoden voor waarheidsvinding onderscheiden zich van bestuursrechtelijke handhaving. Dit zijn factoren die bij de keuze tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke bestraffing en bij de daarover te maken afspraken in zijn algemeenheid een rol zullen (moeten) spelen.

De volgende aspecten worden in elk geval meegewogen bij de keuze voor strafrechtelijke bestraffing:

- A. **Onomkeerbare gevolgen/geen herstelsanctie mogelijk:** de overtreding heeft nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving die niet (meer) kunnen worden weggenomen, zoals onherstelbare milieuschade, of de normadressaat heeft het anderszins niet (meer) in zijn macht om de rechtmatige toestand te herstellen. Hoe groter en/of ernstiger de schade, hoe eerder strafrechtelijke handhaving is geïndiceerd. Een overtreding met onomkeerbare gevolgen zal overigens veelal al meteen bij het indelen in de basisinterventiematrix (stap 1) in de zwaardere interventie categorie vallen.
- B. **Recidive:** de normadressaat was al eerder in de fout gegaan en eerdere herstelsancties en/of een bestuurlijke boete hadden een onvoldoende preventief effect. Omdat het hier een beleidsmatige afweging betreft, zijn (algemene of domeinspecifieke) afspraken mogelijk over wat onder recidive wordt verstaan: herhaling van dezelfde overtreding, van eenzelfde type overtreding (en wat dat dan is) of van een overtreding in het betrokken domein – en alles daartussen. Bij het bepalen van recidive worden ook overtredingen meegenomen uit andere regio's, ook overtredingen uit aangrenzende landen of het verdere buitenland kunnen worden meegenomen.

⁷ Dit neemt uiteraard niet weg dat van de overheid kan worden verwacht dat burgers en bedrijven goed worden voorgelicht over nieuwe regels en wijzigingen van regels. Goede voorlichting en transparantie draagt bij aan grotere naleving.

4.3 Stap 3: optreden aan de hand van de algemene of domeinspecifieke interventiematrix

De LHSO heeft als uitgangspunt om de meest effectieve interventie in te zetten. Dat betekent in veel gevallen dat kan worden volstaan met een lichte interventie. In andere gevallen brengt de situatie mee dat zo'n lichte interventie geen recht doet, en moet een zwaardere, meer ingrijpende interventie worden gekozen. Per situatie wordt deze 'interventieladder' beoordeeld met de vraag wat de meest effectieve interventie is in het concrete geval. Daarbij speelt ook het maatschappelijk draagvlak voor handhaving een belangrijke rol. Zo zal bij een goedwillende overtreder die een lichte overtreding zonder nadelige gevolgen heeft gepleegd (positionering in segment A1) in eerste instantie kunnen worden volstaan met aanspreken, informeren of waarschuwen.⁸ Moet die overtreder (beperkte) maatregelen treffen om de overtreding op te heffen en laat hij dat na of gaat hij anderszins weer in de fout, dan wordt opgeschaald naar bijvoorbeeld het opleggen van een herstelsanctie of een bestuurlijke boete.

De handhaver gebruikt bij stap 4 de algemene of, indien beschikbaar en van toepassing, de domeinspecifieke interventiematrix. Dit werkt als volgt:

1. De handhaver kijkt naar de interventies in het segment van de toepasselijke interventiematrix waarin hij de bevinding eerder met behulp van stap 1 (paragraaf 4.1) in de basisinterventiematrix heeft gepositioneerd.
2. De handhaver kiest voor de minst zware (combinatie) van de bij het betreffende segment behorende interventies, tenzij de handhaver motiveert dat een andere (combinatie van) interventie(s) in de betreffende situatie passender is. Daarbij maakt hij gebruik van zijn bevindingen bij stap 2 (inzake eventuele verzwarende aspecten; paragraaf 4.2).
3. De handhaver zet de betreffende (combinatie van) interventie(s) in totdat sprake is van naleving. Als naleving binnen de door de handhaver bepaalde termijn uitblijft, pakt de handhaver direct door via het inzetten van een zwaardere (combinatie van) interventie(s).

- C. **Verkregen financieel voordeel (winst of besparing):** de normadressaat heeft door zijn handelen of nalaten financieel voordeel behaald en/of het behalen van financieel voordeel was het doel. Als het voordeel (substantieel) hoger is dan de maximale bestuurlijke boete die voor het betrokken feit kan worden opgelegd of als er helemaal geen bestuurlijke boete kan worden opgelegd, is strafrechtelijke handhaving aangewezen.
- D. **Combinatie met andere relevante strafbare feiten:** de normadressaat heeft andere strafbare feiten gepleegd om de in het omgevingsrecht geconstateerde overtreding te verhullen, zoals valsheid in geschrifte of omkoping, of de geconstateerde overtreding is gepleegd in het kader van andere strafbare feiten, zoals witwassen. Een zeer belangrijke indicator is ook het vermoeden van het bestaan van een criminele organisatie.
- E. **Medewerking van malafide deskundigen ("facilitators"):** De normadressaat is bij zijn handelen ondersteund door malafide deskundigen, zoals malafide vergunningverlenende of certificerende instellingen, keuringsinstanties en brancheorganisaties. Het gaat hier om de inschakeling van 'facilitators', dat wil zeggen sleutelfiguren in een branche die niet-naleving bewust faciliteren. Het ligt voor de hand dat het strafrecht zich in het bijzonder juist op deze facilitators zal richten. Loyale samenwerking tussen het OM en het bestuur is hier van groot belang alleen al gelet op de taken en bevoegdheden van het bestuur bij het verlenen en intrekken van vergunningen, certificaten en dergelijke.
- F. **Waarheidsvinding:** soms is strafrechtelijke handhaving aangewezen vanwege de mogelijkheid van het toepassen van opsporingsbevoegdheden waarover de bestuurlijke organisaties niet beschikken. Strikt genomen gaat het hier niet om een verzwarende omstandigheid maar om de inzet van onderzoeksbevoegdheden die alleen in het strafrecht voorhanden zijn. Die bevoegdheden kunnen veelal alleen worden ingezet bij zwaardere feiten.
- G. **Normbevestiging:** het strafrecht is het meest indringende corrigerende systeem. Juist door zijn expressieve kracht is het bij uitstek geschikt om het belang van regels en de ernst van niet-naleving te agenderen bij politiek, publiek en branche.

In aanvulling op deze algemene verzwarende aspecten kunnen per domein domeinspecifieke verzwarende aspecten worden geformuleerd.

⁸ Dit is ook de bedoeling van de wetgever (MvT Omgevingswet, Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, p. 48): "Wanneer de gevolgen van een overtreding beperkt zijn en de overtreder normaal gesproken de regels naleeft en de betreffende overtreding onbedoeld heeft begaan, zal kunnen worden volstaan met een lichte interventie, zoals een waarschuwing."

De (mogelijke) gevolgen:				
Interventiematrix				
4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV/ nader straf. onderzoek	↑ Strafrecht PV/nader straf. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	
			Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat	
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
3. Van belang	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV/ nader straf. onderzoek	↑ Strafrecht PV/nader straf. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
2. Beperkt		↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
1. Vrijwel nihil			↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing
Het gedrag van de overtreder is:	A. Goedwillend, proactief (dwz beëindigt overtreding eigener beweging)	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Notoir/crimineel

In aanvulling op de LHSO kunnen er handhavings- of sanctiestrategieën zijn voor specifieke deelterreinen van het omgevingsrecht vergelijkbaar met de aanvulling voor Seveso-overtredingen (Brzo) uit 2012.

Maatvoering (termijnen)

In algemene zin geldt voor het stellen van termijnen het volgende:

- Gedragsvoorschriften dienen direct in acht te worden genomen. Hiervoor moet geen of hooguit een zeer korte termijn te worden gesteld om de overtreding te beëindigen en/of herhaling ervan te voorkomen.

In alle andere gevallen, waaronder ook situaties waarin voor het treffen van herstelmaatregelen (al dan niet aanzienlijke) investeringen moeten worden gedaan, geldt: hoe urgenter de situatie des te korter de termijn. De termijn moet altijd worden afgestemd op de tijd die redelijkerwijs nodig is om de benodigde herstelmaatregelen te treffen, dus rekening houdend met de technische en organisatorische uitvoerbaarheid.

4.4 Stap 4: bepalen of afstemmingsoverleg nodig is

Indien er aan de hand van stap 1 en stap 2 wordt vastgesteld dat er aanleiding is voor bestraffing, beziet de handhaver bij stap 3 of er overleg met andere handhavende instanties is afgesproken of om andere redenen nodig is. Indien er is afgesproken dat de bestraffende interventie een strafrechtelijke is, dan wordt die weg ingezet. Indien er sprake is van opzettelijk of zeer nalatig veroorzaken van gevaar aan personen en/of milieu wordt steeds overleg met het OM gevoerd. Afhankelijk van de afspraken vindt er nadere afstemming plaats of niet. De gemaakte afspraken en de afstemming kunnen betekenen dat er een gezamenlijke interventie plaatsvindt.

Deze stap beoogt het faciliteren van goede afstemming en weloverwogen inzet van het handhavingsinstrumentarium. Het betreft daarom tweerichtingsverkeer: bestuursrechtelijke handhavers zoeken indien nodig en volgens de (algemene of domeinspecifieke) gemaakte afspraken het overleg op met politie en OM en omgekeerd. Samen met tijdige informatie-uitwisseling is dit tweerichtingsverkeer een uitwerking van het beginsel van loyale samenwerking.

Aan overleg is meer behoefte als voor de betrokken situatie geen standaard afspraken over de afstemming tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving gelden. De standaardafspraken voor de betrokken situatie kunnen voorzien in overleg of overleg wordt gezocht als de handhaver in de bevindingen van het concrete geval aanleiding ziet om van de standaard afspraken af te wijken. Uit een oogpunt van doelmatige handhaving wordt zoveel mogelijk gehandhaafd op basis van algemene afspraken tussen bestuur, politie en justitie over afstemming en keuzes voor afdoening.

Als de handhaver in een concreet geval concludeert dat overleg over de afstemming en inzet van bestuurs- en/ of strafrecht nodig is, wordt gehandeld op basis van vooraf tussen bestuursrechtelijke handhavingsinstanties, bijzondere opsporingsdiensten, politie en OM gemaakte algemene afspraken over hun inzet en samenspel (afstemming). Alleen zo kan in voorkomende gevallen accuraat en effectief optreden worden gewaarborgd, vooral als sprake is van spoed en/of heterdaad. Situaties waarin de vooraf gemaakte afspraken niet voorzien, zullen apart door de betrokken instanties worden beoordeeld, in een regulier overleg of in ad hoc overleg als snelheid is vereist. Uit het overleg volgt hoe de betreffende overtreding verder wordt opgepakt.

Ten slotte wordt, ongeacht de positionering van overtreding en overtreder, standaard aangifte bij het OM gedaan als toezichthouders de volgende ernstige bevindingen doen:

- Het toezicht wordt bewust onmogelijk gemaakt, bijvoorbeeld door het onterecht weigeren van toegang, intimidatie, geweldsdreiging, fraude, vernietiging van bewijs en/of poging tot omkoping.
- De toezichthouder constateert dat er opzettelijk mensen in gevaar worden gebracht, door onder andere sabotage, vernieling of het bewust verstrekken van verkeerde informatie.

Bij deze vormen van niet-medewerking aan het toezicht wordt tevens bestuursrechtelijk opgetreden met het opleggen van een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang (artikel 5:20, derde lid, en 5:32 Awb).

4.5 **Stap 5:** vastlegging stappen en beslissingen

De doorlopen stappen en genomen beslissingen worden systematisch, verifieerbaar en transparant vastgelegd, zodanig dat hieruit kan worden afgeleid dat is voldaan aan het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het verbod van willekeur en het verbod van misbruik van bevoegdheid. De handhaver neemt hierbij in aanmerking dat handhavingsbeleid, waartoe naar vaste rechtspraak ook een handhavingsstrategie en/of interventieladder behoort, in de regel moet worden gevolgd en dat handelen in afwijking van het beleid zorgvuldig moet worden afgewogen en deugdelijk moet worden gemotiveerd. Ook wordt zo inzichtelijk op welke wijze verzwarende en verzachtende omstandigheden een rol hebben gespeeld bij de keuze, wat bijdraagt aan een consistent overheidshandelen. Het verdient aanbeveling om te werken met een vast model voor verslaglegging dat zoveel mogelijk landelijk wordt gehanteerd en in de gebruikte ICT systemen is ingebouwd.

HOOFDSTUK 5

Randvoorwaarden voor werken met de LHSO

Eventuele vaststelling en bekendmaking als beleid(sregel)

De LHSO kan elektronisch worden bekendgemaakt als beleidsregel. Vaak zal er daarnaast een beleidsregel moeten worden vastgesteld waarin duidelijk wordt gemaakt dat en hoe de LHSO wordt gevolgd in het eigen beleid. Er is daarvoor een model-vaststellingsbesluit beschikbaar dat door het betrokken bestuursorgaan kan worden gebruikt.

Afstemming met ander handhavingsbeleid

Het bestaande handhavingsbeleid dient waar nodig te worden afgestemd op de LHSO. De betrokken handhavende instantie is verplicht om een handhavingstrategie vast te stellen en kan hierbij gebruik maken van de LHSO. Voor bepaalde beleidsterreinen zullen daarvoor naar verwachting in de toekomst modellen worden ontwikkeld die kunnen worden overgenomen of waarbij aansluiting kan worden gezocht. Om recht te doen aan het uitgangspunt van een transparante overheid zouden deze keuzestrategieën ook als beleidsregel moeten worden vastgesteld die elektronisch wordt bekendgemaakt. Het model-vaststellingsbesluit gaat uit van deze mogelijkheid.

Overlegstructuur

Het is voor een effectieve handhaving van groot belang dat er effectief en loyaal wordt samengewerkt tussen alle betrokkenen (bevoegde bestuursorganen, toezichthouders en opsporingsambtenaren, politie en openbaar ministerie). Deze samenwerking moet zo zijn georganiseerd dat de juiste personen op het juiste moment structureel of juist ad hoc en zaakgericht overleggen en informatie uitwisselen. Structureel afstemmingsoverleg en overleg over signalen of concrete zaken met het OM en de politie dient te zijn gewaarborgd.

Organisatorische borging

Niet alleen op papier, maar ook organisatorisch moet uitvoering van de LHSO en in het bijzonder de afstemming en samenwerking geborgd zijn. Dat betekent dat de betrokken instanties ervoor zorgen dat relevante functies (zoals contactpersonen en specialisten) structureel bemenst zijn.

Model verslaglegging stappen

Het verdient aanbeveling om te werken met een vast model voor verslaglegging van de stappen en beslissingen in handhavingstrajecten dat zoveel mogelijk landelijk wordt gehanteerd en in de gebruikte ICT systemen is ingebouwd.

BIJLAGE 1

Concept Model vaststellingsbesluit handhavingsstrategie Omgevingsrecht

Beleidsregel Handhavingsstrategie
Omgevingsrecht provincie xxx/ Waterschap xxx/
Gemeente xxx

Het college van Gedeputeerde Staten/het college van dijkgraaf
en heemraden/het college van

Burgemeester en wethouders (en de burgemeester)

Gelet op:

- Artikel 18.1 en 18.20, eerste lid, Omgevingswet;
- Artikel 13.5 Omgevingsbesluit;
- Artikel xx Verordening Kwaliteit, toezicht en handhaving
Omgevingsrecht xx

Besluit vast te stellen:

- + Beleidsregel Handhavingsstrategie omgevingsrecht en
de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht
- + De handhavingsstrategie Bouwen (bij wijze van voorbeeld)
- + De handhavingsstrategie Cultureel Erfgoed (bij wijze van
voorbeeld)
- + De handhavingsstrategie Horeca ((bij wijze van voorbeeld
van een optioneel lokaal geformuleerde strategie)

*Het verdient aanbeveling om in het vaststellingsbesluit (of in de
daarmee vast te stellen besluiten) voorzieningen op te nemen van
overgangsrecht, en een uitdrukkelijke bepaling die de citeertitel
voorschrijft.*

Algemeen bestuur OMGEVINGSDIENST Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Doorontwikkeling VTH-stelsel

Gevraagde beslissing:

Kennisnemen van de voortgang van uitwerking van de bestuurlijke opdracht aan de directeuren

Toelichting:

Bijgaande presentatie ten behoeve van de bestuurlijke begeleidingscommissie van 8 februari 2023 geeft een goed beeld van het verbetertraject van de 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland. De korte toelichting erbij is als volgt.

De dagelijks besturen van de 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland willen de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving versterken, met name gelet op de toekomstige opgaven. In november 2021 hebben zij de directeuren van de omgevingsdiensten de opdracht gegeven om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen voor twee hoofdthema's: de opbouw van kennis en deskundigheid, arbeidsmarktcommunicatie en werving en het versterken van de digitale informatievoorziening in de keten. De uitvoering van deze opdracht gebeurt parallel aan de landelijke ontwikkelingen die zoveel mogelijk worden meegenomen bij de uitvoering van de opdracht. Onder andere door ze te benoemen in de aanvragen om de SPUK-subsidies waarop het Ministerie van IenW positief heeft beschikt.

De directeuren hebben de bestuurlijke opdracht uitgewerkt concrete plannen van aanpak voor 6 onderwerpen die op 4 juli 2022 zijn geaccordeerd in de bestuurlijke begeleidingsgroep. Bijgaande presentatie laat de voortgang zien tot op heden. Thans werken de directeuren ook aan een visie op de onderlinge samenwerking waarbij de ambitie is om verbinding te leggen met een nieuw coalitieakkoord vanwege de provinciale verkiezingen. Dit om mede de continuïteit van het verbetertraject te kunnen borgen. Een en ander kan ter vergadering extra worden toegelicht.

Raakvlakken met het landelijke IBP-traject

Bij de keuze van gezamenlijke acties hebben de directeuren uitdrukkelijk rekening gehouden met de ontwikkelingen op landelijk niveau. Naar aanleiding van het advies van de commissie-Van Aartsen is het Interbestuurlijke programma Versterking VTH opgesteld, dat in juli aan de Kamer is gestuurd. OZHZ heeft u daar al eerder over bericht. Het IBP kent 6 pijlers en de acties die we in Zuid-Holland ondernemen haken vooral aan bij 3 van de 6 pijlers uit het IBP. Soms lopen de Zuid-Hollandse projecten er bewust op vooruit, soms is echter het beter de actie uit het IBP af te wachten. Dat geldt met name voor pijlers 1 en 6 IBP. Schematisch:

	Thema's OD's ZH		Pijlers IBP
1	Arbeidsmarkt		1 Robuuste omgevingsdiensten en financiering
2	Informatievoorziening & digitalisering		2 Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3	Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)		3 Informatie-uitwisseling en datakwaliteit
4	Kennis- en kennisinfra Circulair en energie		4 Kennisinfrastructuur (inclusief arbeidsmarkt)
5	Kennis- en kennisinfra Milieucriminaliteit		5 Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6	Overig, i.c. 'duurzaamheidsetalage'		6 Monitoring kwaliteit milieutoezicht

Bij vergelijking van de projecten in Zuid-Holland en de landelijke ontwikkelingen valt nog het volgende op.

- De samenwerking wordt ondersteund door 2 specifieke uitkeringen: de SPUK IBP en de SPUK Energiebesparingsplicht. Voor beide heeft OZHZ een aanvraag ingediend welke beide zijn gehonoreerd. De omgevingsdiensten zijn hierop alert. De tijdsdruk is echter hoog (korte aanvraagtijd) en de administratieve lasten worden maar beperkt vergoed. Voor wat betreft de SPUK IBP geldt verder nog dat er nog geen volledige match is tussen de landelijke vraag vanuit de pijlers en het aanbod vanuit de omgevingsdiensten. Daarop zijn al acties gezet.
- De acties en projecten in Zuid-Holland zijn vooralsnog aanzienlijk concreter dan die van het IBP. Waar het IBP zich voor het thema Informatievoorziening bijvoorbeeld vooral richt op de informatie-infrastructuur voor het gehele takenpakket van alle omgevingsdiensten richten we ons in Zuid-Holland op praktische winst die met samenwerking te boeken valt, zoals een gezamenlijk roadmap voor inkoop en aanbesteding. Datzelfde geldt voor het thema milieucriminaliteit.
- Het thema arbeidsmarkt is cruciaal voor alle ambities van de omgevingsdiensten, zowel kwantitatief als kwalitatief. In het IBP krijgt dit vraagstuk echter beperkt aandacht, slechts als klein onderdeel van de pijler kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt. In Zuid-Holland hebben we er een zelfstandig thema van gemaakt. Als omgevingsdiensten benaderen we de arbeidsmarkt gezamenlijk. Hierin kan Zuid-Holland een voorlopersrol vervullen. De ambitie is om dit traject te integreren in het IBP. In elk geval vanuit de Omgevingsdienst Haaglanden en OZHZ nemen medewerkers daarom deel aan pijler 4.
- De Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) heeft een landelijke voorbeeldfunctie. Vanwege het belang en de omvang is de AADV in Zuid-Holland een zelfstandig thema; in het IBP is het onderdeel van pijler 3. Ook hier heeft Zuid-Holland, i.c. de DCMR, een landelijke voorbeeldfunctie. Thans wordt de toepassing als eerste andere omgevingsdienst beproefd bij OZHZ.
- De bestuurlijke en financiële druk neemt toe: pijler 1 van het IBP gaat over robuuste omgevingsdiensten en financiering. Hoewel de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten er geen specifieke acties op hebben geformuleerd, speelt dit op de achtergrond een belangrijke rol. Van omgevingsdiensten wordt immers kwalitatief en kwantitatief steeds meer verwacht, zoals een betere VTH-uitvoering, meer professionaliteit, advisering over maatschappelijke transitie, enzovoort.

Anderzijds ervaren zij een toenemende financiële druk. Budgettaire krapte bij gemeenten werkt door naar de omgevingsdiensten. Samenwerking en scherpe bedrijfsvoering worden daardoor urgent. Naast de landelijke acties in pijler 1 (nieuwe bekostigingssystematiek) is daarom het idee om ook binnen Zuid-Holland al te verkennen waar er door samenwerking en verlaging van administratieve lasten (rapportages) winst te boeken valt. Opvallend blijft overigens dat daar waar bij taakuitvoering door omgevingsdiensten nadrukkelijk wordt gekeken of zij aan de kwaliteitscriteria voldoen, deze discussie niet of nauwelijks speelt bij gemeenten voor de uitvoering van diezelfde

taken. Daarnaast werd in het DB van 9 maart 2023 nog genoemd dat de opstelling van OZHZ als proactieve dienst erg wordt gewaardeerd door zowel de opdrachtgevers als de bedrijven. Bijvoorbeeld in het dossier over de energiebesparing of bij het meedenken over duurzame oplossingen voor afvalproblemen. Ook bij die proactieve inzet van OZHZ hoort dat een bijpassende financieringsstructuur meer is dan de formule prijs x ureninzet.

Bestuursnotitie update Van Aartsen

Ter informatie is tevens bijgevoegd een update van de bestuursnotitie die in maart 2021 in het AB is besproken. Deze gaat in op de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen in de context van OZHZ.

Ambtelijke voorbereiding:

OZHZ lichtte het onderwerp toe in de vergadering van de Adviesgroep Eigenaren (AGE) op 16 februari 2023.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

Nvt

Verdere procedure:

-

Genomen besluit:

Bijlage(n):

- Presentatie voorgang Zuid-Hollandse projecten ten behoeve van de bestuurlijke begeleidingscommissie van 8 februari 2023
- Bestuursnotitie update Van Aartsen

Doorontwikkeling VTH taakuitvoering Omgevingsdiensten Zuid-Holland

Bestuurlijk overleg 8 februari 2023

Waar doen we het voor

- Gemeenten en de provincie in Zuid-Holland hebben grote ambities met consequenties voor de fysieke leefomgeving en de milieuruimte die alleen met een robuust en kwalitatief hoog niveau van uitvoering gerealiseerd kunnen worden.
- Zuid-Holland staat hierin niet alleen. Ook op landelijk niveau is versterking van de uitvoering van VTH van groot belang.

Waar doen we het voor

- 2020 het adviesbureau Twynstra Gudde opdracht voor om een uitgebreide verkenning naar de mogelijkheden om de kwaliteit van de VTH-taakuitvoering te versterken voor de toekomst.
- Waarom?
 - nieuwe opgaven en transities zoals de circulaire economie, digitalisering en de energietransitie veel zullen vragen van de omgevingsdiensten
 - Meer claims op de fysieke (leefomgevings) ruimte
 - Kritischer en participatievere samenleving, vraagt transparantie
 - Krappere wordende arbeidsmarkt, deskundig personeel wordt schaars
 - NB omgevingsdiensten in Zuid-Holland functioneren nu goed.
- Het traject is er op gericht die kwaliteit minstens te behouden en waar mogelijk te versterken, om steeds complexere ruimtelijke opgave te borgen met balans tussen milieu en gezondheid aan de ene kant en ruimte voor (economische) ontwikkeling aan de andere kant.

Uitkomsten Twynstra

■ Kennis is Key

- Geeft bestaansrecht en zeggenschap
- Is essentieel voor de toekomst van de uitvoering van de VTH-taken,
- Dragen bij aan het realiseren van maatschappelijke opgaven en werken efficiënt samen.
- De omgevingsdiensten zijn herkenbaar als gezamenlijke uitvoerder van wet- en regelgeving en adviestaken.

■ Betere samenwerking in de provincie en keten

De afstemming en informatievoorziening tussen omgevingsdiensten en de opdrachtgevers dienst verder te worden ontwikkeld en geprofessionaliseerd, met goede afstemming tussen beleid en uitvoering, wederzijdse informatievoorziening en transparantie naar alle betrokkenen.

■ Robuuste financiering

Betaalbaar houden van de uitvoering van onze taken door onder andere te sturen op maatschappelijke relevantie en ruimte maken voor investeringen in innovatie kennisontwikkeling vraagt ook om financiële ruimte, naast de middelen voor uitvoering van VTH-taken.

■ Nabijheid en transparantie

Voor een toekomstbestendige taakuitvoering door omgevingsdiensten, is een goed evenwicht tussen onafhankelijkheid en bestuurlijke verantwoordelijkheid belangrijk. Dit maakt de taakuitvoering, juist in de toekomst, blijvend maatschappelijk relevant. Vanuit de verkenning wordt dit verbonden aan transparantie in de zin van een transparante rolinvulling van de omgevingsdienst en de daarop volgende besluitvorming door de bestuurders.

Waar staan we nu

- Advies TG onderschreven door DB's van 5 ZH diensten
- Bestuurlijk opdracht van 5 DB's aan directeuren:
 - Gestart met twee hoofdthema's:
 1. Opbouw van kennis en deskundigheid, arbeidsmarktcommunicatie en werving;
 2. Het versterken van de digitale informatievoorziening in de keten.
- Relatie met IBP (Van Aertsen, 'achteruitkijkspiegel') en dit gezamenlijke ZH traject ('blik vooruit')

Hoe nu verder

- Waar staan we nu volgt zo uit presentatie van de directeuren

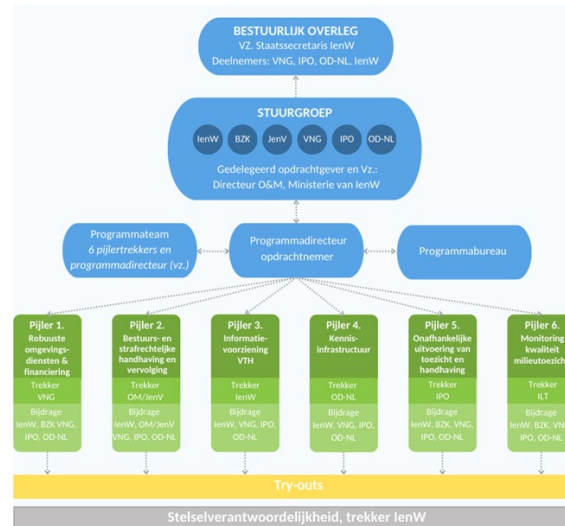
Discussiepunt voor na de voortgang:

- Gestart met 2 thema's in 2022,
- Wat zijn de thema's voor 2023 en 2024?

Landelijke context

- Interbestuurlijk Programma (IBP) gericht op robuust VTH stelsel met 6 pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering (VNG)
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en (OM/VenJ)
3. Informatievoorziening VTH (IenW)
4. Kennisinstructuur en arbeidsmarkt(ODNL)
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht (ILT)

6 thema's

1. Arbeidsmarkt
2. Informatievoorziening
3. AADV
4. Kennis en kennisinfra Circulair en energie
5. Kennis en kennisinfra milieucriminaliteit
6. Toekomstverkenning VTH (overige kansrijke onderwerpen)

Thema 1: Arbeidsmarkt

- Alle OD's hebben succesvol een SPUK aanvraag ingediend en toegezegd gekregen
- Onderlinge samenwerking is op gang gekomen en we vinden elkaar als diensten
- Oppakken van Trainee traject
- Verbinding gelegd met het landelijke IBP traject Pijler 4
- Krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons tot herziening op de werkgeverschap

Betere wereldbaan: financiën

1. SPUK's toegekend
2. Eigen arbeidsmarktbegroting inzichtelijk maken per OD.
 - A. Hoeveel budget wordt per OD gereserveerd voor de gezamenlijke initiatieven.
 - B. Eventueel gat in de begroting inzichtelijk maken en beslissen hoe we dit vullen.
3. Uitvoeren jaarplan

Betere wereldbaan: Acties

- Nationale Carrièrebeurs
- Huisstijl
- Website
- Campus recruitment
- Beurzen.

Thema 2: informatievoorziening en digitalisering

Gezamenlijk data-lab

- Multidisciplinair data team dat informatieproducten ontwikkelt
- Gestart januari 2023
- Eerste op te leveren product: energiedashboard
- Middelen gezamenlijk toegekend via IBP/SPUK

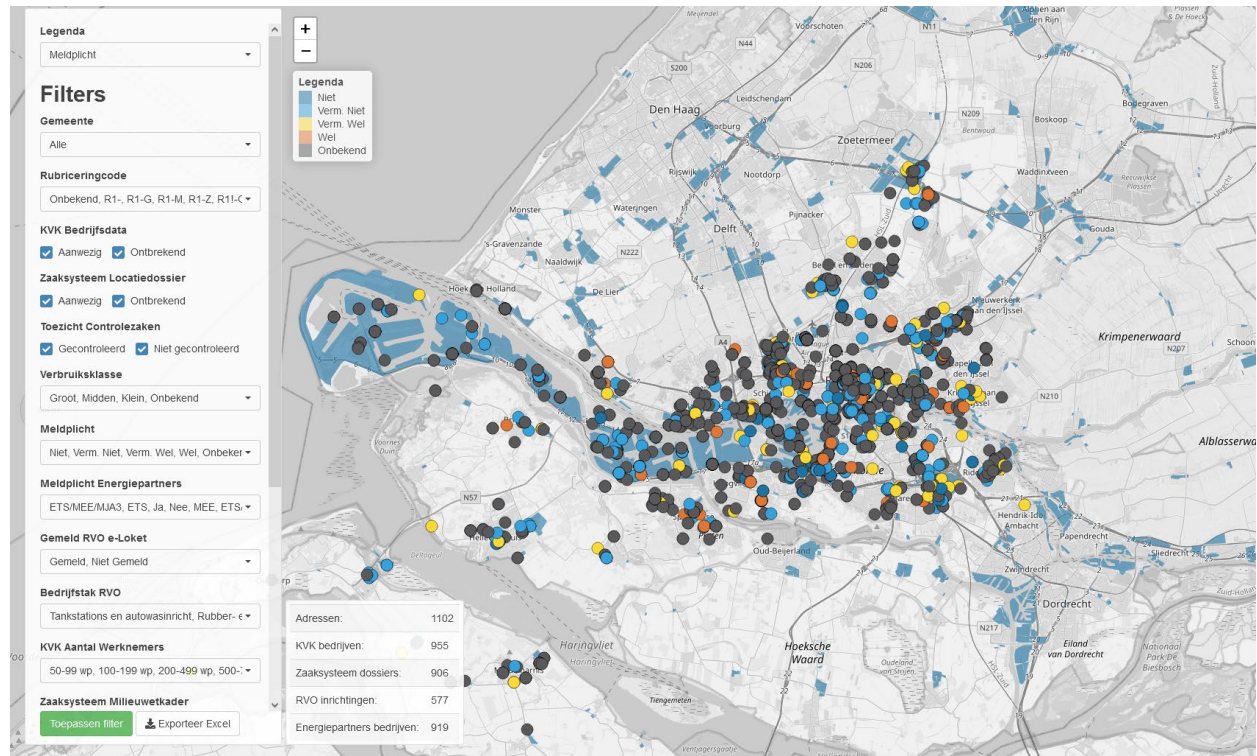

Casus Inspectieview Milieu: afvalbranche

- Project in IBP (met ILT, gemeenten en provincies)
- Doel: 1) leren welke data er nodig zijn voor een goede aanpak van de afvalbranche 2) welke dataset moet elke OD minimaal op orde hebben
- Middelen gezamenlijk toegekend via IBP/SPUK

Voorbeeld energiedashboard

Overzicht van bedrijven die wel en die nog niet verplichte energiebesparingsmaatregelen hebben genomen

Thema 2: informatievoorziening en digitalisering

Samenwerken bij ICT-inkoop en -aanbestedingen

- Meerjarige gezamenlijke aanbestedingskalender ontwikkelen (roadmap)
- Onderzoek gezamenlijk inhuur softwarebroker (centrale inkoop licenties)

Onderzoek gezamenlijke inhuur specialisten informatiebeveiliging (FG, CISO)

- Zeer grote variatie in formatie en inhoud tussen OD's
- Extern advies: wat verstaan we eronder en wat heeft elke OD minimaal nodig?

Kennisuitwisseling

- Informatie(beveiligings)beleid, ICT-aanbestedingsbeleid
- Datavaardigheid medewerkers vergroten
- Anonimiseringstool

Thema 3: Altijd actuele digitale vergunning (AADV)

Welke voortgang is er geboekt sinds de laatste bestuurlijke bijeenkomst?

- Definitief plan van aanpak opgesteld door OZHZ.
- Gezamenlijke/identieke aanvragen van de SPUK-subsidie voor AADV zijn toegekend.
- Vergunningverleners OZHZ hebben de eerste introductie Digi-V[®] gekregen.
- Begin november worden vergunningverleners verder opgeleid om Digi-V[®] te gaan gebruiken.
- Medio november OZHZ is de eerste beschikking als test in Digi-V[®] opgenomen
- December delen we als OZHZ onze ervaringen met de andere diensten.

Thema 3: Altijd actuele digitale vergunning (AADV)

Plan van aanpak:

- Ambitie, OZHZ gaat in september 2023 gebruik maken van Digi-V®.
- ODWH volgt kort daarna, ODMH en ODH in 2024
- Gebruik maken van de lessons learned door de DCMR,
- Ontwikkelen en uitvoeren van een (consolidatie)strategie vergunningen.
- Gezamenlijke opleiden vergunningverleners en invulling geven aan cultuuraspect.
- Periodieke terugkoppeling resultaten door OZHZ (periode 2022-2024)
- Afspraken met PZH over beheer, tech. aanpassingen en landelijke 'uitrol'

Thema 4: Kennis en kennisinfra Circulair en energie

Doel: bredere toepassing en ontwikkeling kennis rond circulair en energie

Acties:

- 1) Gezamenlijke aanvraag uit SPUK-budget voor energiebesparings- en informatieplicht
- 2) Netwerkontwikkeling tussen OD's gericht op delen en inzet van kennis
- 3) Gezamenlijk opleiden: het voor en met elkaar organiseren van cursussen

Ontwikkelingen

- SPUK aanvragen zijn toegekend
- Provincie wil aanhaken
 - Kennis Circulariteit overdragen aan vergunningverleners
 - Bundeling kennis
- Verzamelen van alle door OD's geleverde producten in duurzaamheidsetalage

Resultaten tot nu toe

1) SPUK energiebesparing

- SPUK energiebesparing-aanvragen met elkaar gedeeld, en waar mogelijk afgestemd.
- SPUK energiebesparing vereist c.a. 25 nieuwe medewerkers in Zuid-Holland. Afspraak om arbeidsmarkt gezamenlijk te benaderen (zie ook acties Arbeidsmarkt)
- Alle diensten slagen er goed in om de medewerkers binnen te krijgen.

2) Netwerkontwikkeling

- 16 februari “dag van de Zuid-Hollandse duurzaamheid”

3) Opleiden

- Opleiding circulair, ontwikkeld door DCMR, in 2023 beschikbaar voor medewerkers van OD's-ZH
- Opleiding energie, ontwikkeld door OZHZ, in 2023 beschikbaar voor medewerkers van OD's-ZH

Vervolgacties

1) SPUK energiebesparing

- Arbeidsmarkt t.b.v. circulair en energie gaan we gezamenlijk benaderen (z.s.m.)
- Uitwisselen van aanvragen en kennis (lopend oktober 2022)

2) Netwerkontwikkeling

- 16 februari 2023: duurzaamheidsdag
- Aanhaken VTH: kennissessies Duurzaamheid/circulair VTH,
- Elkaar (nog beter) leren kennen
- Best practices

3) Opleiden

- Opleiden (nieuwe) medewerkers van OD's. Kennis van alle OD's op zelfde niveau krijgen. Leren van elkaar (2023)
- Opleiden VTH medewerkers (2023)

Thema 5: Kennis en kennisinfra milieucriminaliteit

Welke voortgang is er geboekt sinds de laatste bestuurlijke bijeenkomst?

- Boa-pool opgericht, 'formele start' op boa-dag 08-02-2023
- Convenant geografische uitbreiding bevoegdheid boa's ondertekend
- Structurele afspraken met FP overleg individuele casussen
- Gezamenlijke SPUK-subsidie is toegekend
- Stuur- en weegsystematiek LHS samen met het FP
- Start gezamenlijk keten-/administratief onderzoek afvalbedrijf met vestigingen in de regio's, met mogelijk strafrechtelijk vervolg.
- Onderzoek naar identiek softwarepakket opslaan pv's etc
- Gezamenlijke opleidingen niet mogelijk
- Onderdeel pijler twee van het IBP

Thema 6: Toekomstverkenning VTH: Duurzaamheidsetalage

- Volledig aanbod op gebied van duurzaamheid van de 5 OD's in beeld brengen, om meer te bieden te hebben aan alle gemeenten & werkbare lijst van maken: inventarisatie en voorbereiding zijn in volle gang
- Duurzaamheidsbijeenkomst voor bestuurders: gepland op 16 februari 2023, eerste helft van de ochtend, in Den Haag;
- Inventariseren van meest gewenste activiteiten voor wie: start direct na de bijeenkomst, zodat concrete acties richting gemeentes kunnen worden genomen en ambities voor langere termijn duidelijker worden. Concretiseren in werkplannen kan dan later volgen
- Kennis nemen van mogelijkheden bij de diensten ZH

Thema 6: Toekomstverkenning VTH: Duurzaamheidsetalage

- De etalage gaat over duurzaamheidsproducten en –projecten die geen wettelijke taak zijn, maar extra mogelijkheden bieden, zoals bijvoorbeeld:
 - Actief benaderen van ondernemers op hun bedrijventerrein met een ‘frietkar’
 - Subsidieverordeningen maken en de uitvoering naar particulieren regelen
 - Bio-diversiteit in ‘Bijenlandschap’
- 16 februari 2023 wordt gestart met de etalage, maar is rest van de dag de ‘Dag van de duurzaamheid’ (pijler 4):
 - We beginnen met de bestuurlijke start
 - De inventarisatie van kansrijke onderwerpen volgt direct daarna
 - De verschillende netwerken die tussen de diensten op het thema Duurzaamheid actief zijn gaan in de middag verder met elkaar aan de slag

Samenhang: thema's & landelijk

	Thema's OD's ZH			Pijlers IBP
1	Arbeidsmarkt			1 Robuuste omgevingsdiensten en financiering*
2	Informatievoorziening & digitalisering			2 Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3	Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)			3 Informatie-uitwisseling en datakwaliteit
4	Kennis- en kennisinfra Circulair en energie			4 Kennisinfrastructuur (inclusief arbeidsmarkt)
5	Kennis- en kennisinfra Milieucriminaliteit			5 Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6	Overig, i.c. 'duurzaamheidsetalage'			6 Monitoring kwaliteit milieutoezicht*

*:Verband met alle themá's

We gaan verder!!

Ambitie:

- Voortzetten van het huidige programma
- Met de diensten willen we de vragen van de toekomst aankunnen zoals aangegeven in het Twynstra Gudde rapport en bijdragen aan het robuuste VTH stelsel (IBP)
- Eerste helft 2023: Visie en strategie ontwikkelen voor vervolg samenwerking, continuïteit belangrijk . Voor de zomer bestuurlijk koers bespreken.

Bestuursnotitie

Datum 23 februari 2023

Onderwerp Aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen in de context van OZHZ, geactualiseerde versie

Het AB besprak op 25 maart 2021 de reactie van OZHZ op het rapport 'Om de leefomgeving' van de Commissie Van Aartsen. Sindsdien zijn nog andere rapporten verschenen en is landelijk en binnen Zuid-Holland veel gebeurd. Deze bestuursnotitie geeft een update van de stand van zaken bij OZHZ, en is met name bedoeld om de leden van het AB over dit traject bij te praten.

Binnen Zuid-Holland Zuid zijn al veel aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen geïmplementeerd.

De deelnemers van OZHZ hebben sinds de start in 2011 al veel stappen gezet om hun omgevingstaken op een goede en zorgvuldige manier te doen uitvoeren. Steeds is er daarbij voor gezorgd dat rollen, taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Niet alleen van OZHZ, maar vooral ook van gemeenten en provincie. Zij stellen OZHZ bijvoorbeeld in staat om via het VT-RUN-model de VTH-taken risicogericht uit te voeren en zorgen voor een bijpassende financiering. Daarbij krijgt OZHZ, via de Ontwikkelaanpak, de ruimte die nodig is om nieuwe ontwikkelingen te implementeren en vernieuwing aan te brengen. Het AB zorgt ervoor dat OZHZ zoveel mogelijk kan werken op basis van een uniform uitvoeringsbeleid. Dit betreft wederom het VT-RUN (waarop ook de jaarprogramma's en het generiek toezicht zijn gebaseerd) en de landelijke handhavingstrategie die door elke deelnemer is vastgesteld voor de VTH-taken die OZHZ voor hen uitvoert. Daarbij hebben alle deelnemers OZHZ bovendien een ruim uniform mandaat verleend voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Uit het bovenstaande spreekt vertrouwen. OZHZ ziet de landelijke ontwikkelingen daarom als steun in de rug voor de huidige aanpak en als vliegwiel voor verdere verbetering. Die verdere verbetering kan vooral in de hierna genoemde aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen worden gevonden.

Bij structurele taken hoort een structurele financiering.

In de context van OZHZ betreft dit vooral de financiering van structurele taken met incidenteel budget. Met incidentele financiering is het voor OZHZ niet goed mogelijk te investeren in eigen personeel. OZHZ bouwt dan minder expertise en kennis van de lokale situatie op. Dit speelde al in 2021, en speelt nu nog steeds. OZHZ is er voortdurend op alert, onder andere in de richtlijnen voor de begroting waarin toekomstige ontwikkelingen in het omgevings- of VTH-domein worden gesignaleerd met mogelijke impact op de taken van de dienst. Voorbeelden zijn o.a. de opgaven van de gemeenten en provincie op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing (de E-agenda), het structureel opnemen van de incidentele of offertebudgetten voor adviestaken en expertise in de jaarprogramma's van OZHZ en de decentralisering van de provinciale bodemtaken naar de gemeenten. Bij de uitvoering van bouwtaken zijn inmiddels aparte

afspraken gemaakt met de betreffende gemeenten, waarbij wordt meebewogen op verwachte bouwopgaven.

De financiering van de omgevingsdiensten is een belangrijke pijler onder het Interbestuurlijk Programma ter versterking van het VTH-stelsel (IBP). Op moment van schrijven van deze bestuursnotitie zijn er nog geen concrete resultaten te melden.

Kwaliteit en kwantiteit van de medewerkers hangen ook samen met de wijze van financieren.

De kwaliteit en kwantiteit van de medewerkers hangt nauw samen met de wijze van financiering van de betreffende taken. Het kunnen blijven investeren in het ontwikkelen van deskundigheid en vaardigheden van de (huidige en nieuwe) medewerkers is voor een omgevingsdienst essentieel. Zeker met het oog op de Omgevingswet en de taken die omgevingsdiensten in dat kader gaan uitvoeren. Tegelijkertijd gelden er prestatieafspraken met de deelnemers, waaronder de productiviteitsnorm van de medewerkers. De noodzaak om personeel deels zelf op te leiden (voorbeelden: trainees, medewerkers bouw, toezichthouders energie) is een extra argument voor de structurele beschikbaarheid van budgetten. In het najaar van 2023 zal OZHZ het bestuur een voorstel doen over de aanpassing van het financieringsmodel, waarin o.a. de productiviteitsnorm en de verhouding tussen vast en flexibel personeel zullen worden meegenomen. Dit laatste mede gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Aanpassing van de productiviteitsnorm biedt bijvoorbeeld meer ruimte (tijd en budget) om te investeren in medewerkers en om ook de medewerkers zelf daarin een rol te geven richting hun (nieuwe) collega's. In de herziene Nota Bedrijfsvoering (DB 11 november 2021) is daar al een voorschot op genomen.

Al in 2021 gaf OZHZ aan dat ook de gemeenten zelf VTH-taken uitvoeren in het omgevingsdomein. De raden kunnen de VTH-kwaliteitseisen op deze taken van toepassing verklaren in hun verordeningen. Niet elke gemeente echter heeft dat destijds gedaan. Om de algehele uitvoering van het omgevingsrecht op hoger niveau te brengen zouden de gemeenten de kwaliteit en kwantiteit in de eigen organisatie ook in beeld kunnen brengen. Bijvoorbeeld in het kader van de vaststellingsronde van de herziene verordening over de VTH-kwaliteitseisen in het kader van de Omgevingswet. Dat kan mogelijkheden geven om de samenwerking met OZHZ verder te intensiveren. Hiermee kan dan gezamenlijk de kwaliteit worden verhoogd, en efficiency worden bewerkstelligd.

OZHZ verbetert de kwaliteit en het delen van de data.

OZHZ was een van de eerste omgevingsdiensten met een aansluiting op Inspectieview Milieu. OZHZ gebruikt de informatie van aangesloten organisaties bij de prioritering binnen het toezicht. Met name bij de voorbereiding van projecten binnen het Programma Generiek Toezicht. Daarnaast zette OZHZ trajecten in gang om het VTH-systeem te koppelen aan bronnen zoals de BRP en de BAG. Verbetering van de beschikbare data geschiedt ook door deze aanvullend te betrekken bij de Kamer van Koophandel. Bijvoorbeeld in het kader van de implementatie van het energietoezicht op Kantorenlabel C en bij de thans lopende evaluatie van het VT-RUN.

Binnen OZHZ is continu aandacht voor de kwaliteit van data-invoer en het benutten van Inspectieview Milieu. Nieuwe medewerkers worden daarin getraind. Tegelijkertijd zijn de conclusies uit het rapport van de Algemene Rekenkamer over de kwaliteit van data zeker ook op OZHZ van toepassing. Onder de vlag van de Ontwikkelaanpak is sinds 2023 ook een nieuwe programmalijn 'Beter benutten van data' gestart. Dit met

het oog op het verbeteren van de datakwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving, het meer toepassen van data-analyse en het verbeteren van bestaande informatieproducten en het vraaggericht leveren van nieuwe informatieproducten. OZHZ werkt hierin nauw samen met de 4 andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten in het kader van de gezamenlijke doorontwikkeling. Dit doorontwikkelingstraject hangt ook sterk samen met een van de pijlers uit het IBP waarvoor de SPUK-subsidie is verkregen (Inspectieview en datalab).

Wat is de rol van OZHZ bij lokale planvorming en normstelling onder de Omgevingswet?

Met de deelnemers is de afspraak gemaakt dat rol en taken van OZHZ bij uitvoering van de Omgevingswet niet veranderen. Naast het uitvoeren van de VTH-taken ondersteunen de specialisten van OZHZ hen met kennis over luchtkwaliteit, geluid, bodem, externe veiligheid, duurzaamheid (regionale energiestrategie), klimaatadaptatie en ecologie. Zij kunnen deze kennis benutten bij het maken van ruimtelijke plannen en, na inwerkingtreding van de Omgevingswet, van omgevingsvisies en -plannen. OZHZ heeft een productenboek beschikbaar waarin voor de opdrachtgevers inzichtelijk is welke expertises beschikbaar zijn en bij wie van OZHZ men terecht kan. Meerdere keren is in het AB aan de orde geweest om OZHZ hierin als 'first supplier' te beschouwen, gelet op de rol van de dienst als verlengde ambtelijke afdeling van de gemeente zelf. Indien een gemeente toch kiest voor uitbesteding aan een marktpartij is het wenselijk dat deze contact legt met OZHZ om expertise en lokale kennis in te brengen. Het is aan de gemeente om daarop te sturen.

Op verzoek ondersteunt OZHZ de opdrachtgevers bij het formuleren van strategie en beleid en het opstellen van lokale regelgeving zoals verordeningen. Ook helpt de dienst de opdrachtgevers desgevraagd bij het vertalen van het beleid en bijvoorbeeld de ambities in coalitieakkoord of collegeprogramma naar de uitvoering. Zo nodig doet OZHZ daartoe, ook uit eigen beweging, voorstellen.

Gemeenten benaderen OZHZ daarnaast geregeld om zijn expertise beschikbaar te stellen in het kader van voorgenomen besluiten of plannen van het rijk of de provincie. Dit speelt met name bij geluid en externe veiligheid, en in toenemende mate ook bij de klimaat- en duurzaamheidsopgave en ecologie. OZHZ is zich ervan bewust dat de belangen van gemeenten en provincie elkaar kunnen kruisen. In geval van een potentieel 'conflict of interest' tussen de opdrachtgevers is in het AB de afspraak gemaakt dat OZHZ zich primair richt op de uitvoering van wettelijke taken namens het bevoegd gezag en het waardevrij verstrekken van data en informatie. In geval een opdrachtgever, niet zijnde het bevoegde gezag, ondersteuning wenst om de data en informatie te beoordelen, dan kan zij een externe partij (een andere omgevingsdienst of een adviesbureau) vragen om ondersteuning.

OZHZ werkt samen met de partners in de strafrechtelijke kolom.

OZHZ legde in zijn 'Visie op strafrecht' uit 2020 al de verbinding gelegd met de landelijke onderzoeken over dit onderwerp en de designaleerde verbeterpunten. Dit betreft o.a. de doorwerking van de landelijke milieuprioriteiten, de beschikbare strafrechtelijke capaciteit, versterking van het ketentoezicht en 'de omgevingsdienst als onafhankelijk toezichthouder'. Ook in het kader van het IBP zijn dit thema's die landsbreed worden opgepakt. OZHZ zet zijn strafrechtelijke capaciteit steeds beter in conform de afspraken in de landelijke handhavingstrategie die door alle deelnemers is vastgesteld als onderdeel van hun VTH-uitvoeringsbeleid.

De observaties die we in 2021 deden gelden nog steeds.

OZHZ als professionele uitvoerder en betrouwbare adviseur

Conclusie uit een bestuurlijke ronde in 2020 was dat de gemeenten en provincie OZHZ zien als een professionele uitvoerder van VTH-taken en als een dienst die hen, als partner, helpt om hun maatschappelijke opgaven te helpen realiseren. Sprekende voorbeelden zijn de energietransitie, klimaatadaptatie en de flinke woningbouwopgave. Het is daarom een gemiste kans dat het rapport niets zegt over de meerwaarde van een breed takenpakket van de omgevingsdiensten voor de gemeenten en provincie. Naast een ruim pakket aan milieutaken voert OZHZ immers voor een aantal gemeenten en voor de provincie ook taken uit op het gebied van bouwen, constructieveiligheid en brandveiligheid. Ook beschikt OZHZ over expertise over APV (o.a. evenementen) en bijzondere wetten. De aanwezige expertise omvat naast de 'klassieke' milieuthema's (geluid, bodem, luchtkwaliteit, enz.) ook kennis over duurzaamheid, natuur en ecologie. Zeker in het licht van de Omgevingswet is dit totaalpakket een belangrijk pluspunt.

Financiering gericht op uitvoering en ontwikkeling

De financiering vanuit gemeenten en provincie is naast een risicogestuurde benadering van (o.a. milieu) belastende activiteiten ook gericht op de ontwikkeling van nieuwe producten, en daarmee van de kennis en deskundigheid binnen de organisatie. Met de collectieve programma's van voorheen het Regieplan en thans de Ontwikkelaanpak kan OZHZ voldoende ontwikkelcapaciteit organiseren om nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven van de gemeenten en provincie uit te werken en op te pakken. De programma's Samen meer grip op milieuschade, Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling, Werken met de Omgevingswet en Beter benutten van data zijn in dit geval de sprekende voorbeelden.

Verdere verbetering is altijd mogelijk.

In de bijlage staat wat OZHZ vindt van de conclusies en aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen. De verdere verbetering in het presteren van OZHZ en in de relatie met de deelnemers zit 'm vooral in de hiervoor genoemde onderwerpen. Veelal lopen daarop al acties, zowel landelijk als binnen Zuid-Holland. Zie voor dit laatste het overzicht dat bij de stukken voor het AB van 6 april 2023 is gevoegd.

BIJLAGE

De reactie van OZHZ op de conclusies en aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen

Om te komen tot een effectief, slagvaardig en toekomstvast stelsel zijn in de ogen van de Commissie 10 maatregelen nodig:

- a. Ondergrens voor de omvang van de omgevingsdiensten verhogen.
- b. Kwaliteit verbeteren en afstemmen op aard van inrichtingen.
- c. Meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging.
- d. Hetzelfde basistakenpakket voor elke omgevingsdienst.
- e. Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering.
- f. Verplichting tot informatie-uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling.
- g. Eén uitvoerings- en handhavingsbeleid en één uitvoeringsprogramma per regio.
- h. Versterking van de positie van de directeur door verplicht mandaat en herzien van de benoemingsprocedure.
- i. Inrichten van Rijkstoezicht op omgevingsdiensten.
- j. Advisering en uitvoeringstoets door omgevingsdiensten over omgevingsplannen.

In de tekst hierna is de aanbeveling van de Commissie Van Aartsen steeds (vrijwel) integraal opgenomen. Vervolgens staat wat OZHZ ervan vindt.

Ad a) Het verhogen van de ondergrens voor de omvang van de omgevingsdiensten

Wat zegt het rapport?

Robuustheid van de omgevingsdiensten is een van de pijlers onder slagvaardigheid en effectiviteit. Elke omgevingsdienst moet opgewassen zijn tegen de veelheid van taken die de dienst opgedragen krijgt. Dat vraagt een zodanige omvang met bijbehorende financiering dat de omgevingsdienst zijn taak op het gewenste niveau kan uitvoeren en kan investeren in kennisopbouw, informatie-uitwisseling, kwaliteitsverbetering en innovatie.

De commissie vindt het daarom nodig de ondergrens voor de omvang omgevingsdiensten te verhogen. Er is een zodanige kritische massa nodig dat de organisatie in voldoende mate beschikt over de gespecialiseerde technische en juridische kennis die een effectieve en rechtmatige toepassing en handhaving van het omgevingsrecht mogelijk maakt. De omgevingsdienst moet ook sparringpartner kunnen zijn voor complexe vraagstukken en advisering over de toepassing van de Omgevingswet. De basis moet zijn dat elke omgevingsdienst het basistakenpakket nu en in de toekomst zelf kan uitvoeren en alleen in uitzonderlijke gevallen kennis van elders haalt. Bovendien moet de omgevingsdienst voldoende robuust zijn om gebiedsgericht specialistische kennis te kunnen opbouwen.

De commissie adviseert een ondergrens vast te stellen voor de omvang van een omgevingsdienst (kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit) op basis van het aantal inrichtingen met milieubelastende activiteiten (per categorie).

Wat vindt OZHZ?

Meermaals is in het bestuur aan de orde geweest dat OZHZ, en daarmee zijn opdrachtgevers, gebaat is bij een robuust takenpakket met bijbehorende structurele financiering. Het gesprek gaat dan veelal niet over het minimale milieubasistakenpakket. In vergelijking met omgevingsdiensten buiten Zuid-Holland speelt die discussie hier namelijk helemaal niet. Gemeenten en provincie hebben van meet af aan een robuust milieutakenpakket ondergebracht bij OZHZ. Het is een gemiste kans dat de Commissie niet breder heeft gekeken en ingaat op de 14 omgevingsdiensten die ook al bouw- en brandveiligheidstaken uitvoeren voor hun opdrachtgevers. Zoals OZHZ.

Nieuwe (structurele) taken wel belangrijk aandachtspunt

De gesprekken in Zuid-Holland Zuid gaan vooral over nieuwe (structurele) taken die OZHZ voor zijn opdrachtgevers uitvoert. Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing, waarbij de financiering nog incidenteel plaatsvindt. Om voldoende kennis te kunnen opbouwen over onderwerpen zoals circulaire economie en daarover goed met de opdrachtgevers te kunnen meedenken, moet OZHZ kunnen investeren in eigen personeel. Met incidentele financiering is dat niet goed mogelijk. Dit speelde al in 2021, en speelt nu nog steeds.

Bij de bespreking van de evalueerbaarheid van de doorontwikkeling in het AB in juli 2020 is al geconcludeerd dat de milieutaken op de schaal van Zuid-Holland Zuid voldoende robuust zijn georganiseerd. Derhalve met voldoende kritische massa.

Ad b) Kwaliteit verbeteren en afstemmen op aard van inrichtingen

Wat zegt het rapport?

Essentieel voor de robuustheid van de omgevingsdienst is niet alleen de omvang ervan, maar ook de kwaliteit van de bemensing. De commissie is van oordeel dat het vereiste kwaliteitsniveau afgeleid dient te worden van - de complexiteit van - het pakket aan taken van de omgevingsdienst. Dat kan dus per omgevingsdienst verschillen, maar niet op basis van "wat gemeenten over hebben voor de omgevingsdienst". De omgevingsdienst dient te beschikken over deskundigheid die (minimaal) op hetzelfde niveau ligt als de deskundigheid waarover de onder toezicht gestelde bedrijven beschikken.

De commissie adviseert daarom de kwaliteitsverordening per bevoegd gezag voor de basistaken van de omgevingsdienst te schrappen. In plaats daarvan wil de commissie dat er per bevoegd gezag één besluit komt van het bestuur van de omgevingsdienst dat de voor de dienst benodigde kwalitatieve en kwantitatieve bezetting vastlegt voor de uitvoering van de basistaken, als afgeleide van de complexiteit van de onder toezicht staande bedrijven.

Wat vindt OZHZ?

Een omgevingsdienst is bij uitstek een kennisorganisatie die op gelijk niveau met een bedrijf moet kunnen opereren. OZHZ investeert daarom continu in de kennis van zijn medewerkers. En zeker ook in noodzakelijke competenties, houding en gedrag. Hier ligt ook meteen de relatie met structurele financiering. Alleen dan is het mogelijk om mensen vast in dienst te nemen en dus minder afhankelijk te zijn van inhuur. Met het oog op de Omgevingswet wordt dit steeds belangrijker.

Moeilijk goed personeel te vinden en vast te houden

Goed opgeleid en direct inzetbaar personeel is nog steeds zeer lastig te vinden. Alle omgevingsdiensten, maar ook gemeenten en provincie, hebben daarmee te maken. De oplossing wordt gezocht (en gevonden) in het zelf opleiden van mensen en samenwerking tussen de 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland (De Betere Wereldbaan), met verbinding naar activiteiten in het IBP. OZHZ zet ook in op grootschalige, aansprekende wervingscampagnes. In de nabijheid van andere, grotere aantrekkelijke werkgevers (grote gemeenten, rijksdiensten) is bovendien sprake van een aanzuigende werking. Hierdoor is goed personeel lastig vast te houden. Bij forse aantallen vacatures organiseert OZHZ regelmatig een banenmarkt om mensen te interesseren voor het werken bij de dienst.

OZHZ leidt veel medewerkers zelf op

De noodzaak om medewerkers deels zelf (en soms samen met een andere omgevingsdienst, zoals bij de medewerkers bouw) op te leiden leidt ertoe dat over de hele breedte minder directe (declarabele) uren kunnen worden gemaakt. Tot nu toe slaagt OZHZ er nog steeds in daarvoor een voorziening te treffen, bijvoorbeeld door de kosten te dekken uit een reserve. De noodzaak om personeel zelf op te leiden is een extra argument voor de structurele beschikbaarheid van budgetten voor kennisontwikkeling en expertise. In het najaar van 2023 zal OZHZ het bestuur een voorstel doen voor aanpassing van het financieringsmodel om dit verder te faciliteren.

Kwaliteitsniveau in relatie tot budgettering

De beschikbare budgetten zijn een afgeleide zijn van het VT-RUN, en daarmee van de aard en zwaarte van het bedrijvenbestand. Er is geen sprake van de situatie 'wat gemeenten over hebben voor de omgevingsdienst'. De gemeenten geven hiermee al invulling aan de aanbeveling van de commissie. Zij spreken elkaar er ook op aan indien een gemeente onder het afgesproken kwaliteits-, en daarmee financierings-, niveau dreigt te komen. De provincie doet dat op basis van haar risicogerichte Nota VTH.

Overigens zou het schrappen van de VTH-kwaliteitseisen een gemiste kans zijn om de uitvoering van het hele omgevingsrecht op hoger niveau te brengen. Deze eisen staan immers los van welke organisatie (omgevingsdienst, gemeente of provincie) de uitvoering doet. De colleges zijn ervoor verantwoordelijk dat de uitvoering met voldoende kwantitatieve en kwalitatieve bezetting kan plaatsvinden. Zij leggen hierover verantwoording af aan de raad op basis van hun kwaliteitsverordeningen. De vaststellingsronde van verordeningen over de VTH-kwaliteitseisen onder de Omgevingswet biedt mogelijkheden ook de eigen taakuitvoering door de gemeenten onder deze eisen te brengen.

Ad C) Meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging

Wat zegt het rapport?

De commissie vindt het wenselijk de capaciteit te vergroten voor opsporing, vervolging en berechting, zowel kwalitatief als kwantitatief. Naast de noodzakelijke verbetering bij de omgevingsdiensten adviseert de commissie ook om milieucriminaliteit (weer) een opsporingsprioriteit te maken. In het totale stelsel is dat een belangrijk element. Dit vergt een grote en veelomvattende inspanning, maar een eerste aanzet daartoe omvat in elk geval het volgende:

- Zorgdragen voor BOA's bij alle omgevingsdiensten en het opleiden en trainen van de BOA's van de omgevingsdiensten in het herkennen en verwerken van signalen van milieucriminaliteit.

- Het oormerken van researchcapaciteit voor de opsporing van milieucriminaliteit.
- Het versterken van de milieucapaciteit van het functioneel parket.
- Het blijven opleiden en trainen van rechters in milieucriminaliteit zowel in de eerste als tweede lijn.

De commissie adviseert om ten minste de eerder gemaakte afspraken over de politiecapaciteit na te komen. Uitbreiding van de capaciteit van het Openbaar Ministerie voor vervolging van aangebrachte zaken ligt in het verlengde hiervan: zolang niet elke partner beschikt over voldoende capaciteit zal de zwakste schakel de effectiviteit van de handhaving bepalen. Een hogere prioriteit en capaciteit voor milieudelicten moet synchroon lopen met de prioriteiten van de Regionale Informatie- en Expertise Centra en daarmee van het Landelijke Informatie- en Expertise Centrum. Het gegeven dat het om ondermijnende criminaliteit gaat, maakt dat dit past bij het takenpakket van de RIECs en vanwege de omvang is het oppakken van dit thema urgent.

Wat vindt OZHZ?

OZHZ herkent het geschetste beeld en heeft in december 2020 een visie op de toepassing van het strafrecht opgesteld. Hier is verbinding gelegd met landelijke onderzoeken. OZHZ beschikt sinds de start in 2011 over boa's. Om de verbinding tussen de strafrechtelijke kolom en de omgevingsdiensten te versterken neemt OZHZ, namens OmgevingsdienstNL, deel aan de strategische milieukamer. Idee is dat OZHZ de landelijke milieuprioriteiten gaat meenemen in het thematisch toezicht van het programma Generiek Toezicht, in afstemming met regiekamer (het overleg van OM, politie en omgevingsdiensten). Ten behoeve van een effectieve en efficiënte inzet van de (schaarse) boa-capaciteit hebben de omgevingsdiensten in Zuid-Holland in 2022 een convenant gesloten.

Integrale samenwerking is noodzakelijk

OZHZ werkt in het kader van de aanpak van ondermijning nauw samen met een aantal gemeenten. Ondermijning is ook onderdeel van het programma Generiek Toezicht. Een succesvolle aanpak van ondermijning moet gezamenlijk en integraal zijn. De brede taakuitvoering van OZHZ (naast milieutaken ook taken op het gebied van bouwen, brandveiligheid, bijzondere wetten en apv) maakt dat OZHZ waardevolle input kan leveren. Gemeenten en provincie hebben bovendien in hun mandaten opgenomen dat OZHZ in voorkomende gevallen bij vergunningverlening uitvoering kan geven aan de Wet bibob.

Ad d) Hetzelfde basistakenpakket voor elke omgevingsdienst

Wat zegt het rapport?

Niet alle gemeenten hanteren hetzelfde basistakenpakket. Hoewel wettelijk verplicht, zijn er nog steeds bevoegd gezagen die zich niet aan de wet conformeren. De commissie vindt dat elke omgevingsdienst in Nederland moet werken met hetzelfde basistakenpakket. Dat geeft eenheid in uitvoering, een level playing field en creëert ook condities voor de omgevingsdienst om beter te presteren.

Als uitvloeisel van de Omgevingswet vindt de commissie dat de omgevingsdiensten een adviesrol behoren te krijgen over de omgevingsplannen, waarbij het advies gepubliceerd wordt/openbaar is. Dit is te zien als uitbreiding van het basistakenpakket. De commissie adviseert dat gemeenten alleen aanvullende taken kunnen onderbrengen bij de omgevingsdienst als de plustaak goed is omschreven, apart gefinancierd en bemenst is. Het onderbrengen van aanvullende taken vraagt een bestuursbesluit.

Wat vindt OZHZ?

De discussie over het milieubasistakenpakket speelt niet in Zuid-Holland Zuid. Alle opdrachtgevers hebben vanaf de start van OZHZ in 2011 een robuust takenpakket ingebracht. Bij uitbreiding van het basistakenpakket maken OZHZ en zijn opdrachtgevers goede afspraken over de taken die overkomen, zowel over de kwaliteit en de bemensing als over de financiering en uitvoering. Voorbeeld hiervan is de aanvulling van het VT-RUN voor de asbestverwijderingstaken. Meer recente voorbeelden: de decentralisering van provinciale bodemtaken naar de gemeenten (gelijktijdig met de Omgevingswet), VTH-taken bij opkoopbescherming in het kader van de Huisvestingswet, uitvoering van taken in het kader van energietoezicht (kantorenlabel-C, CO₂ reductie werkgebonden personenmobiliteit).

Aandachtspunt blijft altijd dat structurele taken ook structureel worden gefinancierd.

Uitvoering van nieuwe taken goed onderbouwd

De afgelopen jaren hebben enkele gemeenten (grote pakketten aan) nieuwe omgevingstaken ingebracht bij OZHZ. Denk o.a. aan bouw- en apv-taken. Dat gebeurt op basis van een businesscase waarover college en soms ook de raad zich hebben uitgesproken. In het kader van de eindevaluatie van de doorontwikkeling heeft OZHZ in 2020 nogmaals aangeboden businesscases op te stellen voor het uitvoeren van nieuwe taken, met name op het gebied van bouwen en APV/bijzondere wetten. Van het aanbod is echter tot op heden geen gebruik gemaakt.

Adviseren in een vroeg stadium

De aanbevolen adviesrol over de omgevingsplannen sluit aan bij eerder uitgesproken wens van OZHZ om bij planvorming meer 'aan de voorkant' te worden betrokken. Insteek van OZHZ daarbij is wel om vooral aan de voorkant een rol te hebben *bij* de totstandkoming van het plan. En dat is iets anders dan advisering over het omgevingsplan. Derhalve als partner van de gemeente met brede kennis van het omgevingsdomein (verlengstuk van de eigen ambtelijke organisatie) die helpt het omgevingsplan op te stellen. Een advies dat openbaar en gepubliceerd wordt past daar niet bij. Overigens is dit ook weer een onderwerp dat onder de vlag van het IBP op dit moment verder wordt uitgewerkt.

Ad e) Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering

Wat zegt het rapport?

De commissie vindt de huidige financiering van de omgevingsdiensten niet passend in het licht van slagvaardigheid en effectiviteit. Vrijwel overal is gekozen voor outputfinanciering. Dat betekent dat de financiering wordt gekoppeld aan de taken die de omgevingsdienst voor een gemeente of provincie uitvoert. Dat is problematisch omdat die taken niet zijn afgeleid van een regionale risico-inventarisatie en regionale handhavingsstrategie: gemeenten bepalen wat de omgevingsdienst in de gemeente doet, en de optelsom is de regionale handhavingsstrategie. Door deze financieringssystematiek zijn omgevingsdiensten bovendien in hun taakuitoefening afhankelijk van de financiële ruimte van bevoegd gezagen. Outputfinanciering geeft meestal maar beperkt ruimte voor kennisontwikkeling en innovatie. Ook is advisering lang niet altijd meegenomen en als het budget voor het einde van het jaar op is, worden geen nieuwe zaken meer opgepakt.

Deze wijze van financieren belemmert de effectiviteit van toezicht en handhaving. De omgevingsdienst wordt zo een krap gefinancierde 'uitvoeringsmachine'. De omgevingsdienst heeft te beperkte middelen om steeds te doen wat nodig is voor de kwaliteit van de leefomgeving en wordt beperkt in zijn mogelijkheden.

Bij de invoering van de Omgevingswet en voor nieuwe vormen van vergunningverlening is dat extra problematisch. De afhankelijkheid van het bevoegd gezag wringt eens te meer in tijden van bezuinigingen. Als gemeenten een begrotingstekort hebben, leidt dat in veel gevallen tot een beperking van de middelen voor gemeenschappelijke regelingen, en dus ook de omgevingsdiensten, zonder inhoudelijke discussie over wat de consequenties daarvan zijn.

Voor het vergroten van de robuustheid van de omgevingsdiensten vindt de commissie daarom dat de bewindspersoon een landelijke norm voor de financiering moet ontwikkelen, op basis van het aantal en de complexiteit van de inrichtingen dat de omgevingsdienst bedient. De commissie realiseert zich dat dit een beperking in de vrijheid van budget van lokale en regionale overheid betekent, en daarmee een ingreep is in de gegroeide financiële verhoudingen tussen overheden. Toch is het noodzakelijk om toezicht en handhaving effectief te laten zijn en meer milieuschade in de toekomst te voorkomen. Omdat dit ook een nationaal belang is, moet het Rijk bijdragen aan de financiering van de omgevingsdiensten.

Wat vindt OZHZ?

De financiering van OZHZ is anders dan het rapport van de commissie schetst. De budgetten voor uitvoering van de VTH-milieutaken zijn gebaseerd op het VT-RUN, en daarmee een afgeleide van het bedrijvenbestand van de opdrachtgevers. Naast het VT-RUN voor milieutaken is er ook een RUN voor Wabobrede taken en voor bodem. De provincie heeft een RUN opgesteld voor het toezicht op de groene wet- en regelgeving. Kenmerk van de RUN-systematiek is dat die risicogericht is. Anno 2023 vindt een evaluatie plaats van de RUN-systematiek, met het oog op de Omgevingswet. Ook de ontwikkelingen in het kader van het IBP worden bij de evaluatie betrokken. Tegelijkertijd brengt OZHZ zijn expertise hierover in binnen de projectgroepen van het IBP.

Het VT-RUN bevat het minimale uitvoeringsniveau waaraan de gemeenten zich in het AB, en vervolgens elk college voor zich, gecommitteerd hebben. De colleges hebben het vastgesteld als hun eigen uitvoeringsbeleid. De afspraak is ook dat gemeenten, via het AB, elkaar aanspreken als het minimale uitvoeringsniveau niet wordt gehaald. In het verleden is dat ook een enkele keer gebeurd, waarna de betrokken gemeente het budget heeft verhoogd. Daarnaast is een deel van de financiering beschikbaar voor collectieve onderwerpen zoals de financiering van innovatieve projecten onder de vlag van de Ontwikkelaanpak.

Aan het einde van het jaar vindt verrekening plaats op basis van de werkelijk gerealiseerde uren. Er is derhalve geen sprake van een verkeerde financiële prikkel dat wordt ingeboet op de benodigde kwaliteit omdat er geen uren meer beschikbaar zijn voor een specifiek dossier. Als het budget van een opdrachtgever onder druk komt te staan, wordt in samenspraak met de opdrachtgever gezocht naar een oplossing binnen het gehele jaarprogramma. De afspraken in de bijdrageverordening van OZHZ zorgen ervoor dat het budget jaarlijks niet al te sterk kan fluctueren. Wel constateren we druk op de budgetten, waardoor het RUN-niveau op een enkele plaats in gedrang lijkt te komen. OZHZ bespreekt dat dan met de betrokken opdrachtgever.

De opdrachtgevers van OZHZ hebben in gesprekken aangegeven dat de huidige budgetten voorsnog niet veranderen vanwege de komst van de Omgevingswet.

Moeilijk om kennis op te bouwen en te behouden met incidentele financiering

OZHZ is continu in gesprek met opdrachtgevers over het structureel maken van incidentele budgetten daar waar het gaat om structurele taken. Als gevolg van de hoge incidentele budgetten kan OZHZ beperkt eigen personeel (deskundig, met kennis van de lokale situatie) in dienst nemen. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij nieuwe (wettelijke en advies-) taken op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. Het gebruik van inhuurkrachten kan leiden tot verlies aan kennis en investering. En dat kan negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de taakuitvoering. Dit effect wordt groter naarmate de arbeidsmarkt krap is.

Medefinanciering vanuit het Rijk is wenselijk

OZHZ onderschrijft de aanbeveling dat het rijk zou moeten bijdragen aan de financiering van omgevingsdiensten. Zeker in deze tijd waarin de budgetten onder druk staan. Omgevingsdiensten zijn ook verplicht om deel te nemen aan landelijke basisvoorzieningen zoals Inspectieview Milieu en registers als het RRGs en de BRO, zonder dat daar rijksmiddelen tegenover staan. Daarnaast kan met medefinanciering vanuit het rijk de kennisinfrastructuur van de omgevingsdiensten en ODNL worden versterkt, met tevens een sterkere verbinding naar landelijke kennisinstellingen zoals het RIVM. De uitwerking daarvan vindt op dit moment plaats binnen een van de pijlers van het IBP. Ook financiële impulsen of subsidies op het gebied van omgevingsveiligheid en toezicht op de energiebesparende maatregelen van bedrijven zijn te noemen als goede voorbeelden.

Een landelijke norm op basis van het aantal en de complexiteit van de inrichtingen zou aansluiten bij de methodiek die gemeenten en provincie in Zuid-Holland Zuid al met elkaar hebben afgesproken.

Ad f) Verplichting tot informatie-uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling

Wat zegt het rapport?

Het permanent delen van toezichtsinformatie per inrichting tussen alle betrokken instanties is een noodzakelijke voorwaarde voor het opbouwen van een adequate informatiepositie en daarmee voor een effectieve en efficiënte uitoefening van toezicht en handhaving en samenwerking tussen de bestuurs- en strafrechtketen. De commissie vraagt specifiek aandacht voor de strafrechtelijke handhaving van het milieurecht, omdat zij heeft geconstateerd dat hierin geen verbeteringen zijn opgetreden en dat de bevindingen van de commissie Mans dus nog onverkort van toepassing zijn.

Om aan deze voorwaarde te kunnen voldoen, dienen alle omgevingsdiensten, maar ook de waterschappen, de politie en ILT aangesloten te zijn op Inspectieview Milieu. Uiteraard is dat niet voldoende: Inspectieview dient ook daadwerkelijk gebruikt te worden voor de administratie van alle toezichtsactiviteiten, toezichtsbevindingen en handhavingsactiviteiten. Betrokken instanties (omgevingsdienst, milieurecherche, OM, FIOD) dienen alle beschikbare informatie over ongewone en verdachte transacties en handelingen systematisch en langdurig te bundelen en te verrijken om zodoende een basis te leggen voor succesvolle opsporing en vervolging. De strafrechtelijke aanpak van milieucriminaliteit is in grote mate afhankelijk van informatie en signalen uit het bestuursrechtelijk toezicht. Omgekeerd kan het bestuursrechtelijk toezicht meer risicogestuurd en gericht opereren als het kan beschikken over relevante informatie uit strafrechtelijke opsporingsactiviteiten. De bestanden dienen nauwkeurig bijgehouden te worden: datavervuiling kan nog schadelijker zijn voor de informatiepositie dan het ontbreken van gegevens. Wat betreft informatie-uitwisseling onderschrijft de commissie de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in dezen. De commissie adviseert de aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen.

Essentieel om de slagvaardigheid en effectiviteit van de omgevingsdiensten te verstevigen, is investeren in kennisontwikkeling en het delen van ervaringen. Om de kwaliteit en consistentie in de uitvoering van VTH-taken te verbeteren is het belangrijk te investeren in landelijke kennisdeling. Een gedeeld informatiesysteem is zoals gezegd daarvoor de basis. De kennisinstituten bij OmgevingsdienstNL en Bureau Brzo+ moeten meer body krijgen. Voor het eerste geldt dat specialismen daar belegd kunnen worden, zoals ook in de plannen van OmgevingsdienstNL bedacht, en dat OmgevingsdienstNL een voortrekkersrol krijgt in kennisdeling en innovatie. Daar zijn meer middelen voor nodig. Voor het bureau Brzo+ geldt dat dit zich zou moeten ontwikkelen tot landelijk expertisecentrum voor complexe vergunningverlening, waarbij verschillende vergunnings- en toezichtregimes op elkaar afgestemd moeten worden. Hier moeten maatwerkoplossingen worden ontwikkeld. Ook zou hier gewerkt kunnen worden aan een concernvergunning voor landelijk opererende bedrijven die beschikken over dezelfde inrichtingen/installaties (naar voorbeeld van de concernvergunning bij Schiphol en Chemelot). Dan kan vergunningverlening en inspectie efficiënter worden georganiseerd.

Wat vindt OZHZ?

OZHZ was een van de eerste omgevingsdiensten met een aansluiting op Inspectieview Milieu. Het belang van het delen van informatie wordt onderschreven. OZHZ gebruikt de informatie van aangesloten organisaties bij de prioritering binnen het VT-RUN en Generiek Toezicht, alsmede om signalen te krijgen ten behoeve van het ketentoezicht. Vermeld moet worden dat de meerwaarde van Inspectieview op dit moment nog steeds beperkt is, mede gelet op wat de commissie hierover opmerkt over de kwantiteit en kwaliteit van de gegevens in het systeem. Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt over de techniek van Inspectieview, het gebruik en de kwaliteit van de gegevens en over de inbedding in de brede visie op informatievoorziening (middels o.a. het DSO en registers).

OZHZ herkent het advies van de Algemene Rekenkamer over de datakwaliteit. Binnen de Ontwikkelaanpak pakt OZHZ dit op in het programma Beter benutten van data.

OZHZ stelde een visie op strafrecht op

OZHZ heeft in de visie op de toepassing van het strafrecht (december 2020) opgenomen dat de inzet van de strafrechtelijke capaciteit meer dan nu het resultaat moet zijn van een goede toepassing van de landelijke handhavingstrategie. De strafrechtelijke inzet moet ook in het verlengde liggen van de bestuurlijke omgevingsstaken van gemeenten en provincie. De doorwerking van de landelijke milieuprioriteiten, de beschikbare strafrechtelijke capaciteit, versterking van het ketentoezicht en 'de omgevingsdienst als onafhankelijk toezichthouder' zijn landelijke thema's die in de visie zijn meegenomen. Ten behoeve van de samenwerking tussen de boa's van de 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland is in 2022 een convenant gesloten.

Investeren in ontwikkelen en delen van kennis zijn essentieel

OZHZ onderschrijft de aanbevelingen over het investeren in kennisontwikkeling en het delen van ervaringen, en ook de trekkersrol die ODNL daarbij kan spelen. De uitwerking hiervan vindt al binnen het IBP plaats. Daarnaast werken de 5 omgevingsdiensten in Zuid-Holland samen op meerdere onderwerpen, waaronder op thema's als duurzaamheid en energiebesparing. OZHZ investeert zelf in kennisontwikkeling door nieuwe medewerkers deels zelf op te leiden en daarover bijvoorbeeld ook afspraken te maken met andere omgevingsdiensten. Als onderdeel van de strategische personeelsplanning en de doorontwikkeling van de organisatie heeft OZHZ ook al enkele jaren een actief traineeprogramma.

De commissie onderschrijft de in de opdrachtformulering benoemde noodzaak om de onafhankelijkheid van de omgevingsdiensten te versterken, om de effectiviteit en slagvaardigheid van het stelsel te vergroten. Aanvullend op de hiervoor genoemde maatregelen vindt de commissie daarom de volgende (hieronder genoemde) ingrepen noodzakelijk.

Ad g) Eén uitvoerings- en handhavingsbeleid, en één uitvoeringsprogramma per regio.

Wat zegt het rapport?

Bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst moeten 'zorg dragen' voor één uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de omgevingsdienst. De praktijk is echter dat elk bevoegd gezag een eigen risicoanalyse maakt, eigen prioriteiten stelt, eigen beleidskeuzen maakt en een eigen uitvoeringsprogramma opstelt.

De commissie adviseert een omgekeerde procedure: de directeur van de omgevingsdienst bereidt voor de gehele regio één risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingsbeleid voor. De documenten worden ter consultatie aan de aangesloten bevoegde gezagen voorgelegd. Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst stelt beide documenten vast. De directeur bereidt in aansluiting daarop jaarlijks een uitvoeringsprogramma voor, dat ter vaststelling aan het bestuur van de omgevingsdienst wordt voorgelegd. De directeur maakt tot slot jaarlijks een evaluatie van de uitvoering, die als input dient voor het nieuwe jaarprogramma. Op die manier wordt de cyclus van uitvoering en evaluatie op regionaal niveau doorlopen. Dat biedt betere voorwaarden voor eenheid in de uitvoering en geeft de omgevingsdienst de mogelijkheid om veel efficiënter te werken en meer kwaliteit te leveren: van zo'n twintig verschillende naar één gelijke opdracht per regio.

Wat vindt OZHZ?

OZHZ werkt al risicogestuurd

Binnen Zuid-Holland Zuid werken de opdrachtgevers en OZHZ al conform de aanbeveling van de commissie. Het uitvoeringsbeleid wordt voorbereid door het AB waarna de colleges het ieder voor zich vaststellen als hun eigen beleid. Voorbeelden daarvan zijn het VT-RUN en de landelijke handhavingstrategie. In het AB van 6 april 2023 staat bijvoorbeeld de nieuwe Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht (LHSO) geagendeerd. Daarmee is sprake van een uniform regionaal uitvoeringsbeleid waarbij de prioritering en de uitwerking naar de jaarprogrammering zijn toegesneden op de lokale situatie en de aard van de bedrijvigheid binnen de gemeenten. OZHZ doet verslag op maat over de individuele jaarprogramma's van de opdrachtgevers. Als onderdeel van het VT-RUN voert OZHZ ook projectmatig, thematisch, toezicht uit onder het programma Generiek Toezicht. Daarover wordt verslag gedaan aan het AB. De manier waarop OZHZ en zijn opdrachtgevers hierin samenwerken sluit goed aan bij de fundamenten van het VTH-stelsel, zoals door de Commissie genoemd. Met de komst van de Omgevingswet evalueert OZHZ in 2023, samen met de gemeenten, het VT-RUN.

OZHZ denkt graag mee over beleid

OZHZ kan als uitvoeringsorganisatie met gemeenten en provincie meedenken over de uitvoering van beleid en regelgeving, en over de effecten daarvan op inwoners en bedrijven. Zie ook de aanbevelingen uit het eindrapport 'Klem tussen balie en beleid'. Met het oog op de Omgevingswet wordt dit steeds belangrijker, zowel bij het omgevingsplan als bij de normstelling op individueel niveau. Er zijn ook al goede voorbeelden beschikbaar waarbij OZHZ met gemeenten meedacht bij het opstellen van visies en plannen en daarvoor

bouwstenen aanleverde. De opdrachtgevers kunnen de ervaringen uit de praktijk van OZHZ meenemen in de monitoring en bijstelling van beleid en regelgeving.

Ad h) Versterking positie van de directeur door verplicht mandaat en herzien benoemingsprocedure

Wat zegt het rapport?

Een omgevingsdienst dient, zeker waar het toezicht en handhaving betreft, te functioneren in relatieve onafhankelijkheid, op afstand van de uiteindelijk bevoegde bestuursorganen. Slechts voor een enkele omgevingsdienst is dat gerealiseerd. De huidige praktijk is dat sommige diensten niet zelfstandig tot handhaving mogen overgaan, maar daarvoor eerst toestemming moeten vragen aan het bevoegd gezag. Dat geeft ruimte voor politieke keuzes om al dan niet te handhaven. Dat vindt de commissie ongewenst.

Daarom stelt de commissie voor dat de opdrachtgevers, de bevoegde gezagen, verplicht worden om een mandaat af te geven voor alle beschikkingen die dienen ter uitvoering van het vastgestelde uitvoerings- en handhavingsbeleid van de omgevingsdienst. Het bevoegd gezag wordt in kennis gesteld van het besluit. In het geval van een dwingend lokaal belang om anders met een handhavingszaak om te gaan, zou het formeel bevoegde gezag (B&W of GS) ruimte moeten hebben om af te wijken door een aanwijzing aan de omgevingsdienst, onder gelijktijdig informeren van hun volksvertegenwoordiging. Daarmee wordt dezelfde situatie bereikt die ook op nationaal niveau geldt voor het geven van een aanwijzing aan een Rijksinspectie.

De directeur van de omgevingsdienst is nu de manager van de omgevingsdienst en belangrijkste adviseur van het bestuur. Om de positie van directeur omgevingsdienst meer statuur te geven adviseert de commissie, naast de uitbreiding van het mandaat, een verzwaarde benoemingsprocedure, waarin OM en Rijk ook een rol spelen.

Wat vindt OZHZ?

Het verleende mandaat is voldoende effectief en maakt efficiënt werken mogelijk

OZHZ heeft al sinds de start in 2011 goede afspraken met zijn opdrachtgevers over de mandaatverlening. Er is sprake van een ruim en uniform mandaat om de VTH-taken effectief en efficiënt uit te voeren. Met de komst van de Omgevingswet verandert dat niet. Al in augustus 2022 legde OZHZ een voorstel voor mandaatverlening onder de Omgevingswet voor aan de gemeenten, mede gebaseerd op het conceptmandaat dat de provincie samen met de omgevingsdiensten ontwikkelde. Bij politiek of anderszins gevoelige zaken vindt afstemming plaats met het bevoegde gezag. Bij hoge uitzondering heeft OZHZ in een concrete zaak weleens geen gebruik gemaakt van een gegeven mandaat. Het college nam in dat geval zelf een besluit. Dat past ook bij de verdeling rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van OZHZ, gemeenten en provincie. Wat dan nog wel kan verbeteren is de communicatie (transparantie) richting de raad of PS dat het bevoegde gezag (het college) afwijkt van het advies van OZHZ. Ook binnen het IBP zullen voorstellen worden gedaan over de mandaatverlening aan de omgevingsdiensten.

Er is een goede balans tussen nabijheid en onafhankelijkheid

Er moet sprake zijn van een gezonde balans tussen de gewenste nabijheid en een onafhankelijke opstelling van een regionale dienst. Het primaat moet liggen bij een professionele houding van de dienst en zijn medewerkers, met kennis van de (lokale) omgeving. Het begrip nabijheid heeft daarbij voor de adviestaken een andere inhoud dan voor de VTH-taken. OZHZ ziet zich vooral bij de uitvoering van de adviestaken als onderdeel van de ambtelijke organisatie van de opdrachtgever. Bij de uitvoering van toezicht en

handhaving is het belangrijk een situatie waarde vrij en enigszins op afstand te beoordelen, met inachtneming van de belangen die kunnen spelen op lokaal niveau. In Zuid-Holland Zuid zijn de opdrachtgevers en OZHZ er goed in geslaagd hierover afspraken te maken.

Het kan voorkomen dat OZHZ een gemeente of handhavingspartner moet aanspreken op overtreding van regelgeving, of dat een gemeente betrokkenheid heeft bij een bepaalde situatie. Bijvoorbeeld bij het realiseren van een bedrijventerrein of een woonwijk. In zo'n geval moet ook de natuurwet- en regelgeving in acht worden genomen. OZHZ voert namens de provincie Zuid-Holland het toezicht en de handhaving daarop uit. In zo'n geval geldt binnen de regio de afspraak dat OZHZ primair het bevoegde gezag vertegenwoordigt; de gemeente kan zich laten ondersteunen door een derde partij. In de communicatie is OZHZ er altijd helder over vanuit welke rol wordt geacteerd.

De directeur van OZHZ hoeft niet 'meer statuut' te krijgen. Bij OZHZ krijgt de directeur voldoende vertrouwen van de deelnemers en is hij voldoende vrij zich uit te spreken. Verzwaring van de benoemingsprocedure is niet nodig.

Tot slot formuleert de commissie een advies over de verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in het stelsel als bijdrage aan de effectiviteit en slagvaardigheid van het stelsel en de stelselverantwoordelijkheid van de bewindspersoon. De commissie heeft daarom de aan haar gestelde vraag als volgt geherformuleerd: "over welke bevoegdheden dient de bewindspersoon te beschikken om op een adequate manier de regie over het stelsel te kunnen voeren?" Het antwoord op deze vraag is tweeledig. Ten eerste: het repertoire aan bevoegdheden waarover de bewindspersoon beschikt, moet worden uitgebreid, en ten tweede: het is nodig dat de bewindspersoon de bestaande bevoegdheden (pro)actiever aanwendt.

Ad i) Inrichten van Rijkstoezicht op omgevingsdiensten

Wat zegt het rapport?

De commissie stelt voor het Rijkstoezicht uit te breiden tot de omgevingsdiensten. Dit staat weliswaar haaks op een van de uitgangspunten van de Wet revitalisering generiek toezicht: het nabijheidsprincipe, maar op dit principe zijn al andere uitzonderingen gemaakt, bijvoorbeeld voor de woningcorporaties. Er zijn voldoende dringende redenen om dat ook hier te doen. De commissie vindt het wenselijk dat dit Rijkstoezicht uitgevoerd wordt door de ILT. Aandachtspunt is wel dat de ILT zelf ook vergunningverlener en toezichthouder is.

De commissie adviseert vervolgens hoe dit toezicht eruit zou kunnen zien. Centrale vraag is dan of een omgevingsdienst in staat is de opgedragen taken naar behoren uit te voeren, gelet op de kwaliteit van de bemensing, de werkwijzen, het feitelijk optreden en de uitkomsten daarvan. Daarnaast krijgt de ILT signalen uit incidenten en uit de uitvoering. Een systeem van visitatie, waarbij de omgevingsdiensten elkaar kritisch bevragen op hun functioneren, zou een goede aanvulling zijn.

Wat vindt OZHZ?

Onder het IBP is inmiddels een visitatiemethodiek ontwikkeld om de kwaliteit van de omgevingsdiensten te toetsen. Stand van zaken is dat de ervaringen bij 4 pilot-omgevingsdiensten worden geëvalueerd, waarna alle overige omgevingsdiensten zullen worden onderzocht. Het onderzoek bij OZHZ vindt eind oktober 2023 plaats. Naar verwachting geeft dit voor OZHZ goede leerervaringen om de eigen performance verder te verbeteren. Het is een vervolg op de collegiale toetsing die OZHZ samen met enkele andere

omgevingsdiensten al enige jaren uitvoert, en sluit ook aan bij de visitatie waaraan OZHZ deelnam vanuit het Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer (POKB). OZHZ informeert het AB op 6 april 2023 wat een en ander betekent voor het huidige systeem van kwaliteitsmanagement binnen de dienst.

Ad j) Advisering en uitvoeringstoets door omgevingsdiensten over omgevingsplannen.

Wat zegt het rapport?

De commissie is van oordeel dat de omgevingsdienst een inhoudelijk advies moet geven over de milieunormering in omgevingsplannen en een uitvoeringstoets op de normering zou moeten uitvoeren. De 'uitvoering' moet hierbij een gelijkwaardige partner voor 'het beleid' zijn. Voor het level playing field tussen bedrijven is het noodzakelijk dat regionaal de toegestane activiteiten en normen voor activiteiten worden afgestemd of zelfs regionaal eensluidend worden vastgelegd.

Wat vindt OZHZ?

De aanbeveling past bij de taakuitvoering van OZHZ onder de Omgevingswet. OZHZ en zijn deelnemers onderschrijven de meerwaarde die de dienst kan hebben bij het opstellen van omgevingsplannen en de daarin op te nemen milieunormen. Over het regionale level playing field is met de AB-leden al eerder, in het kader van de evaluatie van de doorontwikkeling en het perspectief van OZHZ, van gedachten gewisseld. Ook dat werd toen onderschreven. Overigens ziet OZHZ daarbij voor zichzelf vooral een rol aan de voorkant van het proces. Derhalve niet zozeer als adviseur of toetser op afstand, maar als meedenkende, verlengde ambtelijke afdeling van de gemeente of provincie.

OZHZ

Februari 2023

Algemeen bestuur OMGEVINGSDIENST Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Aanpassing normenkader accountantscontrole boekjaar 2022

Gevraagde beslissing:

Instemmen met de aanpassing van het normenkader accountantscontrole boekjaar 2022

Toelichting:

Het AB stelde op 30 november 2022 het protocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2022 vast. Daarin is het normenkader opgenomen waarin de te toetsen wet- en regelgeving staat. Op advies van de accountant BDO is thans het voorstel om de verwijzing naar het Inkoop- en aanbestedingsbeleid Drechtsteden uit het normenkader te schrappen, en daarmee het normenkader toe te spitsen op de Europese aanbestedingsregels en -grenzen. De toelichting daarbij als volgt.

Het AB stelde op 21 november 2019 het Regionaal Inkoop- en aanbestedingsbeleid Drechtsteden vast. Genoemd beleid verwijst naar de Gids Proportionaliteit. Voor de verslagjaren 2020 en 2021 gold geen (wettelijke) status van de Gids Proportionaliteit. Echter, de derde herziening per 1 januari 2022 is ondertekend door de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat waardoor de (wettelijke) status van de Gids Proportionaliteit is gewijzigd. Als gevolg hiervan moeten de normbedragen van de Gids Proportionaliteit gevolgd worden bij meervoudig onderhandse en nationaal openbare procedures (wanneer de Gids Proportionaliteit onderdeel is van het normenkader).

Om te voorkomen dat deze statuswijziging onbedoeld impact zou hebben op de strekking van het rechtmatigheidsoordeel van de accountant over het boekjaar 2022 adviseert BDO het AB-besluit van 30 november 2022 te herzien in die zin dat het regionaal inkoop- en aanbestedingsbeleid geen onderdeel meer uitmaakt van het normenkader voor de accountantscontrole 2022. De verwijzing in het beleid naar de Gids Proportionaliteit zou namelijk inhouden dat *alle* aanbestedingen moeten worden gecontroleerd. Dat is echter onnodig, gelet op het risicoprofiel van OZHZ. Het is bovendien een ongewenste verzwaring van de controlelast en ook elders in het land niet gebruikelijk, aldus BDO. Ook de Drechtsteden doen geen volledige controle. De accountantscontrole zou daarmee ook niet minder zorgvuldig zijn, want OZHZ controleert ook zelf aan de hand van de eigen spendanalyses. De controle op de aanbestedingen boven de Europese aanbestedingsgrens blijft van toepassing. Met de voorgestelde aanpassing van het normenkader wordt de bestaande lijn van de accountantscontrole derhalve gecontinueerd.

Ambtelijke voorbereiding en Auditcommissie OZHZ:

De aanpassing van het normenkader is toegelicht in de Adviesgroep Eigenaren (AGE) op 16 februari 2023. De argumenten voor deze aanpassing werden herkend vanuit de eigen organisaties van de leden. Ook bij hen is het normenkader beperkt tot de Europese aanbestedingsregels en -grenzen.

De auditcommissie gaf positief advies over het voorstel.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

Nvt

Verdere procedure:

-

Genomen besluit:

Bijlage(n):

-

Algemeen bestuur OMGEVINGSDIENST Zuid-Holland Zuid

Notitie t.b.v. vergadering d.d. 6 april 2023

Onderwerp:

Vijfde wijziging gemeenschappelijke regeling OZHZ

Gevraagde beslissing:

Vaststellen van het concept-wijzigingsbesluit

Toelichting:

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. Deze wijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden en Provinciale Staten in relatie tot hun gemeenschappelijke regelingen te versterken. OZHZ agendeerde in 2022 in uw bestuur al een bestuursnotitie over de consequenties van deze wetswijziging.

Een aantal van deze wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden, maar een ander deel zal binnen twee jaar na inwerkingtreding verwerkt moeten worden in alle gemeenschappelijke regelingen, waaronder in die van OZHZ. Dit vergt een besluit van de deelnemers in de regeling: de colleges van B&W van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid en van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Zij hebben daarbij de toestemming nodig van hun vertegenwoordigende organen. In dit wijzigingsbesluit is voorts een aantal technische verbeteringen doorgevoerd. Ook het nieuwe wettelijk kader van de Omgevingswet is opgenomen.

De toelichting bij het wijzigingsbesluit gaat uitgebreid in op de voorgestelde wijzigingen. Ook het verdere proces bij de colleges en raden / Provinciale Staten is daar toegelicht. Op deze plaats wordt daarnaar verwezen.

Ambtelijke voorbereiding:

Naar aanleiding van genoemde wijziging van de Wgr is in 2022 een bestuursnotitie opgesteld in afstemming met (enerzijds) de 5 Zuid-Hollandse omgevingsdiensten en (anderzijds) de twee grote gemeenschappelijke regelingen in Zuid-Holland Zuid (DGJ en VR). Deze bestuursnotitie is ook in het bestuur van OZHZ besproken. Daarnaast is ambtelijk afgestemd met een aantal regiogemeenten en de provincie Zuid-Holland. Van meerdere kanten kwam het signaal de wijziging van de GR praktisch en efficiënt aan te vliegen en de input vanuit de raden en PS te laten plaatsvinden in de zienswijzeronde, een nieuw element in de gewijzigde Wgr. OZHZ gaat daarbij in de toelichting bij het wijzigingsbesluit ook al in op de vanuit Molenlanden (als enige gemeente) verkregen input en laat zien hoe die is meegenomen in het voorliggende concept-wijzigingsvoorstel. OZHZ zal Molenlanden bij toezending van dit concept-wijzigingsbesluit nog apart berichten.

De Adviesgroep Eigenaren (AGE) besprak de stukken op 16 februari 2023. Vanwege de komende verkiezingen en de wens om bij voorkeur te komen tot zoveel mogelijk uniforme wijzigingsvoorstellen voor de vijf omgevingsdiensten verzocht PZH om de zienswijzeperiode langer (tot in het najaar) te laten doorlopen. De gemeenten verzochten echter de zienswijzeperiode gelijk op te laten lopen met de zienswijzeperiode van de ontwerpbegroting. Praktische invulling van deze verzoeken is om de zienswijzeperiode direct na het AB van 6 april te starten, met doorloop tot half oktober. Dat biedt zowel de raden als PS dan voldoende gelegenheid een zienswijze te geven op de voorgenomen wijziging. Het AB stelt het definitieve wijzigingsvoorstel dan definitief vast in zijn vergadering van 30 november 2023.

Desgevraagd lichtte OZHZ verder toe dat het herziene uittredingsartikel is gebaseerd op geldende jurisprudentie en modelbepalingen die ook elders in gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen. Dit is al verwoord in de nota van toelichting achter het wijzigingsbesluit.

Communicatie:

Nvt

Financiële consequenties:

Nvt

Verdere procedure:

Na vaststelling van het concept-wijzigingsbesluit krijgen de raden en Provinciale Staten de gelegenheid er hun zienswijze op te geven, conform wat hierboven is beschreven bij 'ambtelijke voorbereiding'. OZHZ agendeert het definitieve wijzigingsvoorstel vervolgens in het AB van 30 november 2023, waarna het ter vaststelling wordt voorgelegd aan de colleges van B&W en GS en (wederom) aan de raden en Provinciale Staten.

Genomen besluit:

Bijlage(n):

- Conceptvoorstel tot vijfde wijziging van de gemeenschappelijke regeling OZHZ, met nota van toelichting
- Doorlopende integrale tekst van de gemeenschappelijke regeling na de vijfde wijziging
- Brief van Molenlanden

Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, vijfde wijziging'

(versie: conceptbesluit ter zienswijze voor de raden en Provinciale Staten, waartoe het voorstel is vastgesteld door het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid op 6 april 2023)

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht, ieder voor zover bevoegd,

Overwegende,

Dat het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid op PM 2023 het voorstel tot vijfde wijziging van de gemeenschappelijke regeling heeft vastgesteld;

Dat met deze wijziging de gemeenschappelijke regeling wordt aangepast naar aanleiding van de per 1 juli 2022 gewijzigde de Wet gemeenschappelijke regelingen en vanwege de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet, en dat voorts enige aanpassingen van technische en redactionele aard wenselijk zijn;

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet, de Algemene wet bestuursrecht en (na inwerkingtreding) de Omgevingswet;

Besluiten:

1. Onder voorbehoud van toestemming van de gemeenteraad en Provinciale Staten, elk voor zover bevoegd, vast te stellen de navolgende wijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vijfde wijziging):

ARTIKEL I

- A. Artikel 3 komt te luiden:

Artikel 3 Belang

De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de bestuursorganen van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht en andere opgedragen taken.

- B. Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid, aanhef, wordt na 'beleid' toegevoegd: en van de daartoe met de gemeenten gemaakte afspraken en de opdrachtverlening.
2. Aan onderdeel a van het tweede lid wordt toegevoegd: en/of, na inwerkingtreding van die wet, de Omgevingswet en de op die wet gebaseerde regels.

3. Onderdeel b van het tweede lid komt te luiden: Omgevingstaken op grond van andere wet- en regelgeving.
 4. Aan het derde lid, aanhef, wordt na 'beleid' toegevoegd: en van de daartoe met de provincie gemaakte afspraken en de opdrachtverlening.
 5. Onderdeel b van het derde lid vervalt.
 6. Onderdeel c van het derde lid wordt verletterd naar onderdeel b.
- C. In artikel 6, eerste lid, wordt 'haar' vervangen door 'hem'.
- D. Aan artikel 19 worden een nieuw zesde en zevende lid toegevoegd, die als volgt komen te luiden:
6. Indien het algemeen bestuur dat in voorkomende gevallen nodig acht legt het een besluit vooraf voor zienswijze voor aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.
 7. Ingezetenen van de deelnemers of andere belanghebbenden worden niet betrokken bij de besluiten van het algemeen bestuur.
- E. Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt 'raden van de deelnemende gemeenten respectievelijk Provinciale Staten' vervangen door 'vertegenwoordigende organen'.
 2. Onder vernummering van de leden 2 tot en met 4 tot de leden 3 tot en met 5 wordt een nieuw tweede lid ingevoegd dat komt te luiden:
 2. Het bestuur geeft aan de vertegenwoordigende organen gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die nodig zijn voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid, met dien verstande dat:
 - a. Het bestuur dat het aangaat het meest geëigende middel bepaalt waarmee het de betreffende inlichtingen geeft.
 - b. Het bestuur de leden van het algemeen bestuur en zo nodig ook de deelnemers altijd in kennis stelt van de aan de vertegenwoordigende organen gegeven inlichtingen.
- F. Artikel 24 komt te luiden:
- Artikel 24 Rechtspositie van het personeel**
1. Het dagelijks bestuur voorziet overeenkomstig artikel 57b van de wet in de rechtspositie van de werknemers van de Omgevingsdienst.
 2. Bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten door of namens het dagelijks bestuur wordt rekening gehouden met de door het algemeen bestuur vastgestelde formatie. Het dagelijks bestuur kan deze bevoegdheid opdragen aan de directeur van de dienst.
- G. Het tweede lid van artikel 33 komt te luiden:

2. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting.
- H. Na het tweede lid van artikel 33 worden de nieuwe leden 3, 4, 5 en 6 ingevoegd, die komen te luiden:
3. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het openbaar lichaam die het directe gevolg zijn van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.
 4. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
 5. Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van 5 jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding.
 6. Het openbaar lichaam brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten, in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.
- I. Er wordt een nieuw artikel 34a ingevoegd dat luidt:

Artikel 34a Evaluatie

Het algemeen bestuur kan besluiten het functioneren van de regeling te evalueren. Het algemeen bestuur stelt daartoe vooraf het doel en de reikwijdte van de evaluatie vast, alsmede de wijze van evalueren. Daarbij worden de deelnemers gehoord.

ARTIKEL II

Dit besluit wordt bekendgemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 3:42, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

ARTIKEL III

Overeenkomstig artikel 52 jo. artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maakt het bestuur van de provincie Zuid-Holland de regeling tijdig in alle deelnemende gemeenten bekend door kennisgeving van de inhoud daarvan in het provinciaal blad. De regeling treedt in werking na de bekendmaking.

ARTIKEL IV

Dit besluit kan worden aangehaald als: 'Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, vijfde wijziging'.

2. De gemeenteraad en Provinciale Staten, elk voor zover bevoegd, op grond van artikel 1 Wet gemeenschappelijke regelingen toestemming te vragen tot het wijzigen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid overeenkomstig de onder 1 gestelde tekst.

*Dit voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid op **PM 2023**.*

*De secretaris,
Mr. R. Visser*

*De voorzitter,
Drs. M. Stolk*

CONCEPT

Toelichting

Bij het Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, vijfde wijziging'.

Inleiding

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. Deze wijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden en Provinciale Staten in relatie tot hun gemeenschappelijke regelingen te versterken.

Een aantal van deze wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden, maar een ander deel zal binnen twee jaar na inwerkingtreding verwerkt moeten worden in alle gemeenschappelijke regelingen, waaronder in de Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ). Dit vergt een besluit van de deelnemers in de regeling: de colleges van B&W van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid en van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Zij hebben daarbij de toestemming nodig van hun vertegenwoordigende organen.

In dit wijzigingsbesluit is voorts een aantal technische verbeteringen doorgevoerd. Ook het nieuwe wettelijk kader van de Omgevingswet is opgenomen.

Proces

De raden en Provinciale Staten worden eerst in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven over de ontwerpwijziging van de gemeenschappelijke regeling. De colleges worden verzocht de door hun vertegenwoordigende organen ingebrachte zienswijzen aan OZHZ te sturen. Het algemeen bestuur besluit dan tot een definitief wijzigingsvoorstel dat vervolgens aan de deelnemers en (wederom) de raden en PS zal worden voorgelegd.

Voor een definitief besluit van de deelnemers om de regeling te wijzigen is toestemming van de raden en Provinciale Staten vereist. Dit betekent dat de raden en Provinciale Staten twee keer in het proces tot wijziging van de regeling worden betrokken.

Wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022

De belangrijkste wijzigingen zijn als volgt:

1. Het versterken van de positie van de gemeenteraden en Provinciale Staten bij besluitvorming:
 - a. Invoeren zienswijzeprocedure bij treffen (en wijzigen) regeling.
 - b. Mogelijkheid zienswijzeprocedure bij andere besluiten dan de ontwerpbegroting.
 - c. Regionale gemeenschappelijke raadscommissie.
 - d. Afspraken over participatie in de gemeenschappelijke regeling.
 - e. Actieve informatieplicht van het bestuur van de regeling.

2. Het invoeren/verduidelijken van controle-instrumenten:
 - a. Recht van enquête.
 - b. Verduidelijking onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers.

3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden en Provinciale Staten met betrekking tot het functioneren van de regeling:
 - a. Afspraken over evaluatie.
 - b. Betere aansluiting begrotingscyclus op gemeentelijke cyclus.
 - c. Aanscherping afspraken uittreding.

Niet elke verandering behoeft te worden opgenomen in de tekst van de gemeenschappelijke regeling. Hieronder is uitgeschreven welke aanpassingen wel nodig zijn. OZHZ gaat in de onderstaande toelichting tevens in op de brief van de gemeente Molenlanden van 28 november 2022, welke door die gemeente ook is gedeeld met de andere gemeenten in Zuid-Holland Zuid.

1a. Invoeren zienswijzeprocedure bij het treffen (of wijzigen) van een gemeenschappelijke regeling

Om de positie van de raden en Provinciale Staten te verbeteren wordt aan deze organen het recht toegekend om bij het treffen of wijzigen van een regeling een zienswijze naar voren te brengen. Zij kunnen hun opvattingen over een ontwerpregeling binnen acht weken kenbaar maken bij hun college.

Deze wijziging volgt rechtstreeks uit de Wgr. De bepaling (opgenomen in artikel 1 van de Wgr) is op 1 juli 2022 direct in werking getreden. Vanwege deze bepaling wordt nu eerst een ontwerpwijziging van de regeling aan de raden en Provinciale Staten voorgelegd voor zienswijzen. De tekst van de gemeenschappelijke regeling zelf behoeft geen aanpassing.

1b. Zienswijzeprocedure bij andere besluiten dan de ontwerpbegroting

In de regeling moeten afspraken zijn gemaakt over welke besluiten van het bestuur van de regeling vatbaar zijn voor een zienswijze van de gemeenteraden en Provinciale Staten (artikel 52 Wgr jo. artikel 10, vijfde en zesde lid Wgr).

Het wijzigingsvoorstel bevat hiertoe een aanvulling in artikel 19 van de gemeenschappelijke regeling. Andere besluiten (dan de ontwerpbegroting) van het bestuur van OZHZ die voor een zienswijzeprocedure in aanmerking kunnen komen zijn op voorhand niet te bedenken. Dit heeft er mee te maken dat OZHZ een uitvoerende dienst is, waarbij het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ook niet bevoegd is om beleid vast te stellen voor de uitvoering van taken in het omgevingsdomein (vergunningverlening, toezicht en handhaving, ofwel VTH). Anders dan de andere gemeenschappelijke regelingen in Zuid-Holland Zuid werkt OZHZ daarom ook niet met een meerjarig beleidsplan als bedoeld in de genoemde brief van de gemeente Molenlanden. In de context waarin OZHZ werkt heeft dat ook geen meerwaarde. Het zijn immers altijd de colleges zelf die het VTH-uitvoeringsbeleid vaststellen. Voorbeelden daarvan zijn de Nota VT-RUN (regionaal uitvoeringsniveau voor taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht) en de Landelijke Handhavingstrategie die op lokaal niveau dienen te worden vastgesteld. Voorafgaande agendering in het algemeen bestuur van OZHZ zorgt ervoor dat het beleid op regionaal niveau uniform is. Dat bevordert een gelijk

speelveld in de regio voor de taken die OZHZ voor de gemeenten uitvoert. Voor de uitvoering van de provinciale taken volgt OZHZ het provinciale VTH-uitvoeringsbeleid.

De besluitvorming van het bestuur is over het algemeen technisch van aard en richt zich vooral op interne aangelegenheden van de gemeenschappelijke regeling. Om in specifieke gevallen de mogelijkheid open te laten om raden en Provinciale Staten toch vooraf te betrekken besluitvorming, wordt aan artikel 19 van de regeling een zesde lid toegevoegd. In dat lid wordt bepaald dat wanneer het algemeen bestuur daar aanleiding toe ziet, het bestuur kan besluiten tot een zienswijzeprocedure. Het door de gemeente Molenlanden genoemde 'meerjarenbeleidsplan' is derhalve niet overgenomen in het wijzigingsvoorstel.

Overigens is in de gemeenschappelijke regeling van OZHZ al opgenomen dat de raden en Provinciale Staten, gelijktijdig met de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting en de ontvangst van de voorlopige jaarrekening, een reactie kunnen geven op de voorgenomen bestemming van het jaarresultaat. OZHZ betreft de ingekomen reacties vervolgens bij de ingekomen zienswijzen op de ontwerpbegroting en koppelt ook actief terug aan de raden en Provinciale Staten over het door het algemeen bestuur genomen besluit.

1c. Regionale gemeenschappelijke raadscommissie

De gemeenteraden en Provinciale Staten kunnen samen een regionale gemeenschappelijke adviescommissie instellen bestaande uit raadsleden en leden van Provinciale Staten. Een eventuele gemeenschappelijke adviescommissie is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling en wordt daarom ingesteld door het algemeen bestuur. De adviescommissie kan het algemeen bestuur adviseren, de besluitvorming van de raden en Provinciale Staten met betrekking tot de gemeenschappelijke regeling voorbereiden en de raden en Provinciale Staten van advies voorzien.

Als de raden en Provinciale Staten daar unaniem om vragen (artikel 52 Wgr jo. artikel 24a Wgr) is het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling verplicht om bij verordening de commissie in te stellen. In de verordening worden de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie beschreven. Alleen leden van de raden en Provinciale Staten kunnen in de commissie zitting hebben.

De bevoegdheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen volgt rechtstreeks uit de Wgr. Aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van OZHZ is dus niet nodig.

1d. Afspraken over burgerparticipatie

Participatie bij beleid wordt steeds belangrijker gevonden in Nederland. In elke regeling moet daarom worden opgenomen of, en zo ja op welke wijze, ingezetenen én belanghebbenden de mogelijkheid krijgen tot inspraak over beleidsmatige onderwerpen die bij de gemeenschappelijke regeling zijn belegd (artikel 52 Wgr jo. artikel 10, zevende lid Wgr).

Burgerparticipatie bij beleid is van groot belang. Hoewel OZHZ vanuit zijn expertise vaak betrokken is bij het opstellen van beleid van de deelnemers, stelt het bestuur van OZHZ zelf geen beleid of verordeningen vast die ingezetenen binden. OZHZ is vooral een uitvoeringsgerichte gemeenschappelijke regeling. De uiteindelijke beleidskeuzes liggen bij de deelnemers en hun vertegenwoordigende organen. Burgerparticipatie dient daarom via of namens de colleges en raden te verlopen en niet via het bestuur van OZHZ.

Omdat het bestuur van OZHZ geen besluiten vaststelt die zich lenen voor burgerparticipatie, wordt aan artikel 19 van de regeling een zevende lid toegevoegd, inhoudende dat bij besluiten van het bestuur van OZHZ geen burgerparticipatie wordt toegepast.

1e. Actieve informatieplicht

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft een actieve informatieplicht over wat er binnen de regeling speelt. Deze informatieplicht komt overeen met de informatieplicht die het college heeft ten opzichte van de gemeenteraad of Provinciale Staten. Deze verplichting richt zich niet alleen op informatie over te nemen besluiten, maar betreft alles dat de raad en Provinciale Staten behoren te weten om hun taak goed te kunnen vervullen. In de gemeenschappelijke regeling moeten afspraken worden gemaakt over de wijze waarop informatie wordt aangeleverd (artikel 52 Wgr jo. artikel 17 Wgr).

De Wgr kende in artikel 17 al het recht van een lid of leden van de raad of Provinciale Staten om vragen te stellen aan het bestuur van de regeling en de verplichting om de gevraagde informatie te verstrekken. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen het algemeen, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Er is derhalve al een passieve informatieplicht van het hele bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde Wgr voegt daar een actieve informatieplicht aan toe, dus de verantwoordelijkheid om actief relevante informatie te verstrekken voor het hele bestuur van een regeling. Er is derhalve geen nieuwe informatie-relatie gecreëerd, maar een bestaande uitgebreid. Wel moeten in de gemeenschappelijke regeling afspraken worden gemaakt over de verzending van informatie op basis van deze nieuwe plicht. Daarbij is van belang dat de gewijzigde Wgr geen verantwoordingsplicht van het bestuur van de regeling aan de raden en Provinciale Staten betreft. De formele besluitvormings- en verantwoordingslijnen worden niet gewijzigd. Het eerder en aan alle raden en Provinciale Staten beschikbaar stellen van informatie betekent dat zij beter in positie worden geplaatst voor het vervullen van hun rol bij gemeenschappelijke regelingen. Het kan bijdragen aan het opstellen van zienswijzen en het bespreken van de gemeentelijke of provinciale inbreng met de eigen vertegenwoordiger in het bestuur.

In de praktijk geeft OZHZ al invulling aan deze actieve informatieplicht. De stukken van het algemeen bestuur zijn krachtens de wet al openbaar en worden ook al voorafgaand aan elke vergadering actief gedeeld met de griffies, met verzoek deze door te sturen naar de raden en Provinciale Staten. Snel na afloop van elke vergadering ontvangen de griffies ook al een nieuwsbrief over wat er is besproken en besloten. Samen met de andere gemeenschappelijke regelingen in Zuid-Holland Zuid vindt ook een informatiebijeenkomst plaats naar aanleiding van de toegezonden ontwerpbegroting en voorlopige jaarrekening. Tijdens die bijeenkomsten gaat OZHZ ook altijd in op de inhoudelijk dienstverlening en ontwikkelingen in het werkveld. Op de openbaarheid van de vergaderstukken en besluitenlijsten van het algemeen en dagelijks bestuur is de Wet open overheid van toepassing.

Naast de genoemde vormen van structurele informatievoorziening kunnen de raden en Provinciale Staten OZHZ om inlichtingen vragen over specifieke onderwerpen (incidentele informatievoorziening). Dat volgt rechtstreeks uit de Wgr. De raden en Provinciale Staten kunnen OZHZ daarvoor uitnodigen om langs te komen in een vergadering van de raad of een commissie. Dat is overigens nu al het geval.

In het gewijzigde artikel 22 van de gemeenschappelijke regeling is de bestaande praktijk geformaliseerd in die zin, dat het bestuur bepaalt hoe het de betreffende inlichtingen aan de vertegenwoordigende organen geeft. Bijvoorbeeld door deze op te nemen in de genoemde nieuwsbrief of door een meer formele brief te sturen of een bijeenkomst te organiseren. De leden van het algemeen bestuur of indien nodig ook de colleges worden daarvan altijd in kennis gesteld.

2a. Recht van enquête

De gezamenlijke gemeenteraden en Provinciale Staten krijgen de mogelijkheid om een enquête uit te voeren naar de bestuursvoering van een regeling. Dat kan door zelf een regionale onderzoekscommissie in te stellen. Daarvoor is een unaniem besluit nodig van alle raden en Provinciale Staten.

Deze bevoegdheid volgt rechtstreeks uit de Wgr. Aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van OZHZ is dus niet nodig.

2b. Verduidelijking onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers

Rekenkamers zijn al bevoegd onderzoek te verrichten bij gemeenschappelijke regelingen, inlichtingen in te winnen, documenten te vorderen en indien nodig bij de betrokken instelling een onderzoek in te stellen. In de Wgr wordt verduidelijkt dat de lokale rekenkamers, waaronder gezamenlijke rekenkamers, de mogelijkheid hebben om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een gemeenschappelijke regeling waaraan een gemeente deelneemt.

Deze bevoegdheid volgt rechtstreeks uit de Wgr. Aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van OZHZ is dus niet nodig.

3a. Afspraken over evaluatie

Het wordt verplicht om afspraken te maken over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling om op die manier stil te staan bij het functioneren van de regeling. Er kan ook worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren (artikel 52 Wgr jo. artikel 11a Wgr). Om onnodige administratieve lasten voor de deelnemers te voorkomen schrijft de Wgr niet voor waarop de evaluatie specifiek gericht moet zijn, hoe vaak die moet plaatsvinden en op welke wijze. Er kan dus ook worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren, maar dit is dan een bewuste keuze waar de vertegenwoordigende organen van de deelnemers mee dienen in te stemmen.

Wijzigingen in relevante wetgeving kunnen een logische aanleiding vormen om de gemeenschappelijke regeling tegen het licht te houden. In de praktijk vindt evaluatie al doorlopend plaats: binnen het bestuur, in de P&C-cyclus (begroting, maandrapportages en jaarrekening) en via het stellen van en toetsen aan kwaliteitscriteria. Vanaf 2023 vinden er bovendien landelijke visitaties van omgevingsdiensten plaats waarover ook wordt gerapporteerd.

De gemeenschappelijke regeling van OZHZ bevat nog geen bepaling over evaluatie van de regeling. Daarom wordt daarover nu een bepaling (artikel 34a) toegevoegd die een evaluatie van de regeling mogelijk maakt.

3b. Aanpassing van de begrotingscyclus

Bijdragen aan een gemeenschappelijke regeling zijn verplichte uitgaven voor de gemeente of provincie die moeten worden verwerkt in de eigen begroting. Om gemeenteraden en Provinciale Staten meer positie te geven in de begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling is ervoor gekozen de termijnen voor de indiening van de kadernota, ontwerpbegroting en begroting aan te passen.

De cyclus start formeel met de kadernota. Deze moet nu uiterlijk 30 april door het dagelijks bestuur van een regeling naar de raden en Provinciale Staten worden verzonden (dat was voorheen 15 april). De volgende stap in de begrotingscyclus is het door het dagelijks bestuur van de regeling toezenden aan de gemeenteraad en Provinciale Staten van de ontwerpbegroting voor zienswijze. Dit moet twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Dat was voorheen acht weken. Nieuw is verder dat het voortaan verplicht is te reageren op de door de raden en Provinciale Staten ingediende zienswijzen. Het dagelijks bestuur moet schriftelijk én gemotiveerd terugkoppelen wat het van de zienswijzen vindt en tot welke conclusie dat heeft geleid. De procedure gaat dan verder met de vaststelling van de ontwerpbegroting. Daarin verandert niets. Wat wel nog verandert, is dat de inzending van de vastgestelde begroting aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als financieel toezichthouder, voortaan niet meer vóór 1 augustus hoeft te geschieden, maar vóór 15 september.

Het bestuur van OZHZ heeft, in afstemming met de gemeenten en provincie, al eerder uitgesproken er voorstander van te zijn dat het eigen begrotingsproces voor de zomer is afgerond. De deelnemers en hun vertegenwoordigende organen ontvangen de ontwerpbegroting, conform hun wensen, al op een vroegtijdig moment in het jaar (half april). Voorafgaand daaraan stelt het algemeen bestuur elk jaar in november al de kaders ('richtlijnen voor de begroting') vast voor de begroting van het jaar T+1. Deze bevatten naast financiële informatie (indexering enz.) ook informatie over de te voorziene inhoudelijke ontwikkelingen die op gemeenten en provincie afkomen en raakvlakken hebben met de VTH-taken die OZHZ voor hen uitvoert. Zoals ontwikkelingen in de wet- en regelgeving in het omgevingsdomein: de Omgevingswet, de daarmee gepaard gaande decentralisering van bodemtaken van provincie naar gemeenten, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, nieuwe regelgeving op het gebied van energiebesparing, enzovoort. OZHZ geeft daarmee feitelijk al invulling aan de wens uit genoemde brief van de gemeente Molenlanden om in de begroting en jaarstukken ook beleidsinhoudelijke informatie op te nemen. Vooraf stemt OZHZ deze kaders af met de gemeenten en provincie. De toevoeging aan dit proces kan zijn dat OZHZ voortaan deze kaders, na vaststelling door het algemeen bestuur, aan de raden en Provinciale Staten toestuur.

Na vaststelling door het algemeen bestuur werkt OZHZ de kaders uit in de ontwerpbegroting die in april voor zienswijze naar de raden en Provinciale Staten wordt gestuurd. De ontwerpbegroting bevat altijd een meerjarig perspectief. Regionaal is bovendien de afspraak gemaakt dat de gemeenten aan de voorkant de kaders (kaderbrief) (kunnen) meegeven voor de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen. De provincie Zuid-Holland stelt elk jaar een kaderbrief op. Ook deze kaders betreft OZHZ bij het opstellen van de eigen begroting.

Tegen de achtergrond van de wens van zowel OZHZ als de gemeenten en provincie om het begrotingsproces van de gemeenschappelijke regeling vóór de zomer afgerond te hebben hanteert OZHZ de wettelijke zienswijzetermijn zoals opgenomen in de gewijzigde Wgr, derhalve een periode

van 12 weken (in plaats van de huidige 8 weken-termijn) vanaf het moment van toezending aan de raden en Provinciale Staten en het moment van vaststelling door het AB. Dat is inclusief de nieuwe verplichting voor het DB om actief, voorafgaand aan de vaststelling van de definitieve begroting door het AB, aan de raden en Provinciale Staten terug te koppelen wat is gedaan met de ingekomen zienswijze. Overigens is dit laatste voor OZHZ niet nieuw en wordt er al enige jaren uitvoering aan gegeven door de schriftelijke reactie op de ingekomen zienswijze bij de openbare vergaderstukken van het algemeen bestuur te voegen en deze voorafgaand aan de betreffende vergadering ook toe te zenden aan de raden en Provinciale Staten. In reactie op de brief van Molenlanden kan verder worden opgemerkt dat deze zienswijzetermijn, blijkens ervaringen in de afgelopen jaren, ook zeker haalbaar is om tijdig een goede zienswijze te kunnen indienen. Temeer omdat gemeenten en provincie via de ambtelijke adviesstructuur van OZHZ (de Adviesgroep Eigenaren) al vroegtijdig bij het begrotingsproces van OZHZ zijn betrokken.

De gemeenschappelijke regeling van OZHZ hoeft niet te worden aangepast. De tekst verwijst al naar de betreffende artikelen uit de Wgr.

3c. Aanscherping afspraken uittreding

In iedere regeling moeten afspraken worden gemaakt over de gevolgen van uittreden van een deelnemer voor het vermogen voor de rechtspersoon en de overige deelnemers (artikel 52 Wgr jo. artikel 9, eerste lid Wgr). Daarbij moet in ieder geval worden gedacht aan afspraken over personeel, contracten, huisvesting en investeringen (alle directe kosten). Er kan niet meer worden volstaan met een algemene bepaling dat het algemeen bestuur de uittredingsvoorwaarden bepaalt.

Artikel 33 van de gemeenschappelijke regeling van OZHZ moet daarom worden aangepast. Bij de vaststelling van de financiële gevolgen kan het naast de financiële kant van de uittreding zelf (vermindering van taken) ook gaan om de overname van contracten (huurovereenkomsten, arbeidsovereenkomsten, inkoopcontracten e.d.). Daarbij zal vooral van belang zijn welke kosten toerekenbaar zijn. Wat tevens een rol zal spelen is de periode die de regeling nodig heeft zich aan te passen. Daarbij is het hanteren van een overbruggingsperiode van vijf jaar in de meeste gevallen redelijk. De wijzigingen in artikel 33 sluiten aan bij de geldende jurisprudentie en landelijke modelbepalingen die ook in de andere gemeenschappelijke regelingen in Zuid-Holland Zuid zijn opgenomen.

Overigens is uittreden uit de gemeenschappelijke regeling van OZHZ niet zonder meer mogelijk. De deelnemers zijn namelijk verplicht om voor de uitvoering van het milieubasistakenpakket deel te nemen in een omgevingsdienst. Dat een uittredingsartikel nodig is bewijst echter de uittreding van enkele jaren terug van Leerdam en Zederik vanwege de provinciegrenscorrectie die toen plaatsvond.

Overige wijzigingen

De overige wijzigingen zijn als volgt:

- a. In artikel 4 is vanuit praktische overwegingen ook al de Omgevingswet opgenomen, met de toevoeging dat deze van toepassing is na de daadwerkelijke inwerkingtreding.
- b. Ook in artikel 4 is volledigheidshalve toegevoegd dat OZHZ de taken en bevoegdheden uitvoert met inachtneming van het door het bevoegde gezag vastgestelde beleid, alsmede van

de daartoe met gemeenten en provincie gemaakte afspraken en opdrachtverlening. De tekst sluit daarmee aan bij de bestaande praktijk.

- c. Artikel 24 over de rechtspositie van het personeel is technisch vereenvoudigd. Inhoudelijk brengt dat geen veranderingen.

Tot slot zal OZHZ, vanwege de evaluatiebepaling in het vijfde lid van artikel 11, na inwerkingtreding van de Omgevingswet en de veranderingen die daarmee gepaard gaan bezien of de stemverhoudingen in het algemeen bestuur aanpassing behoeven.

CONCEPT

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

(Geconsolideerde tekst met wijzigingen vanwege Omgevingswet e.a. > 5^e wijziging)

Gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht, ieder voor zover bevoegd,

Overwegende dat:

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam Regio Zuid-Holland Zuid met ingang van 5 maart 2010 de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid hebben getroffen voor de uitvoering van taken op het milieu- en omgevingsdomein;

Gelet op:

De Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet, de Algemene wet bestuursrecht en (na inwerkingtreding) de Omgevingswet;

heeft verwijderd: en

Besluiten als volgt:

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vijfde wijziging) komt als volgt te luiden:

heeft verwijderd: vierde

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a.	algemeen bestuur:	het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
b.	bestuur:	het bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
c.	colleges:	de colleges als bedoeld in artikel 1, onder e.
d.	dagelijks bestuur:	het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
e.	deelnemers:	het college van Gedeputeerde Staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten, te weten Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht;
f.	Gedeputeerde Staten:	het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland;
g.	Omgevingsdienst:	de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
h.	regeling:	de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
i.	vertegenwoordigende organen:	Provinciale Staten van Zuid-Holland en de raden van

- j. voorzitter: de deelnemende gemeenten;
de voorzitter van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
- k. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Hoofdstuk 2: Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Artikel 2 Instelling

1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
2. De Omgevingsdienst is gevestigd te Dordrecht.

Artikel 3 Belang

De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de bestuursorganen van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht en andere opgedragen taken.

Artikel 4 Taken

1. De Omgevingsdienst kan adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving en programma's en projecten uitvoeren op het gebied van milieu en de leefomgeving.
2. De Omgevingsdienst voert voor de colleges van de gemeenten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit, met inachtneming van het door de gemeenten vastgestelde beleid en van de daartoe met de gemeenten gemaakte afspraken en de opdrachtverlening:
 - a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten, en/of, na inwerkingtreding van die wet, de Omgevingswet en de op die wet gebaseerde regels;
 - b. omgevingstaken op grond van andere wet- en regelgeving;
 - c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures;
 - d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings)overlegverbanden met alle handhavingpartners.
3. De Omgevingsdienst voert voor Gedeputeerde Staten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit, met inachtneming van het door Gedeputeerde Staten vastgestelde beleid en van de daartoe met de provincie gemaakte afspraken en de opdrachtverlening:
 - a. De in het tweede lid, onder a tot en met d genoemde wet- en regelgeving, voor zover Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn;
 - b. Taken en bevoegdheden bij of krachtens de Wet natuurbescherming en de Ontgrondingenwet.
4. Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de vorige leden genoemde taken worden door of namens het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken gemaakt met het college.
5. De Omgevingsdienst kan op verzoek van bestuursorganen, niet zijnde deelnemers aan deze regeling, adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied

heeft verwijderd: De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.¶

heeft verwijderd: de

heeft verwijderd: milieu

heeft verwijderd: dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering en/of opdrachtverlening van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst.¶

heeft verwijderd: <#>De provinciale milieuverordening.¶

van milieu en de leefomgeving en programma's en projecten op het gebied van milieu en de leefomgeving uitvoeren.

6. Indien ten gevolge van wijziging van wettelijke regelingen, uitvoerende werkzaamheden als bedoeld in dit artikel gaan strekken ter uitvoering van andere wet- en regelgeving dan ter uitvoering waarvan zij ten tijde van het van kracht worden van deze gemeenschappelijke regeling strekten, dan wel indien in deze werkzaamheden ten gevolge van een dergelijke wijziging veranderingen optreden, blijven zij, voor zover hun strekking en omvang door die wijziging niet wezenlijk veranderen, behoren tot de taken die overeenkomstig dit artikel aan de Omgevingsdienst zijn opgedragen.

Artikel 5 Bevoegdheden

1. Aan het bestuur worden geen bevoegdheden als bedoeld in artikel 4 van deze regeling overgedragen door de colleges.
2. De colleges en bestuursorganen, niet zijnde deelnemers aan deze regeling, kunnen bevoegdheden ten aanzien van de in artikel 4 genoemde taken mandateren aan de directeur.
3. Het dagelijks bestuur houdt een register bij van de aan het bestuur respectievelijk aan de directeur gemandateerde bevoegdheden.

Artikel 6 Privaatrechtelijke rechtshandelingen en de voorbereiding daarvan

1. De Omgevingsdienst heeft de beschikking over alle hem van rechtswege toekomstende bevoegdheden om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen als bedoeld in artikel 55 van de Wet.
2. De Omgevingsdienst is bevoegd tot verlening van een uitsluitend recht in de zin van artikel 2.24 van de Aanbestedingswet 2012 met betrekking tot de dienstverlening op het gebied van personeels- en salarisaangelegenheden, juridische zaken, informatisering en automatisering en telefonie.

heeft verwijderd: haar

Hoofdstuk 3: Inrichting en samenstelling van het bestuur

Artikel 7 Het bestuur

Het bestuur bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 8 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit dertien leden.
2. De voorzitter is voorzitter van het algemeen bestuur.
3. Gedeputeerde Staten wijzen uit hun midden twee leden van het algemeen bestuur aan.
4. Het college van de gemeente Dordrecht wijst uit zijn midden twee leden van het algemeen bestuur aan.
5. De overige colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het algemeen bestuur aan.
6. De colleges wijzen voor de door hen aangewezen leden van het algemeen bestuur plaatsvervangende leden aan, die de door hen benoemde leden bij afwezigheid vervangen. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het algemeen bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing.

7. De aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur, als bedoeld in de voorgaande leden, geschiedt voor dezelfde periode als waarvoor de colleges worden benoemd en vindt plaats in de eerste vergadering van de colleges in nieuwe samenstelling.
8. Wanneer een lid van het algemeen bestuur ophoudt lid te zijn van het college, dat hem heeft aangewezen, dan houdt hij tevens op lid te zijn van het algemeen bestuur. Het desbetreffende college voorziet zo spoedig mogelijk in de opvulling van de vacature.
9. Het college kan zijn lid in het algemeen bestuur ontslaan bij gebrek aan vertrouwen.
10. De leden van het algemeen bestuur kunnen te allen tijde ontslag nemen.
11. Behoudens het geval dat een lid van het algemeen bestuur onmiddellijk ontslag neemt, gaat het ontslag in met ingang van de dag, gelegen een maand na de dag waarop hij zijn ontslag heeft genomen of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen.

Artikel 9 Incompatibiliteiten

Onverminderd het bepaalde in artikel 20 van de wet is het lidmaatschap van het algemeen bestuur onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege het bestuur van een der deelnemers dan wel door of vanwege het bestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt. Met een ambtenaar worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld zij die in dienst van een der deelnemers dan wel de Omgevingsdienst op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.

Artikel 10 Vergaderingen algemeen bestuur

Op het houden en de orde van vergaderingen van het algemeen bestuur is artikel 52, eerste lid, onder f, van de wet van toepassing.

Artikel 11 Stemverhoudingen algemeen bestuur

1. Het aantal stemmen per deelnemer is als volgt:
 - a. Provincie Zuid-Holland: 34 stemmen.
 - b. Gemeente Dordrecht: 26 stemmen.
 - c. Gemeente Hoeksche Waard: 7 stemmen.
 - d. Gemeente Molenlanden: 7 stemmen.
 - e. Gemeente Alblasserdam: 6 stemmen.
 - f. Gemeente Zwijndrecht: 5 stemmen.
 - g. Gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht en Sliedrecht: ieder 3 stemmen.
2. Voor het tot stand komen van een besluit bij stemming is een volstreekte meerderheid vereist, met dien verstande dat minimaal drie deelnemers hun stem voor het voorstel moeten hebben uitgebracht wil het aangenomen zijn, tenzij in deze regeling anders is bepaald.
3. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.
4. De artikelen 31 en 32 van de Provinciewet zijn van overeenkomstige toepassing.
5. De stemverhoudingen worden eens in de vier jaar geëvalueerd, of op een eerder moment indien de financiële bijdrage(n) van een of meerdere deelnemers op basis van de meest recent vastgestelde (wijziging van de) begroting op enig moment substantieel afwijkt (afwijken) van de

stemverdeling zoals opgenomen in het eerste lid. Het algemeen bestuur doet in dat geval een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 31.

Artikel 12 Ambtelijke bijstand

Het algemeen bestuur regelt op welke wijze ambtelijke bijstand wordt verleend aan de leden van het algemeen bestuur.

Artikel 13 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter en drie andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.
2. De voorzitter is voorzitter van het dagelijks bestuur.
3. Het lid van het algemeen bestuur, afkomstig uit het college van burgemeester en wethouders van Hoeksche Waard, wordt door het algemeen bestuur aangewezen als lid van het dagelijks bestuur.
4. Eén lid, afkomstig uit het college van Gorinchem of Molenlanden, wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen als lid van het dagelijks bestuur.
5. Eén lid, afkomstig uit het college van Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht of Zwijndrecht wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen als lid van het dagelijks bestuur.
6. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft een gewogen stemrecht. Artikel 11, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing. Het gewogen stemrecht is - voor zover het betreft de leden als bedoeld in het vierde en vijfde lid van dit artikel - gebaseerd op de som van de stemmen van de in die artikelleden genoemde gemeenten.

Artikel 14 Ontslag dagelijks bestuur

1. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur.
2. Behoudens het geval dat een lid van het dagelijks bestuur onmiddellijk ontslag neemt, gaat het ontslag in met ingang van de dag, gelegen een maand na de dag waarop hij zijn ontslag heeft genomen of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen.
3. Het algemeen bestuur kan een of meer leden van het dagelijks bestuur, de voorzitter inbegrepen, ontslag verlenen, indien dezen het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezitten. Het bepaalde in artikel 19a van de wet is van toepassing.
4. Een lid van het dagelijks bestuur wordt terstond ontslagen bij verlies van het lidmaatschap van het algemeen bestuur.

Artikel 15 Aanwijzing voorzitter

1. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen op bindende voordracht van Gedeputeerde Staten.
2. De plaatsvervangend voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen op bindende voordracht van het college van burgemeester en wethouders van Dordrecht.
3. Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur aanwijzen als tweede plaatsvervanger in geval van verhindering of ontstentenis van de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter.

Artikel 16 Bestuurs- en adviescommissies

1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Op de instelling van een commissie als bedoeld in het eerste lid alsmede op de instelling van commissies van advies, de regeling van bevoegdheden en samenstelling van de commissies, alsmede de vaststelling van andere regelingen met betrekking tot het functioneren van de commissies, is het bepaalde in artikel 52, eerste lid, onder g, h, i en j, van de wet en artikel 22 van de Provinciewet van toepassing.

Artikel 17 Auditcommissie

1. Het algemeen bestuur stelt een adviescommissie in, genaamd auditcommissie, die het algemeen bestuur gevraagd en ongevraagd adviseert met betrekking tot financiële aangelegenheden.
2. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast waarin de samenstelling, taken en bevoegdheden en de werkwijze van de auditcommissie worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 4: Bevoegdheden van het bestuur

Artikel 18 Treffen gemeenschappelijke regeling

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen met inachtneming van de hoofdstukken VIII en IX van de Wet, ieder voor zover zij voor de Omgevingsdienst bevoegd zijn, een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van de Omgevingsdienst.
2. Het dagelijks bestuur gaat niet over tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling dan na verkregen toestemming van het algemeen bestuur.
3. Onder het treffen van een gemeenschappelijke regeling wordt in dit artikel mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een gemeenschappelijke regeling.

Artikel 19 Bevoegdheden algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van de Omgevingsdienst.
2. Overeenkomstig artikel 57 van de wet berusten de bevoegdheden, die bij deze regeling worden overgedragen, bij het algemeen bestuur, tenzij bij wet of in deze regeling anders is bepaald.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 57 van de wet is het algemeen bestuur in ieder geval bevoegd tot:
 - a. Het vaststellen van de begroting en jaarrekening;
 - b. Het vaststellen van beleidsregels waarmee de andere organen van de Omgevingsdienst rekening houden bij de uitoefening van hun bevoegdheden.
4. Het algemeen bestuur besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.
5. Het besluit als bedoeld in het vierde lid wordt niet genomen dan nadat aan de vertegenwoordigende organen een ontwerpbesluit is toegezonden en deze in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.

6. Indien het algemeen bestuur dat in voorkomende gevallen nodig acht legt het een besluit vooraf voor zienswijze voor aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.
7. Ingezetenen van de deelnemers of andere belanghebbenden worden niet betrokken bij de besluiten van het algemeen bestuur.

Artikel 20 Bevoegdheden dagelijks bestuur

Ten aanzien van de bevoegdheden van het dagelijks bestuur is het bepaalde in de artikelen 57b en 57c van de wet van toepassing.

Artikel 21 Bevoegdheden voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Omgevingsdienst.
2. De voorzitter vertegenwoordigt de Omgevingsdienst in en buiten rechte.
3. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur uitgaan.

Hoofdstuk 5: Verantwoording en informatie

Artikel 22 Verantwoordings- en informatieplicht

1. Het bestuur verstrekt zo spoedig mogelijk aan de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die door een of meer leden van die bestuursorganen worden gevraagd. De reglementen van orde van het algemeen en dagelijks bestuur regelen de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven.
2. Het bestuur geeft aan de vertegenwoordigende organen gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die nodig zijn voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid, met dien verstande dat:
 - a. Het bestuur dat het aangaat het meest geëigende middel bepaalt waarmee het de betreffende inlichtingen geeft.
 - b. Het bestuur de leden van het algemeen bestuur en zo nodig ook de deelnemers altijd in kennis stelt van de aan de vertegenwoordigende organen gegeven inlichtingen.
3. Een lid van het algemeen bestuur legt verantwoording af aan het college dat hem als lid heeft aangewezen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid, en geeft alle door het college gevraagde inlichtingen. Dit geschiedt op de binnen de gemeente of provincie gebruikelijke wijze.
4. Een lid van het algemeen bestuur legt verantwoording af aan de raad van de gemeente waaruit het afkomstig is respectievelijk aan Provinciale Staten voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid, en geeft alle door een of meer leden van die raad respectievelijk Provinciale Staten gevraagde inlichtingen. Dit geschiedt op de binnen de gemeente of provincie gebruikelijke wijze.
5. Het afleggen van verantwoording en het verstrekken van inlichtingen geschiedt met inachtneming van hetgeen daarover in de wet is bepaald.

heeft verwijderd: raden van de deelnemende gemeenten respectievelijk Provinciale Staten ...

Hoofdstuk 6: Ambtelijke organisatie

Artikel 23 Directeur

1. Er is een directeur van de Omgevingsdienst.
2. De directeur wordt door het dagelijks bestuur benoemd, geschorst en ontslagen.
3. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter alsmede door hen ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taak terzijde.
4. Het dagelijks bestuur legt in een instructie nadere regels vast betreffende de taak en de bevoegdheid van de directeur.
5. De directeur is bij de vergadering van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur aanwezig.
6. De stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan worden door de directeur medeondertekend.
7. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 24 *Rechtspositie van het personeel*

1. Het dagelijks bestuur voorziet overeenkomstig artikel 57b van de wet in de rechtspositie van de werknemers van de Omgevingsdienst.
2. Bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten door of namens het dagelijks bestuur wordt rekening gehouden met de door het algemeen bestuur vastgestelde formatie. Het dagelijks bestuur kan deze bevoegdheid opdragen aan de directeur van de dienst.

heeft verwijderd: Overig

Hoofdstuk 7: Financiën en beheer van de Omgevingsdienst

Artikel 25 Financiën

1. Op het voorbereiden en vaststellen van de begroting, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de jaarrekening is het bepaalde in de artikelen 58, 58b, 59 van de wet van toepassing. In afwijking van artikel 11, tweede lid, van deze regeling, wordt de begroting vastgesteld wanneer een drie vierde meerderheid in het algemeen bestuur is bereikt.
2. In de begroting wordt vastgelegd welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is aan de Omgevingsdienst.
3. Het totaal van de begroting vormt het autorisatieniveau voor begrotingswijzigingen. Indien noodzakelijk vinden begrotingswijzigingen plaats bij voorjaarsnota en/of najaarsnota. Het dagelijks bestuur biedt voorgenomen begrotingswijzigingen voor een zienswijze aan aan de deelnemers. Het dagelijks bestuur kan hiervan afzien als:
 - a. Het totaal aan (budget)mutaties minder dan 5% van de totale begrotingsomvang (baten) bedraagt, of;
 - b. De wijziging(en) het totaal van de begrote lasten niet te boven gaan of waar deze de begrote lasten wel te boven gaan er in financiële dekking is voorzien door:
 - i. extra opdracht(en) van een individuele deelnemer en bijbehorende financiële dekking en/of;
 - ii. overige taken, zoals wettelijke taken waar extra bijdragen van derden/deelnemers tegenover staan en/of;
 - iii. additionele baten en/of;
 - iv. een onttrekking aan de daarvoor gevormde reserves.

heeft verwijderd: Artikel 57b van de wet is van toepassing op het in dienst nemen van personeel. Het dagelijks bestuur houdt daarbij rekening met de door het algemeen bestuur vastgestelde formatie.¶
 Het dagelijks bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden opdragen aan de directeur van de dienst.¶
 De rechtspositie en bezoldiging van de ambtenaren en van het personeel, werkzaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, wordt bepaald door de regels welke zijn of zullen worden vastgesteld voor het personeel in dienst van de gemeente Dordrecht, tenzij het dagelijks bestuur op enig moment zelf voorziet in de rechtspositie en bezoldiging.¶
 Waar in de in het derde lid bedoelde regels gesproken wordt van "gemeenteraad", "college" dan wel "hoofd van dienst" wordt voor de toepassing in het kader van deze regeling respectievelijk gelezen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de directeur.¶
 Het dagelijks bestuur kan aanvullende regels vaststellen.¶

4. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast omtrent de verschuldigde vergoedingen voor de instandhouding van de Omgevingsdienst en de te leveren diensten aan de deelnemers. In afwijking van artikel 11, tweede lid, van deze regeling, is voor het vaststellen van deze verordening een drie vierde meerderheid vereist.

Artikel 26 Verdeling van het gerealiseerde resultaat

1. Het gerealiseerde resultaat van een vastgestelde jaarrekening in jaar X komt ten bate / laste van de deelnemers en / of de gemeenschappelijke regeling. De verdeling is gebaseerd op de in de jaarrekening opgenomen jaaromzet in jaar X, tenzij het algemeen bestuur een andere verdeelsleutel in jaar X is overeengekomen.
2. Bij het toezenden van de voorlopige jaarrekening als bedoeld in artikel 58b van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op een voorstel tot verdeling van het gerealiseerde resultaat. Het algemeen bestuur betreft de ingekomen reacties bij de besluitvorming over de verdeling van het gerealiseerde resultaat.

Artikel 27 Financiële administratie

Het algemeen bestuur stelt een verordening vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het financieel beheer van de Omgevingsdienst.

Artikel 28 Betaling

1. De deelnemers betalen uiterlijk 15 december, 15 maart, 15 juni en 15 september een voorschot in de kosten van het lopende boekjaar ten bedrage van 25% van het budget.
2. Naar aanleiding van de administratie over de afzonderlijke kwartalen kan het dagelijks bestuur bepalen dat een van het in het eerste lid bedoelde bedrag afwijkend voorschot wordt betaald.
3. Uiterlijk 1 juni vindt per deelnemer een eerste afrekening plaats over het voorafgaande boekjaar overeenkomstig het ontwerp van de voorlopige rekening.
4. De definitieve afrekening vindt plaats binnen twee maanden na vaststelling van de rekening.

Artikel 29 Garantstelling

De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat de Omgevingsdienst te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.

Artikel 30 Leges

Het algemeen bestuur kan een regeling vaststellen met betrekking tot de heffing van leges voor het op aanvraag leveren van diensten.

Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 31 Wijziging van de regeling

1. De colleges, alsmede het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen voorstellen doen voor wijziging van de regeling.
2. De regeling wordt gewijzigd indien ten minste acht deelnemers, waaronder in elk geval de colleges van de provincie Zuid-Holland en van de gemeente Dordrecht, daartoe besluiten.
3. De wijziging bepaalt wanneer deze in werking treedt.

Artikel 32 Toetreding

1. Tot de regeling kunnen uitsluitend colleges van gemeenten, dagelijkse besturen van waterschappen en dagelijkse besturen van andere openbare lichamen, waartoe ook de Minister behoort die het aangaat, toetreden.
2. Toetreding is mogelijk op ieder moment.
3. Het betreffende bestuursorgaan dat wil toetreden dient hiertoe een verzoek in bij het dagelijks bestuur. Het betreffende bestuursorgaan voegt hierbij het besluit tot toestemming als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de wet.
4. Het dagelijks bestuur brengt het verzoek ter kennis van het algemeen bestuur en geeft daarbij een advies over de toetreding.
5. Toetreding kan geschieden indien de deelnemers, vertegenwoordigende tenminste drie vierde van het aantal stemmen in het algemeen bestuur, daarmee instemmen. Een deelnemer kan deze instemming pas verlenen na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de wet.

Artikel 33 Uittreding

1. Een deelnemer kan uit de regeling treden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan. Uittreding kan slechts plaatsvinden met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar.
2. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting.
3. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het openbaar lichaam die het directe gevolg zijn van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.
4. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
5. Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van 5 jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding.
6. Het openbaar lichaam brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten, in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.

heeft verwijderd: Het algemeen bestuur regelt de financiële en organisatorische gevolgen van de uittreding en stelt de verschuldigde schadeloosstelling vast. In afwijking van artikel 11, tweede lid, van deze regeling is voor het vaststellen van de verschuldigde schadeloosstelling een drie vierde meerderheid vereist. De verschuldigde schadeloosstelling bedraagt ten minste drie maal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding door de deelnemer wordt genomen. In bijzondere omstandigheden kan het algemeen bestuur een andere schadeloosstelling

Artikel 34 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven indien ten minste acht deelnemers, vertegenwoordigende ten minste een drie vierde meerderheid van het aantal stemmen in het algemeen bestuur, daartoe besluit.
2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan vast om tot opheffing van de Omgevingsdienst te komen. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel.
3. Bij ontbinding van de Omgevingsdienst in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de Omgevingsdienst voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.

Artikel 34a Evaluatie

Het algemeen bestuur kan besluiten het functioneren van de regeling te evalueren. Het algemeen bestuur stelt daartoe vooraf het doel en de reikwijdte van de evaluatie vast, alsmede de wijze van evalueren. Daarbij worden de deelnemers gehoord.

Artikel 35 Bekendmaking

Gedeputeerde Staten maken een besluit tot wijziging, toetreding, uittreding en opheffing, als bedoeld in artikel 31 tot en met 34 van deze regeling, bekend. Hiertoe is het bepaalde in artikel 53, vierde lid jo. tweede lid, van de wet van toepassing.

Hoofdstuk 9: Archiefbescheiden

Artikel 36 Archief

1. Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en houden van de onder hem berustende archiefbescheiden zoals bedoeld in het tweede en vierde lid, waaronder mede valt het vernietigen van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Het algemeen bestuur stelt ter zake regels vast.
2. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor het beheer van de archiefbescheiden van de Omgevingsdienst en zijn organen, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats. De kosten komen ten laste van de Omgevingsdienst.
3. De Omgevingsdienst draagt de in het tweede lid genoemde archiefbescheiden over aan de archiefbewaarpplaats van de gemeente Dordrecht, overeenkomstig het bepaalde in artikel 12 van de Archiefwet 1995.
4. De deelnemers stellen de archiefbescheiden die betrekking hebben op de aan de Omgevingsdienst opgedragen taken aan de Omgevingsdienst ter beschikking in goede, geordende en toegankelijke staat.
5. Het dagelijks bestuur draagt, na een daartoe door de desbetreffende deelnemer genomen besluit, de in het vierde lid genoemde archiefbescheiden over aan de door de desbetreffende deelnemer aangewezen archiefbewaarpplaats:
 - a. indien en zodra de archiefbescheiden twintig jaar of ouder zijn en niet voor vernietiging in aanmerking komen, dan wel
 - b. indien en zodra de activiteiten waarop de archiefbescheiden betrekking hebben, definitief zijn beëindigd.

6. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor opschorting van de in artikel 12, eerste lid, van de Archiefwet 1995 genoemde termijn indien de in het derde en vijfde lid, onder a, genoemde archiefbescheiden nog veelvuldig worden gebruikt of geraadpleegd.
7. De archivaris van de gemeente Dordrecht oefent toezicht uit op het in het eerste lid genoemde beheer.
8. Na opheffing van de gemeenschappelijke regeling draagt de Omgevingsdienst de in het tweede lid genoemde archiefbescheiden met inachtneming van artikel 8 van het Archiefbesluit voor zover mogelijk over aan de taakopvolger. De overbrenging van de archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat naar de aangewezen archiefbewaarpplaats(en) geschiedt als had geen opheffing plaatsgevonden. Als er geen taakopvolger is, worden de archiefbescheiden direct naar de archiefbewaarpplaats overgebracht.
9. Na opheffing van de gemeenschappelijke regeling stelt de Omgevingsdienst de in het vierde lid genoemde archiefbescheiden, voor zover niet overgebracht naar de archiefbewaarpplaats, weer ter beschikking aan de deelnemers.

Hoofdstuk 10: Geschillen, klachten en aansprakelijkheid

Artikel 37 Geschillen

1. Voordat over geschillen omtrent de toepassing, in de ruimste zin, van de regeling tussen de deelnemers of tussen een of meer deelnemers en het bestuur van de Omgevingsdienst, de beslissing van de bevoegde rechter wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan de Commissaris van de Koning in de provincie Zuid-Holland.
2. De commissaris hoort de bij het geschil betrokken partijen.
3. De commissaris brengt binnen drie maanden advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.
4. Indien de aard van het geschil daartoe aanleiding geeft, dan wel indien een bestuursorgaan van de provincie partij is in het geschil, laat de commissaris zich bij de voorbereiding van het in het derde lid bedoelde advies bijstaan door twee door de commissaris aan te wijzen burgemeesters van deelnemende, niet als partij bij het geschil betrokken gemeenten. Indien dit niet mogelijk is, zoeken de betrokken partijen onderling naar een oplossing.

Artikel 38 Klachtenverordening

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een klachtenverordening vast.
2. De Nationale ombudsman is, onverminderd het bepaalde in de Wet Nationale ombudsman, bevoegd tot behandeling van klachtschriften als bedoeld in titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 39 Aansprakelijkheid

1. De Omgevingsdienst verzekert zich tegen:
 - a. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen;
 - b. Wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade.

2. Indien en voor zover de verzekering een voor rekening van de Omgevingsdienst komende schade niet dekt, komt deze voor rekening van de desbetreffende deelnemer of het bestuursorgaan als bedoeld in artikel 4, vijfde lid, binnen wiens aan de Omgevingsdienst opgedragen takenpakket de schadeveroorzakende gebeurtenis is voorgevallen.

Hoofdstuk 11: Slotbepaling

Artikel 40 Slotbepaling

1. Deze regeling is aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. De regeling is in werking getreden op 5 maart 2010.
3. De regeling kan worden aangehaald als "Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid".
4. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zenden de Regeling, alsmede de wijzigingen daarvan, toe aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
Postbus 550
3300 AN Dordrecht

Datum: 28 november 2022
Zaaknummer: 1155059
Bijlagen: n.v.t.
Voor informatie: xxx

Onderwerp: Wijziging van de Wet
Gemeenschappelijke Regelingen

Geacht bestuur,

Per 1 juli 2022 is de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) in werking getreden. Deze wetwijziging heeft als doel het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld door de gemeenteraad langer de gelegenheid te geven om hun zienswijze op te stellen en in te dienen. De wetwijziging heeft als gevolg dat alle gemeenschappelijke regelingen hun GR-teksten dienen te actualiseren om aan te sluiten op de nieuwe wet.

Met deze brief geven wij graag op voorhand input mee voor deze actualisatie. Een aantal suggesties in deze brief sluit aan op de wetwijziging, een aantal staat daar los van en komt voort uit de Molenlandse Nota Verbonden Partijen.

Welke punten worden wat de Molenlandse raad betreft meegenomen in de actualisatie?

De gemeenteraad van Molenlanden vindt het belangrijk dat:

1. De Omgevingsdienst ten minste elke 4 jaar een meerjarig beleidsplan opstelt. Door dit op te nemen bij de actualisatie van de gemeenschappelijke regeling (GR) hebben gemeenteraden een duidelijk moment waar zij hun kaderstellende rol kunnen uitvoeren. Door bij de actualisatie van de GR specifiek op te nemen dat gemeenteraden uitgenodigd worden om mee te denken over en input te leveren bij het opstellen van (meerjarige) beleidskaders, kunnen de raden hun kaderstellende rol goed invullen. In plaats van dat de raden enkel aan het eind van het beleidsvormingsproces bij het kruisje kunnen tekenen. Het heeft de voorkeur van de Molenlandse raad om een (meerjarig) beleidskader binnen de eerste twee jaar van een collegeperiode te behandelen. Op die manier kan de raad na vaststelling van de kaders optimaal sturen op de uitvoering daarvan.
2. De documenten in de planning- & controlcyclus (met name de begroting en de jaarstukken) beleidsinhoudelijk opgesteld worden. Dit geeft de raden de mogelijkheid om bij het behandelen van de ontwerpbegroting hun kaderstellende rol te vervullen, en bij de behandeling van de jaarstukken hun controlerende rol te vervullen. Door dit vast te leggen bij de actualisatie van de GR maken de gemeenten met elkaar de afspraak dat er in de planning- en controlcyclus meer van de GR verwacht wordt dan enkel de financiële ontwikkelingen.
3. Er meer mogelijkheden komen om kaders mee te geven ter voorbereiding op de jaarlijkse begroting. In de planning- en controlcyclus die in gemeenteland gebruikelijk is krijgt elke gemeente voorafgaand aan de zomervakantie een Kadernota/Perspectiefnota waarin de kaders voor de begroting vastgelegd worden. Een dergelijke instrument bestaat bij veel gemeenschappelijke regelingen nog niet. De Molenlandse raad wil met deze vergelijking niet suggereren dat de cyclus van een GR exact hetzelfde moet worden als die van een gemeente, maar vraagt de Omgevingsdienst vooral om de raden en colleges in gelegenheid te stellen

meer kaders/richtlijnen mee te geven in de voorbereiding van de begroting, bijvoorbeeld door middel van een kaderbrief. En om dit vast te leggen bij de actualisatie van de GR.

4. De gemeenteraden voldoende tijd hebben om zienswijzen te behandelen. Daarbij vinden wij het belangrijk dat dit geen risico's voor de gemeentelijke planning- en controlcyclus oplevert. Hierbij past dat de zienswijzen uiterlijk voor het zomerreces ingediend worden. Dit betekent echter niet dat klakkeloos met de oude zienswijzeterminen verdergegaan dient te worden. De geest van de wetwijziging is namelijk om ruimere zienswijzeterminen aan de gemeenteraden te bieden. De Molenlandse raad bepleit dan ook dat er gesprekken gevoerd worden tussen de Omgevingsdienst en de gemeenten, om gezamenlijk te kijken naar mogelijkheden voor ruimere zienswijzeterminen. Het einddoel van dergelijke gesprekken is wat ons betreft dat bij de actualisatie van de GR het aantal weken dat de raden hebben om een zienswijze in te dienen wordt vastgelegd, waarbij een langere zienswijzetermin dan de huidige 8 weken geboden wordt.

Waarom sturen wij deze brief?

Zoals in de eerste alinea van deze brief geschreven staat geven wij graag op voorhand onze inbreng mee aan de gemeenschappelijke regeling, zodat dit meegenomen kan worden in de voorbereiding van de actualisatie. Deze inbreng leveren wij vanuit de Nota Verbonden Partijen Molenlanden die raad en college van Molenlanden gezamenlijk hebben opgesteld en vastgesteld. Hierin staat opgenomen hoe wij idealiter de samenwerking zien met gemeenschappelijke regelingen, en welke werkwijzen wij graag vastgelegd zien in gemeenschappelijke regelingen.

Hoe zien wij het vervolgproces?

Het is aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling om onze inbreng te wegen en op basis daarvan de actualisatie van de gemeenschappelijke regeling voor te bereiden. Graag krijgen wij - zodra de actualisatie is voorbereid - een reactie op deze brief. Daarin horen wij graag op welke manier invulling gegeven is aan onze inbreng.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van de gemeente Molenlanden,
de griffier, de voorzitter,

Marjolein Teunissen

Theo Segers

Wonen en werken. In een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Agendapunt: 10

Rapport strafrechtelijke handhaving 2022

Strafrechtelijke handhaving 2022

Voor u ligt de rapportage over de inzet van strafrechtelijke handhaving in het jaar 2022. Dit is gedaan door de Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ). Onze BOA's zijn verdeeld onder de Teams Groen (o.a. Wet natuurbescherming) en Grijs (o.a. Wet milieubeheer).

Instrumenten strafrechtelijke handhaving

Binnen de strafrechtelijke handhaving kunnen onze BOA's verschillende instrumenten inzetten.

De eerste mogelijkheid is het opmaken van een proces-verbaal dat wordt aangeleverd bij het Functioneel Parket (FP) van het Openbaar Ministerie (OM). Het proces-verbaal en/ of strafdossier wordt onder leiding van een Officier van Justitie opgemaakt en door het OM/FP afgehandeld. Het strafdossier is de schriftelijke weergave van het gevoerde strafrechtelijke onderzoek en bevat een chronologisch verloop met alle bijbehorende documenten. De overtreding(en) die zijn vastgelegd in het proces-verbaal of strafdossier kunnen resulteren in een boete en/ of door een rechter opgelegde (voorwaardelijke) vrijheidsontneming, of indien de overtreding niet kan worden bewezen vrijspraak.

De tweede mogelijkheid is door het aanleveren van een strafbeschikking aan het Centraal Justitiele Incassobureau (CJIB). Een strafbeschikking is een geldstraf (boete) die wordt opgelegd zonder tussenkomst van de rechter. Een Bestuurlijke strafbeschikking milieu- en keurfeiten (Bsbm) kan worden opgelegd door bepaalde bestuursorganen waaronder door de directeur van een omgevingsdienst. De directeur van OZHZ heeft deze in attributie verkregen bevoegdheid gemandateerd aan de manager van de Unit Groen Bodem Opsporing (GBO). Degene die een strafbeschikking krijgt opgelegd kan daartegen in verzet gaan. Het CJIB zet deze strafbeschikking dan door naar het OM die vervolgens het proces-verbaal opvraagt bij de opsporende instantie.

Team Grijs

De BOA's voor de grijze wetgeving werken met name samen met de milieurecherche van de Politie-Eenheid Rotterdam en Officieren van Justitie. Voorts voeren zij onderzoeken uit met collega opsporingsambtenaren van andere omgevingsdiensten of bijzondere opsporingsdiensten zoals ILT-IOD of de FIOD-IOD.

Binnen de provincie Zuid-Holland is sinds eind 2022 sprake van een zogenaamde BOA-poule. Daartoe is in december een convenant gesloten. De vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland kunnen hierdoor gezamenlijk dossiers oppakken en afhandelen. Dit versterkt de onderlinge samenwerking en de wederzijdse informatiepositie.

Team Groen

Van de 13 inspecteurs in Team Groen zijn 9 inspecteurs ook BOA die voor de groene wetgeving strafrechtelijke instrumenten kunnen inzetten. Zij werken binnen heel Zuid-Holland en zien toe op de naleving van de verschillende onderdelen van de Wet natuurbescherming zoals de gebiedsbescherming (Natura 2000), de soortenbescherming en houtopstanden.

Wet politiegegevens

Bij het verwerken van persoonsgegevens door de BOA's in het kader van hun opsporingstaak moet OZHZ rekening houden met de Wet politiegegevens (Wpg) en de onderliggende regelgeving. Het gaat om de opsporing van strafbare feiten die in een akte van opsporingsbevoegdheid of in een aanwijzing zijn toegekend aan de BOA.

De Wpg bevat een groot aantal verplichtingen waaraan de verwerking van persoonsgegevens moet voldoen. Op de goede naleving hiervan dient ook eens per vier jaar een externe onafhankelijke audit plaats te vinden door een gecertificeerde auditor. OZHZ doorliep de externe audit eind 2021 voor de eerste keer en rapporteerde daarover in de jaarstukken. In 2022 voerde OZHZ verbeteringen door in zijn verwerkingen van politiegegevens, waaronder het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming (FG-Wpg), het opzetten van de interne auditcyclus en het uitvoeren van een 'data protection impact assessment' (DPIA). Om praktische en samenwerkingsredenen huurt OZHZ de FG-Wpg in bij een deskundig bureau en is ervoor gekozen dezelfde persoon aan te wijzen die ook FG is bij de DCMR. De externe auditor voerde eind 2022 de verplichte Wpg-hercontrole uit, waaruit bleek dat OZHZ op dit moment aan vrijwel alle Wpg-eisen voldoet. Het daadwerkelijk uitvoeren van de interne audits stond nog open als actiepoint, mede omdat OZHZ het wenselijk vond daarover nog advies te krijgen van de FG-Wpg. Met ingang van 2023 gaat OZHZ ook de interne audits uitvoeren. OZHZ agendeert de jaarrapportage 2022 van de FG-Wpg in het dagelijks bestuur.

Boa registratiesysteem (BRS)

De BOA's van de OZHZ registreren hun controles met strafrechtelijke handhaving (processen-verbaal en waarschuwingen) in het BOA registratiesysteem (BRS). Het oordeel van voornoemde externe audit luidt, samengevat, dat het BRS voldoet aan de eisen van de Wpg en daarmee een groot deel van de gegevensverwerking door de BOA's.

2022 in cijfers

Team Grijs

In 2022 heeft het team 25 Bsbm opgemaakt en aangeleverd bij het CJIB. Voorts zijn er 6 processen-verbaal opgemaakt en aangeleverd bij het OM.

Onderstaand een weergave van de overtredingen.

Hoofdgroep	Omschrijving	aantal
BSBm	Niet laten keuren stookinstallatie	3
BSBm	Vloestofdichte vloer niet laten keuren	2
BSBm	Geen saneringsbewijs bovengrondse opslagtank	1
BSBm	Overschrijding geluidnormen	6
BSBm	Geen melding verandering inrichting	2
BSBm	Niet melden inrichting	6
BSBm	Geen akoestisch onderzoek bij melding indienen	1
BSBm	Vastzetten nooddeur	1
BSBm	Geen geldig inspectiecertificaat BMI	1
BSBm	Geen afgifte bewijzen gevaarlijke afvalstoffen	1
BSBm	Verrichten bodembedreigende activiteiten zonder voorzieningen	1
PV	Opslag gevaarlijke stoffen zonder PGS 15 voorziening	1
PV	Lozen afvalwater en bodemverontreiniging	1
PV	Niet bijhouden gebruik biociden	1
PV	Bodemverontreiniging	1
PV	Oprichten zonder melding	1
PV-straafdossier	Acceptatie niet vergunde afvalstoffen	1
	totaal	31

Team Groen

In 2022 heeft het team 86 strafbeschikkingen opgemaakt. Van dit aantal zijn 70 strafbeschikkingen aangeleverd bij het CJIB en 16 processen-verbaal aangeleverd bij het OM.

Onderstaand een weergave van de overtredingen.

Hoofdgroep	Omschrijving	aantal
APV	Loslopende hond	1
Bodem	Besluit bodemkwaliteit	2
Visserijwet	Binnenvisserij sport	18
Wetboek van strafrecht	Zich bevinden op verboden grond	18
	identiteitsbewijs	2
Waterverkeer	Snelle motorboot	13
Wegverkeer	Geslotenverklaring beide richtingen	1
Wet natuurbescherming	Beheer en schadebestrijding	1
	houtopstanden	2
	jacht	1
	Natura 2000 gebiedsbescherming	22
	soortenbescherming	2
	stroperij	2
Wet dieren	Handelingen met dieren	1
	totaal	86

De BOA's van Team Groen controleren alleen of samen met een andere BOA van OZHZ of van een handhavingspartner (Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands Landschap, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, RUD Zeeland en de politie) in diverse gebieden. De overtredingen die tijdens de controles zijn geconstateerd legt OZHZ vast in het BRS. Naast de 86 strafbeschikkingen is 60 keer mondeling een waarschuwing gegeven bij een overtreding.

Bestuursnotitie

Ter informatie

Datum 9 maart 2023
Onderwerp Heroriëntatie op het kwaliteitsmanagementsysteem van OZHZ

Externe ontwikkelingen en ambities van de organisatie vragen om heroriëntatie op het huidige kwaliteitsmanagementsysteem van OZHZ. OZHZ wil deze meer gaan richten op de organisatiedoelen, breder inbedden in de organisatie en laten aansluiten bij landelijke ontwikkelingen die spelen. Deze heroriëntatie is niet goed uitvoerbaar naast de verplichtingen die kleven aan het huidige kwaliteitsmanagementsysteem en de opgaven waarvoor OZHZ op dit moment staat.

In 2023 start OZHZ daarom een project om het kwaliteitsmanagementsysteem aan te passen. Startpunt daarbij is een evaluatie van het huidige kwaliteitssysteem. Consequentie daarvan is wel dat het kwaliteitscertificaat komt te vervallen. Als een geschikt nieuw kwaliteitsmodel is gekozen en ingevoerd, dan kan OZHZ desgewenst in fases toewerken naar hernieuwde certificering.

Als toelichting op het bovenstaande geldt het volgende.

Inhoudelijke uitdagingen

OZHZ heeft te maken met aanzienlijke uitdagingen. Voorbeelden zijn de implementatie van nieuwe taken, de landelijke kwaliteitsverbetering van het VTH-stelsel, de hoge inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt. Een goed functionerend kwaliteitsmanagementsysteem kan een belangrijke bijdrage leveren. In de huidige opzet is dat niet het geval.

Noodzaak om het kwaliteitsmanagementsysteem beter te laten aansluiten op belangrijkste organisatiedoelen

Alhoewel OZHZ het kwaliteitsmanagementsysteem ziet als een zeer waardevol instrument is er tegelijkertijd het gevoel dat het meer kan worden gericht op de belangrijkste organisatieprioriteiten. Ook komt de inspanning nu vooral van het kwaliteitsteam en minder vanuit de brede organisatie. Wens van de directie is om het KMS te veranderen tot een meer op-de-werkvloer-levend systeem en een systeem dat gericht is op het behalen van de belangrijkste organisatiedoelen.

Landelijke kwaliteitsverbetering VTH

In het kader van de landelijke verbetering van het VTH-stelsel (het Interbestuurlijk Programma, IBP) ontwikkelen de omgevingsdiensten een systeem van onafhankelijke visitaties, aanhakend bij de landelijke VTH-kwaliteitseisen en inzichten uit recente onderzoeksrapporten zoals het advies van de Commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer. Recent zijn pilotonderzoeken / proefvisitaties bij 4 omgevingsdiensten afgerond. Na evaluatie zal men in de

landelijke Stuurgroep IBP de methodiek vaststellen en deze uitrollen over de 25 andere omgevingsdiensten. Het onderzoek bij OZHZ zal eind 2023 plaatsvinden en kan een goed aanknopingspunt zijn om het kwaliteitsmanagementsysteem te verbeteren.

Noodzaak om het kwaliteitsmanagementsysteem beter te laten aansluiten op de interne planning- en control-cyclus

OZHZ heeft meerdere instrumenten voor de interne planning en control, zoals de jaarplannen en voortgangsrapportages per opdrachtgever, dashboards en in- en externe audits. Een voorbeeld van dit laatste zijn de verplichte audits in het kader van de Wet politiegegevens en de AVG. Deze instrumenten zeggen iets over het presteren van de organisatie, maar zijn als zodanig geen onderdeel van het kwaliteitsmanagementsysteem. Integratie van deze instrumenten in het kwaliteitsmanagementsysteem is wenselijk, met tevens de wens om een goed evenwicht aan te brengen tussen zelf doen (leren) en uitbesteden (efficiency).